

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI
TEOLOGIE DOGMATICĂ ORTODOXĂ
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Valahia” din Târgoviște
1.2 Facultatea/Departamentul	Facultatea de Teologie Ortodoxă și Educației
1.3 Departamentul	Teologie
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Licență. Teologie Ortodoxă Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Teologie Dogmatică Ortodoxă						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. Lect. univ. dr. Traian-Alexandru Miu						
2.3 Titularul activităților de seminar	Asist. Dr. Cosmin Iulian Cîrstea						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OB.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					18
Tutoriat					3
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					58
3.9 Total ore pe semestru					100
3.10 Numărul de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Cunoștințe privind istoria dogmelor, a filosofiei, a Noului și Vechiului Testament și a istoriei bisericești
4.2 de competențe	Sintetizarea, sistematizarea, analiza și actualizarea doctrinei ortodoxe

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, tablă, acces la videoproiector
-------------------------------	--

5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală de seminar, tablă, acces la videoproiector
--	---

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe	Studentul/absolventul descrie sistematic și rațional concepte religioase și teologice, raportându-se la evoluția lor istorică și le explică în mod critic și argumentat.
6.2 Aptitudini	Studentul/absolventul analizează sistematic teorii și concepte teologice și acceptă dialogul cu privire la o varietate de teme controversate, de pe poziții de toleranță religioasă, și caută fundamente creștine comune mai multor grupuri religioase.
6.3 Responsabilitate și autonomie	Studentul/absolventul gândește critic și monitorizează și respectă teorii, doctrine și reglementări canonice, evitând erori doctrinare și acceptă păreri noi în limitele dogmatice și canonice.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea doctrinei Bisericii Ortodoxe pentru aplicarea ei în spirit irenic în viață
7.2 Obiectivele specifice	Cunoașterea lui Dumnezeu, cunoașterea cosmologiei, antropologiei, hristologiei, pnevmatologiei, eshatologiei.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Ecclesiologie ortodoxă. Iisus Hristos în continuitatea actelor sale mântuitoare	Prelegerea interactivă Dezbateră Dialogul	4
Biserica, trup sacramental al lui Hristos	Prelegerea interactivă Dezbateră Dialogul	3
Ierarhia și membri Bisericii	Prelegerea interactivă Dezbateră Dialogul	3
Înșușirile Bisericii	Prelegerea interactivă Dezbateră Dialogul	3
Pnevmatologie ortodoxă: Dumnezeu Sfințitorul sau cea de-a treia persoană a Sfintei Treimi;	Prelegerea interactivă Dezbateră Dialogul	3
Harul ca energie divină necreată și îndumnezeitoare;	Prelegerea interactivă Dezbateră Dialogul	3
Natură și har. Har și libertate.	Prelegerea interactivă Dezbateră Dialogul	3
Prezența și lucrarea lui Dumnezeu în creație	Prelegerea interactivă Dezbateră Dialogul	3
Providența divină și implicațiile ei doctrinare și morale	Prelegerea interactivă Dezbateră Dialogul	3
Bibliografie: - Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Teologia Dogmatică Ortodoxă, Vol. I-III, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998. - Pr. Prof. Chițescu, Pr. Prof. Todoran, Pr. Prof. Zăgrean, Teologia Dogmatică și Simbolică, București, 1955-1958, 2 Vol. - Pr. Bria, Ioan, Tratat de Teologie dogmatică și ecumenică, Ed. România Creștină, București, 1999. - Pr. Prof. dr. D. Popescu, Teologie și cultură, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997		

- Pr. Prof. dr. D. Popescu, Iisus Hristos Pantocrator, Ed. Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005.
- Pr. Prof. D. Popescu, Introducere în Teologie Dogmatică, Ed. Scripta, București, 1998
- Colecția Părinți și Scriitori Bisericești, Editura Institutului Biblic și de Misiune, București
- Pr. Prof. dr. Boris Bobrinskoy, Taina Bisericii, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2002.
- Alexandre Schmemmann, Euharistia Taina Împărăției, Editura Anastasia, 1984.
- Episcop Vicar Calinic Botoșăneanul, Logica Trinității, Editura GEDO, Cluj-Napoca, 2005.
- John Maeyendorff, Teologia Bizantină, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996
- Panayotis Nellas, Omul – animal îndumnezeit, Editura DEISIS, Sibiu, 1999.
- Dominique Beaufils, Pr. Boris Bobrinskoy, John Breck, Olivier Clement, Claude Hiffler, Ioan Cryssavgis, Mitropolitul Meletios, Ignace Peckstadt, Jean Roberty, Bertrand Vergely, Bioetica și taina persoanei. Perspective ortodoxe, Editura Bizantină, București, 2006.
- Basarab Nicolescu și Magda Stavinschi, Colecția Știință și Religie, Perspective românești asupra științei și Teologiei, Editura Curtea Veche, București, 2006.
- Idem, Transdisciplinarity in science and religion, 1/2007, 2/2007.
- Idem, Transdisciplinarity approaches of the Dialogue Between Science, art, and religion in the europe of tomorrow, Editura Curtea Veche, București, 2008.
- Petre Țuța, Omul - tratat de antropologie creștină, Editura Timpul, Iași, 2008.
- Arhimandritul Iustin Popovici, Omul și Dumnezeu om, Editura Deisis, Sibiu, 1997.
- Yannaras, Christos, Persoana si Eros, Editura Anastasia, Bucuresti, 2000
- Nikos Matsoukas, Teologie Dogmatică și Simbolică, 3 vol., Editura Bizantină, București, 2006.
- Stilianou G. Papadopoulou, Teologie si limba. Teologie experimentală. Limba conventională, Editura Mitropolia Olteniei
- Sf. Ioan Damaschin, Dogmatica, Editura Institutul Biblic (IBMBOR)
- Lect. Univ Dr. Cristinel Ioja, Dogmatica și dogmatism. Prolegomena privind aprofundarea Teologiei Dogmatice Ortodoxe Române în a doua jumătate a secolului al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea, Editura Marineasa, Timisoara, 2008.
- Paul Evdochimov, Ortodoxia, București, 1998
- V. Lossky, Chip și asemănare și Teologia mistică a Bisericii de Răsărit
- xxx, Metode de cercetare în Teologia Dogmatică, Ed. Sigma, București, 2009
- Stoica Ion, Adevărul, lumea și omul, Ed. ASA, București, 2006
- Stoica Ion, *Preoția privită într-confesional, Studiu dogmatic, exegetic și istoric*, Ed. ASA, București, 2006

2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
<i>Relația dintre religie și știință</i> : În Evul Mediu și Epoca Luminilor. În modernism și postmodernism	expunere sistematică; Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	1
Iisus Hristos Dumnezeu adevărat și Om adevărat		1
Antropologie Hristologică		1
Libertate, responsabilitate, demnitate și sfințenie		1
Întreita slujire și aspectele esențiale ale operei de răscumpărare		1
Relația dintre suferință și bucurie, pace și dreptate		1
Hristologie pnevmatologică		1
Viața ca dar sacru și practici care afectează viața chiar în începuturile ei.		1
Discuții pe marginea lucrărilor de seminar		6

Bibliografie:

- Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Teologia Dogmatică Ortodoxă, Vol. I-III, Ed. Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998
- Pr. Prof. Chițescu, Pr. Prof. Todoran, Pr. Prof. Zăgrean, Teologia Dogmatică și Simbolică, București, 1955-1958, 2 Vol.
- Pr. Bria, Ioan, Tratat de Teologie dogmatică și ecumenică, Ed. România Creștină, București, 1999.
- Pr. Prof. dr. D. Popescu, Teologie și cultură, Ed. Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997
- Pr. Prof. dr. D. Popescu, Iisus Hristos Pantocrator, Ed. Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe

Române, București, 2005.

- Pr. Prof. D. Popescu, Introducere în Teologie Dogmatică, Ed. Scripta, București, 1998

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Ca viitor preot, studentul trebuie să cunoască bine doctrina Bisericii pe care o slujește, să ajute pe credincioși pe calea mântuirii spre a evita rătăcirile doctrinare și totodată să poată întreține un dialog pertinent cu științele, cu societatea și cu celelalte confesiuni creștine, într-un spirit irenic.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	răspunsurile la examen (evaluarea finală).	Examen scris	70%
	testarea continuă	-	-
	Prezență activă		5%
10.5 Seminar/laborator	- activitățile gen teme / referate / eseuri / proiecte etc.	oral	20%
	prezență activă		5%
10.6 Standard minim de performanță			
➤ Minim nota 5 la examen			
➤ Minim nota 7 la referat / eseu			
➤ Cunoașterea unor idei și concepte de bază din domeniu și capacitate minimală de utilizare a acestora;			
➤ Parcurgerea principalelor lucrări indicate în cadrul bibliografiei;			
➤ Capacitatea de sinteză și relaționarea asupra unei teme date;			
➤ Capacitatea de a comunica propriile idei asupra operelor studiate.			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Pr. lect. univ. dr. Traian-Alexandru Miu

Titularul de aplicații
Asist. dr. Cosmin Iulian Cîrstea

Data avizării în
departament
26.09.2025

Director de departament
Pr. conf. univ. dr Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
29.09.2025

Decan
Pr. prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI
TEOLOGIE MORALĂ
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA VALAHIA DIN TÂRGOVIȘTE
1.2 Facultatea/Departamentul	FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
1.3 Departamentul	TEOLOGIE
1.4 Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5 Ciclu de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii/Calificarea	TEOLOGIE PASTORALĂ

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	TEOLOGIE MORALĂ						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. Prof. Dr. Florea Ștefan						
2.3 Titularul activităților de seminar	Asist. Dr. Cîrstea Cosmin Iulian						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					22
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					22
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					58
3.9 Total ore pe semestru					100
3.10 Numărul de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Studiul Vechiului Testament, Studiul Noului Testament, Patrologie, Teologie dogmatică, Teologie morală
4.2 de competențe	Sintetizarea principiilor morale exprimate în revelația supranaturală și în scrierile Sfinților Părinți

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, tablă sau, după caz, platforme de comunicare on-line.
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală de seminar, tablă sau, după caz, platforme de comunicare on-line.

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe	<i>Studentul/absolventul descrie principiile și normele morale creștine, sistematizează concepte etice precum binele, răul și infracțiunea, pedepse și recompense morale etc., distinge și ierarhizează faptele și acțiunile sale și ale semenilor săi, înțelegând și anticipând consecințele acestor fapte și acțiuni din perspectiva valorilor sociale și ale Evangheliei.</i>
6.2 Aptitudini	<i>În baza unei gândiri reflexive, studentul/absolventul aplică principiile și normele morale creștine.</i>
6.3 Responsabilitate și autonomie	<i>Studentul/absolventul ia decizii responsabile și argumentate privind faptele și acțiunile semenilor săi, evaluează valoric rezultatele acțiunilor semenilor săi în raport cu stadiul contemporan al vieții social-comunitare.</i>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	➤ Cunoașterea și aprofundarea conceptelor fundamentale ale Moralei creștine; ➤ Formarea spiritual-morală a studenților prin experiența adevărilor de credință; ➤ Dogmatica este disciplina la care studentul învață în mod sistematic doctrina Bisericii. Morala urmărește modul în care se aplică doctrina Bisericii în mod practic, la nivel individual și comunitar.
7.2 Obiectivele specifice	➤ Orice religie presupune doctrină, cult și morală; ➤ Cultul și viața morală sunt cele două modalități în care se manifestă omul religios; ➤ În lumina revelației divine și a gândirii omenești sănătoase, Teologia morală, ca disciplină teologică, prezintă normele după care creștinul trebuie să-și ordoneze viața sa religioasă sau în funcție de care trebuie să aplicăm în mod practic, doctrina; ➤ Studentul teolog și viitorul preot trebuie să știe mai bine decât orice creștin modul în care se aplică doctrina Bisericii, în care sunt evaluate faptele omenești care trebuie să aibă perspectiva normalității, adică mântuirea omului; ➤ Aplicarea normelor și principiilor morale în viața creștinului; ➤ Formarea convingerilor morale și creșterea creștinului în Iisus Hristos, ca mădular al Bisericii.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Virtutea credinței. a. Credința, satisfacție intelectuală și credința-virtute. b. Credința-întâlnire personală cu Dumnezeu.	expunere sistematică; demonstrație didactică	2 ore
2. . Credința și facultățile spiritului omenesc. a. Credința și mântuirea. Necesitatea credinței pentru viața morală. b. Credința și fidelitatea.		2 ore
3. Roadele credinței. Responsabilitățile celui ce crede.		2 ore
4.. Păcatul împotriva credinței (necredința, erezia, apostazia etc.).		2 ore
5. Virtutea nădejdi.		2 ore
6. Iubirea. a. Sensurile noțiunii de iubire. b. Iubirea și cunoașterea lui Dumnezeu. c. Iubirea, ca participare la iubirea intratrinitară. d. Necesitatea și însușirile iubirii creștine.		2 ore
7 Roadele și păcatele împotriva iubirii creștine.		2 ore

8. Formele de înfăptuire a iubirii creștine: iubirea față de noi înșine (formele iubirii față de suflet, formele iubirii față de trup). a. Iubirea față de aproapele: iubirea față de Dumnezeu, de sfinți, de prieteni, de neputincioși; iubirea față de dușman). b. Raportul dintre cele trei virtuți creștine.		2 ore
9. Învățătura creștină despre viața umană în trup		2 ore
10. Păcate împotriva vieții. Valoarea trupului, potrivit învățăturii creștine		2 ore
11. Postul și rugăciunea.		2 ore
12. Acte extraordinare de cult-votul și jurământul. Păcate împotriva cinstirii lui Dumnezeu		2 ore
13. Datoriile față de aproapele.		2 ore
14. Învățătura despre aproapele potrivit Sfintei Scripturi.		2 ore
8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
Virtuțile teologice și virtuțile cardinale		4 ore
Credință și iubire. Iubire și responsabilitate		2 ore
Iubirea aproapelui potrivit Sfintei Scripturi		2 ore
Datorii față de viața fizică a semenului		2 ore
Păcatele față de Dumnezeu, față de noi înșine și față de aproapele		2 ore
Desăvârșirea creștină după Sf. Scriptură	expunere sistematică; dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	2 ore
Bibliografie:		
1. ***. <i>Teologia Morală Creștină Ortodoxă</i> , manual universitar în trei volume, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1980-1981. 2. Pr. Prof. Dumitru Radu <i>Cursul de morală</i> , litografiat. 3. Șerban Ionescu, <i>Morala Creștină</i> , curs, 1940-1946. 4. Em. Vorintșchi, <i>Prelegeri de morală</i> , două volume, 1900-1912. 5. Pr. Florea Ștefan, <i>Spiritualitate și desăvârșire moral-creștină la Sfântul Grigorie de Nyssa</i> , Editura Bibliotheca, 2015. 6. Pr. Florea Ștefan, <i>Între filosofie și mistică</i> , Editura Bibliotheca, 2015. 7. Pr. Florea Ștefan, <i>Familia- o perspectiva morala contemporana</i> , Editura Bibliotheca, Targoviste, 2018 8. Pr. Florea Ștefan, <i>Principii etice pentru o civilizație a iubirii</i> , Valahia University Press, Târgoviște, 2009. 9. Dr. Nicolae Mladin, <i>Asceza și Mistica Paulină</i> , Deisis, Sibiu, 1996. 10. Idem, <i>Studii de Teologie Morală</i> , Sibiu, 1969. 11. Pr. Prof. Dr. Ilie Moldovan, <i>Adolescența</i> , Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2001. 12. P.Tillich, <i>Dinamica credinței</i> , Ed. Herald, 2007. 13. Georgios Mantzaridis, <i>Morala creștină</i> , Ed. Bizantină, 2006. 14. Idem, <i>Mondializare și Globalizare</i> , Ed. Bizantină, 2001. 15. Placide Deseille, <i>La spiritalite Orthodoxe</i> , Bazard Editions, 1979. 16. Aisdair Macintzre, <i>Tratat de Morală după virtute</i> , Humanitas, 1998. 17. Erich Fuchs, <i>Le desir et la tandresse</i> , Labor et Fides, 1979. 18. Idem, <i>L'ethiaue protestante</i> ; Labor et Fides, 1998. 19. Jean Ansaldi, <i>Ethique et sactification</i> , Labor et Fides, 1983. 20. Pr. Prof. Dr. D. Stăniloae, <i>Ascetica și Mistica în Biserica Ortodoxă</i> , Buc., 2005. 21. B.H.Haring, <i>Libres dans le Christ</i> , Cerf, 1998. 22. Pierre Grelot, <i>Problemes de morale fondamentale</i> , Cerf, 1982. 23. John Breck, <i>Darul sacru al vieții</i> , Patmos, Cluj-Napoca, 2002. 24. Idem, <i>Unde este Dumnezeu când avem nevoie de El ?</i> , Ed. Patmos, Cluj-Napoca, 2005. 25. Pr. Prof. Dr. Vasile Răducă, <i>Monahismul egiptean</i> , Nemira, 2002. 26. Idem, <i>Chidul creștinului ortodox de azi</i> , Hunanitas, 2006. 27. Idem, <i>Grija Bisericii față de mediul ambient</i> , în ST, nr. 3; 1991. 28. Idem, <i>Căsătoria-taină a comuniunii și desăvârșirii persoanei</i> , în ST, 3-4, 1992. 29. Idem, <i>Bioetica, familia și morala creștină</i> , în ST, nr. 3-4, 1999. 30. Idem, <i>Despre transplantul de organe</i> , în Ortodoxia, nr. 4, 2004. 31. Idem, <i>Planificarea familială, controlul nașterilor și contracepția</i> , în Ortodoxia, nr. 1-2, 2002. 32. Elio Sgreccia &Victor Tambone, <i>Manual de Bioetică</i> , Ed. Romano-Catolică, București, 2001. 33. Vladimir Soloviov, <i>Îndreptățirea Binelui</i> , Ed. Humanitas, București, 1994.		

34. Servais Pinckaers, *Les sources de la morale chretienne*, Ed. Universitaires Suisse, 1985.
35. Jean-Claude Larchet, *Creștinul în fața suferinței și a bolii*, Ed. Sophia, București, 2004.
36. Jacques Leclercq, *Saisir la vie a pleines mains*, Casterman, 1962.
37. Angelucci & co., *Iubirea se construiește*, Ed. Pauline, 1999.
38. Luigi Giussani, *Eul, Puterea Operele*, Nemira, București, 2005
39. Jean-Louis Bruges, *Precis de Theologie Morale Chretienne*, 3 vol., Ed. Parole et Silence.
40. Olivier Clement, *Trupul morții și al slavei*, Ed. Christiana, București, 1995.
41. Claude Larchet, *Dumnezeu nu vrea suferința oamenilor*, Ed. Sophia, București, 2008.
42. C.S.Lewis, *Problema durerii*, Ed. Humanitas, București, 2006.
43. Simone Weil, *Forme de iubire implicită a lui Dumnezeu*, Humanitas, 2005.
44. Roberto Poli, *Între speranță și responsabilitate*, Curtea veche, 2009.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina oferă informațiile necesare pentru punerea în practică a principiilor moralei creștine plecând de la cunoașterea adevărurilor de credință. Toate aceste elemente consolidează pregătirea intelectuală și morală a viitorilor slujitori ai Bisericii, cât și a profesorilor de Religie în învățământul primar și gimnazial.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- răspunsurile la examen (evaluarea finală).	Lucrare scrisă	60%
	- testarea periodică prin lucrări de control	-	-
	- prezență: 50%	-	5%
10.5 Seminar/laborator	- activitățile gen teme / referate/ proiecte, etc.	Lucrare scrisă și prezentare orală	30%
	- prezență: 75%		5%
10.6 Standard minim de performanță			
➤ Minim nota 5 la examen			
➤ Minim nota 7 la referat / eseu			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

Titularul de aplicații
Asist. Dr. Cîrstea Cosmin Iulian

Data avizării în
departament
29.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
30.09.2025

Decan
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI
Teologie Liturgică
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Valahia” din Târgoviște
1.2 Facultatea/Departamentul	Teologie Ortodoxă și Științele Educației
1.3 Departamentul	Teologie
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Teologie Liturgică						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. Prof. univ. dr. Vîlcu Marian						
2.3 Titularul activităților de seminar	-						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	-
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	-
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					22
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					-
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					58
3.9 Total ore pe semestru					100
3.10 Numărul de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Muzică bisericească, Patrologie, Studiul Noului Testament, Studiul Vechiului Testament
4.2 de competențe	Cunoașterea ritualului de cult aplicat în Biserica Ortodoxă

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, tablă, acces la videoproiector/ Mijloace electronice pentru platforme de comunicare online, Moodle, Teams.
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală de curs, tablă, acces la videoproiector/ Mijloace electronice pentru platforme de comunicare online, Moodle, Teams.

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe	<i>Studentul/absolventul descrie și clasifică ceremoniile, riturile și ritualurile creștine (generale sau specifice unor grupuri), în evoluția lor istorică și în situația actuală.</i>
6.2 Aptitudini	<i>Studentul/absolventul oficiază acte de ritual și utilizează textele sacramentale în timpul ceremoniilor, cum ar fi Dumnezeiasca Liturghie, botezul, hirotoniile, funeraliile, confirmarea și alte ceremonii religioase.</i>
6.3	<i>Studentul/absolventul (sub condiția hirotonirii / ordinării / numirii / alegerii într-o funcție ecleziastică etc.) ia decizii privind oportunitatea și tipul de rituri și ritualuri necesare a fi aplicate în contexte specifice și în funcție de realitățile și nevoile individuale și comunitare.</i>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	➤ Însușirea conținuturilor teoretice și practice privind slujbele cultului divin public ortodox
7.2 Obiectivele specifice	➤ Însușirea cunoștințelor despre Laudele bisericești în general ➤ Reliefarea Importanței Sfintei Liturghii în cultul ortodox ➤ Stabilirea cu rigurozitate a rolului Sfintelor Taine în viața creștină ➤ Evidențierea importanței Sfintelor Ierurgii ca mijloace de binecuvântare și sfințire ➤ Dezvoltarea capacităților privind săvârșirea slujbelor divine. ➤ Familiarizarea cu aspectele practice ale slujirii liturgice.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Partea întâi: Introducere în Liturgica specială		
Cap. 1: Liturgica specială ca disciplină de învățământ teologic		1 oră
Cap. 2: Slujbele bisericești în împărțirea lor		1 oră
Partea a doua: Laudele Bisericești		
Cap. 1: Noțiuni generale despre cele șapte Laude bisericești		1 oră
Cap. 2: Istoria Laudelor bisericești. Formarea serviciului divin public zilnic al Bisericii		2 ore
Cap. 3: Vecernia: Rânduiala slujbei, Istoria și explicarea Vecerniei		4 ore
Cap. 4: Litia		1 oră
Cap. 5: Pavecernița		1 oră
Cap. 6: Miezonoptica		1 oră
Cap. 7: Utrenia: Noțiuni introductive și rânduiala slujbei, Istorie și explicare	Prelegerea interactivă Dezbateri, Conversația	4 ore
Cap. 8: Ceasurile liturgice		1 oră
Cap. 9: Mijloacele și Obednița		1 oră
Partea a treia. Sfânta Liturghie. Liturghia creștină în Biserica Veche		
Cap. 1: Ființa și instituirea Sfintei Liturghii		1 oră
Cap. 2: Istoria Liturghiei creștine		2 ore
• Liturghia creștină în primele trei veacuri		
• Liturghia creștină din sec. IV înainte. Riturile liturgice și Liturghiile creștine de azi		2 ore
Liturghiile Ritului Bizantin		
Cap. 1: Noțiuni introductive		1 oră
Cap. 2: Întrebuințarea Liturghiilor Ortodoxe în cursul anului bisericesc.		2 ore

Timpul și locul săvârșirii. Obiectele necesare pentru săvârșirea Sfintei Liturghii		
Cap. 3: Săvârșitorul Sfintei Liturghii și pregătirea lui pentru slujbă		2 ore

Bibliografie

1. *** *Antologhion Paisian, Tomul I, Perioada Triodului*, Ed. Sophia, 2005.
2. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Liturgică Specială*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980.
3. Cabasila, Nicolae, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii și Despre viața în Hristos*, București, 1989.
4. Cireșanu, Dr. Badea, *Tezaurul Liturgic al Sfintei Biserici Creștine Ortodoxe de Răsărit*, București, 1910.
5. Felmy, Karl Christian, *De la Cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe* - un comentariu istoric, Ed. Deisis, 2004.
6. *** *Îndrumări misionare*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1986.
7. *** *Liturghierul*, Ed. IBMBOR, București, 2012.
8. *** *Molitifelnice*, Ed. IBMBOR, București, 2013.
9. Necula, Pr. Prof. Dr. Nicolae, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, București, 1998.
10. IDEM, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, Vol. I, II, Galați, 1996 și Vol. III, București, 2004, Vol. IV, București, 2010.
11. Sava, Pr.Conf.Dr. Viorel, *Taina Mărturisirii în riturile liturgice actuale*, Editura Trinitas, Iași, 1999.
12. Schmemmann Al., *Liturghie și Viață*, trad. de Pr. Viorel Sava, Editura Erola, Iași, 2001.
13. Streza, I.P.S. Dr., Laurențiu, *Tainele de inițiere creștină*, Ed.Trinitas, Iași, 2002.
14. *** *Tipic Bisericesc*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1976.
15. *** *Tipic bisericesc zilnic*, Mitropolia Moldovei și Bucovinei, Ed. Trinitas, 2006.
16. Vintilescu, Pr. Prof. Dr. Petre, *Liturghierul explicat*, București, 1998.
17. Idem, *Spovedania și duhovnicia*, ediția a II-a, Alba Iulia, 1995.

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
Laudele bisericești în Biserica primară	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	2 ore
Despre otpusturi și vohoad	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	2 ore
Protia în sobor	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	2 ore
Neajunsurile ce se pot întâmpla preotului la săvârșirea Sf. Liturghii	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	2 ore
Inovațiile și adausurile liturgice	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	2 ore
Pomenirile speciale în cadrul Sfintei Liturghii	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	2 ore
Pregătirea preotului pentru Sf. Liturghie	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	2 ore

Bibliografie

1. *** *Antologhion Paisian, Tomul I, Perioada Triodului*, Ed. Sophia, 2005.
2. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Liturgică Specială*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980.
3. Cabasila, Nicolae, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii și Despre viața în Hristos*, București, 1989.
4. Cireșanu, Dr. Badea, *Tezaurul Liturgic al Sfintei Biserici Creștine Ortodoxe de Răsărit*, București, 1910-1912.
5. Felmy, Karl Christian, *De la Cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe* - un comentariu istoric, Ed. Deisis, 2004.
6. *** *Îndrumări misionare*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1986.
7. *** *Liturghierul*, Ed. IBMBOR, București, 2012.
8. *** *Molitifelnice*, Ed. IBMBOR, București, 2013.
9. Necula, Pr. Prof. Dr. Nicolae, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, București, 1998.
10. IDEM, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, Vol. I, II, Galați, 1996 și Vol. III, București, 2004, Vol. IV, București, 2010.
11. Sava, Pr.Conf.Dr. Viorel, *Taina Mărturisirii în riturile liturgice actuale*, Editura Trinitas, Iași, 1999.
12. Schmemmann Al., *Liturghie și Viață*, trad. de Pr. Viorel Sava, Editura Erola, Iași, 2001.
13. Streza, I.P.S. Dr., Laurențiu, *Tainele de inițiere creștină*, Ed.Trinitas, Iași, 2002.
14. *** *Tipic Bisericesc*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1976.
15. *** *Tipic bisericesc zilnic*, Mitropolia Moldovei și Bucovinei, Ed. Trinitas, 2006.
16. Vintilescu, Pr. Prof. Dr. Petre, *Liturghierul explicat*, București, 1998.
17. Idem, *Spovedania și duhovnicia*, ediția a II-a, Alba Iulia, 1995.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile disciplinei se reformează permanent, iar oferta informațională este una diversificată și actuală pentru a oferi posibilitatea unei cat mai bune și complete pregătiri teologice necesare într-o viitoare perspectivă pastorală. În consecință, *centrarea pe student, pe competențe și calitatea studiilor* reprezintă scopul principal care trebuie atins în cadrul acestui demers formativ.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- răspunsurile la examen (evaluarea finală).	Examen scris/oral	60%
	- prezență		5%
	- testarea continuă pe parcursul semestrului	Teste; chestionare orală	10%
10.5 Seminar/laborator	- activitățile gen teme / referate / eseuri / proiecte etc.	Susținerea unui referat sau a unui proiect	20%
	- prezență		5%
10.6 Standard minim de performanță			
➤ Minim nota 5 la examen / colocviu			
➤ Minim 7 la susținerea lucrării de seminar			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Pr. Prof. univ. dr. Marian Vîlcu

Titularul de aplicații
-

Data avizării în
departament
29.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
30.09.2025

Decan
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI
"ISTORIA ȘI FILOSOFIA RELIGIILOR"

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Valahia” din Târgoviște
1.2 Facultatea/Departamentul	Facultatea de Teologie
1.3 Departamentul	Teologie Pastorală
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	4 ani
1.6 Programul de studii/Calificarea	Licență

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Istoria și filosofia Religiiilor						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. Conf. Dr. Arion Alexandru-Corneliu						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. Dr. Vlădăreanu Mihai						
2.4 Anul de studiu IV		2.5 Semestrul I		2.6 Tipul de evaluare Examen final	E	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: curs	2	seminar	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: curs	28	Seminar	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					14
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat					-
Examinări					26
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					64
3.9 Total ore pe semestru					106
3.10 Numărul de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	➤ Istoria medievală și modernă a lumii ➤ Istoria Filosofiei și a Logicii ➤ Istoria Creștinismului
4.2 de competențe	➤ <i>Cunoașterea și înțelegerea</i> mentalităților principalelor civilizații contemporane prin prezentarea dimensiunii lor religioase ➤ <i>Explicarea și interpretarea</i> surselor și mecanismelor de generare a problematicii Istoriei și filosofiei Religiiilor ➤ <i>Organizarea și conducerea</i> demersului științific de cercetare ➤ <i>Valorificarea</i> deprinderilor de corelare a disciplinei „Istoria și filosofia Religiiilor” cu alte discipline teologice

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	➤ Interactivitate, încercând obținerea feed-back-ului necesar optimei derulări a procesului didactic; ➤ Împletirea materialului de predare clasic (scris) cu cel modern, prin intermediul videoproiectorului
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	➤ Dialoguri libere, în special la seminarii, pentru stimularea interesului studenților;

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe <i>Asimilarea de informații prin învățare, legate de cunoașterea fenomenului religios în vederea însușirii cât mai corecte a doctrinei principalelor religii ale lumii contemporane pentru a decela elementele divergente dar și convergente cu creștinismul;</i>
6.2 Aptitudini <i>Capacitatea de a aplica cunoștințe și de a identifica conceptele fundamentale ale marilor religii contemporane și a le înțelege în contextul religios-cultural specific</i>
6.3. Responsabilitate și autonomie <i>Capacitatea cursantului de a aplica în mod autonom și responsabil cunoștințele și aptitudinile sale</i>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	➤ Familiarizarea cu marile religii contemporane și cu unele sisteme filosofico-religioase specifice, ca și evaluarea acestora dintr-o perspectivă creștină acolo unde este cazul.
7.2 Obiectivele specifice	➤ Înțelegerea modului în care religiile și culturile necreștine percep raportarea la sacru și realizarea idealului uman în această viață: particularități privind calea spre mântuire și mijloacele de realizare a acesteia; ➤ Familiarizarea cu principiile doctrinare, morale și filosofice specifice fiecărei religii în parte și înțelegerea impactului pe care marile religii contemporane îl au asupra omului și societății din spațiul spiritual respectiv.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în religiile și spiritualitatea Indiei și Extremului Orient	– Interactivitate, încercând obținerea feed-back-ului necesar optimei derulări a procesului didactic	2 ore
2. Hinduismul: literatura sacră, divinități și semnificații	– Dialoguri libere pentru stimularea interesului studenților	2 ore
3. Sisteme filosofico-religioase hinduse: Vedānta, Mimamsa, Samkhya și Yoga	– Împletirea materialului de predare clasic (scris) cu cel modern, prin intermediul videoproiectorului	2 ore
4. Cultul în hinduism; hinduismul ca sistem social; regimul castelor	– Interactivitate, încercând obținerea feed-back-ului necesar optimei derulări a procesului didactic	2 ore
5. Buddha și evoluția istorică a budismului	– Interactivitate, încercând obținerea feed-back-ului necesar optimei derulări a procesului didactic	2 ore
6. Concepte fundamentale budiste: suferința, efemeritatea lumii, doctrina non-eului	– Împletirea materialului de predare clasic (scris) cu cel modern, prin intermediul videoproiectorului	2 ore
7. Budismul Hinayana și Mahayana	– Împletirea materialului de predare clasic (scris) cu cel modern, prin intermediul videoproiectorului	2 ore
8. Teoria panindiană a transmigrației (samsāra)	– Dialoguri libere pentru stimularea interesului studenților	2 ore
9. Confucianismul	– Împletirea materialului de predare clasic (scris) cu cel modern, prin intermediul videoproiectorului	2 ore
10. Taoismul filosofic și religios	– Împletirea materialului de predare clasic (scris) cu cel modern, prin intermediul videoproiectorului	2 ore
11. Jainismul și sikhismul	– Împletirea materialului de predare clasic (scris) cu cel modern, prin intermediul videoproiectorului	2 ore
12. Șintoismul	– Dialoguri libere pentru stimularea interesului	2 ore

	studentilor	
13. Budismul zen japonez	– Interactivitate, încercând obținerea feed-back-ului necesar optimei derulări a procesului didactic	2 ore
14. Morala, asceza și monahismul budist	– Dialoguri libere pentru stimularea interesului studentilor	2 ore

Bibliografie

1. **Achimescu**, Nicolae, *Budism și Creștinism, Considerații privind desăvârșirea omului*, Edit. Junimea Tehnopress, Iași, 1999;
2. **Achimescu**, Nicolae, *India. Religie și filosofie*, Iași, 2001;
3. **Armstrong**, Karen, *O istorie a lui Dumnezeu*, Editura Nemira, București, 2009;
4. **Arion**, Dr. Alexandru-Corneliu, *Panteismul hinduist și învățătura creștină despre Dumnezeu* Edit. Enciclopedică, București, 2010;
5. **Arion**, Pr. Alexandru-Corneliu, «Interpretatio Christiana» a unei mari provocări spirituale a lumii de azi: reîncarnarea, în *Studii Teologice*, seria a III-a, anul X, nr. 3, iulie-septembrie, 2014;
6. **Arion**, Alexandru-Corneliu, "The metaphysical frameworks of Buddhism. Premises of the dialogue between Buddhism and Christianity", în: *International Journal of Orthodox Theology* (IJOT), 6:2 (2015). <http://orthodox-theology.com/media/PDF/IJOT2.2015/Alexandru-Corneliu.Arion.pdf>
7. **Arion**, Alexandru-Corneliu, "The Essence of Hindu doctrine and its influence on Christianity in America and Europe", în: *International Journal of Orthodox Theology* (IJOT), 6:4 (2015). V. <http://orthodox-theology.com/media/PDF/IJOT4.2015/Alexandru-Corneliu.Arion.pdf>
8. **Arion**, Alexandru-Corneliu, "Some contemporary aspects on Hindu-Christian dialogue", în: *Icon of Faith, International Journal of Interdisciplinary Scientific Research*, Year 2, No. 3, 2016. V. <http://revistaicoanacredintei.tk/en/NO-3-YEAR-II-JANUARY-2016/>
9. **Arion**, Drd. Alexandru, „Influența sectelor de origine hindusă în Europa și America”, în revista «Studii Teologice», București, Seria a II-a, anul LV, nr. 1-2, ianuarie-iunie, 2003;
10. **Brusanowski**, Paul, *Religie și stat în Islam. De la teocrația medineză instituită de Muhammad la Frăția musulmană din perioada interbelică*, București, 2009;
11. **Delumeau**, Jean (coordonator), *Religiile lumii*, Edit. Humanitas, București, 1996;
12. **Eliade**, Mircea, *Istoria credințelor și a ideilor religioase*, vol. 2-3, București, 1986, 1988;
13. **Eliade**, Mircea, *Istoria credințelor și a ideilor religioase*, vol. 4: De la epoca marilor descoperiri geografice până în prezent, Edit. Polirom, Iași, 2007;
14. **Filoramo**, Giovanni *Istoria Religiilor*, vol. IV: *Religiile Indiei și ale Orientului Îndepărtat*, Edit. Polirom, 2010;
15. **Malherbe**, Michel, *Enciclopedia religiilor*, vol. 1, Edit. Nemira, București, 2012.

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Analiză a conceptului de «Dumnezeu» în religiile mari ale lumii plecând de la cartea lui K. Armstrong, <i>O istorie a lui Dumnezeu</i> .	– Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studentilor	4 ore
2. Analiză comparativă a antropologiei în religiile mari ale lumii.	– Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studentilor	4 ore
3. Discuții pe marginea lucrărilor de seminar		6 ore

Bibliografie

1. **Achimescu**, Nicolae, *India. Religie și filosofie*, Edit. Tehnopress, Iași, 2001;
2. **AL-GEORGE**, Sergiu, *Filosofia indiană în texte*, Edit. Științifică, Buc., 1975;
3. **Armstrong**, Karen, *O istorie a lui Dumnezeu*, Editura Nemira, București, 2009;
4. **Arseniev**, Nikolai, *Descoperirea vieții veșnice*, Editura „Credința noastră”, București, 1991;
5. **Eliade**, Mircea, *Tratat de istorie a religiilor*, ed. a II-a, Edit. Humanitas, București, 1995;
6. **Guénon**, René, *Simboluri ale științei sacre*, Humanitas, București, 1997 ;
7. **Pop**, Vasile, *Yoga și Isihasmul*, Editura Lidia, București, 2003;
8. **Rus**, Dr. Remus, *Conceptia despre om în marile religii*, în «Glasul Bisericii», nr. 7-8, 1978;
9. **Stan**, Pr. Alexandru, *Biserica Ortodoxă și religiile necreștine*, «Ortodoxia», nr. 2-3, 1984;

9.Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

O bună impregnare a caracterului moral teologic și a pregătirii intelectuale, în vederea slujirii Bisericii strămoșești și a împrăștiării, precum și a adaptării la cultura societății contemporane.

10.Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- răspunsurile la examen (evaluarea finală).	Evaluare finală – SCRIS	70%
10.5 Seminar/laborator	- prezență		10%
	- susținerea lucrării de seminar	Lucrare de seminar – scris și oral	20%
10.6 Standard minim de performanță			
➤ Minim nota 5 la examen ➤ Minim nota 7 la referat / eseu			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Pr. Conf. Dr. Alexandru-Corneliu Arion

Titularul de aplicații
Lect. Dr. Mihai Vlădăreanu

Data avizării în
departament
29.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
30.09.2025

Decan
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI

Misiologie ortodoxă

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA VALAHIA DIN TÂRGOVIȘTE
1.2 Facultatea/Departamentul	FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
1.3 Departamentul	TEOLOGIE
1.4 Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5 Ciclu de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii/Calificarea	TEOLOGIE PASTORALĂ

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Misiologie ortodoxă						
2.2 Titularul activităților de curs	IPS Prof. Dr. Nifon Mihăiță						
2.3 Titularul activităților de seminar	Pr. Asist. Dr. Marian Puiescu						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					3
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					2
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					3
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					47
3.9 Total ore pe semestru					75
3.10 Numărul de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Patrologie, Vechiul Testament, Noul Testament, Teologia Dogmatică, Teologia Morală, Istoria Bisericii Universale, Istoria Bisericii Ortodoxe Române.
4.2 de competențe	Sintetizarea caracteristicilor perioadei de formare și evoluție istorică a creștinismului

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, sau, după caz, mijloace electronice pentru platforme de comunicare online.
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală de curs, sau, după caz, mijloace electronice pentru platforme de comunicare online.

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	➤ Analiza și interpretarea datelor, privind istoria cultului/Bisericii și istoria religiilor ➤ Interpretarea realităților istorice prin valorificarea cercetărilor fundamentale în domeniu ➤ Evaluarea corectă, critică, a datelor istorice și capacitatea de a sesiza dinamica evenimentelor ➤ Elaborarea unor strategii misionare inovative, adaptate specificului inculturației, prin utilizarea unor metodologii consacrate ➤ Reproducerea unor repere biblice, patristice, doctrinare și istorice referitoare la misiunea Bisericii. ➤ Reproducerea momentelor fondatoare principale ale evenimentelor ecumenice ➤ Redarea principalelor activități ecumenice ale Bisericii noastre ➤ Fixarea unor cunoștințe privind misiunea și pastorația Bisericii în societatea contemporană, dar și a dialogului ecumenic, în vederea susținerii eficace a activității ecleziale.
Competențe transversale	➤ Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religio-morale și canonice ➤ Evaluarea corectă, critică, a datelor istorice și capacitatea de a sesiza dinamica vieții ecleziale. ➤ Descrierea conceptelor, metodelor și domeniilor de cercetare specifice misiunii creștine și dialogului ecumenic. ➤ Interpretarea realității istorice prin valorificarea cercetărilor fundamentale în domeniu.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Însușirea de noțiuni fundamentale de misiologie și ecumenism • Aprofundarea legăturii dintre credință și cultură în misiunea Bisericii • Evidențierea principalelor provocări pastoral-misionare ale Bisericii și răspunsul adecvat
7.2 Obiectivele specifice	• Sublinierea elementelor principale ale misiunii și pastorației Bisericii în contemporaneitate • Reliefarea activității mirenilor în misiunea Bisericii de astăzi • Accentuarea rolului misionar specific al femeii și al familiei • Formarea spre dialog inter-creștin • Accentuarea principalelor evenimente, noțiuni și structuri ecumenice

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<i>1.1. Inculturație și identitate culturală. Aspecte generale</i>	expunere sistematică; demonstrație didactică;	2 ore
<i>1.2. Probleme specifice</i>		1 oră
<i>2.1.Exegeza experienței contemporane. Preliminarii</i>		1 oră
<i>2.2.Exegeza sociologică</i>		2 ore
<i>2.3.Exegeza teologică critică</i>		2 ore
<i>3.1. Teologia românească în cultura românească. Aspecte generale</i>		1 oră
<i>3.2.Considerații istorice</i>		1 oră
<i>3.3.Dimensiunea ecumenică</i>		2 ore
<i>4.1. Ortodoxia românească – punte între Orient și Occident. Aspecte generale</i>		1 oră
<i>4.2.Caracteristici specifice</i>		1 oră
Bibliografie:		
1. ***, <i>Biserica Ortodoxă în Uniunea Europeană</i> , Editura Universității București, 2006;		

2. ***, *Implicații ale religiilor asupra securității în contextul extinderii U.E.*, Editura Universității Naționale de Apărare, Carol I, București, 2006;
3. ***, *Ortodoxia – parte integrantă din spiritualitatea și cultura europeană*, Mănăstirea Constantin Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus, 28 apr.-2 mai 2004;
4. ***, *Religia în societate la început de secol XXI. Tendințe europene*, Valahia University Press, Târgoviște, 2006;
5. Bobrinskoy, Pr. Prof. Dr. Boris, *Taina Bisericii*, Editura Patmos, Cluj Napoca, 2002;
6. Bria, Pr. Prof. Dr. Ion, *Dicționar de Teologie Ortodoxă*, EIBMBOR, București, 1991
7. Idem, *Tratat de Teologie Dogmatică și Ecumenică*, EIBMBOR, București, 1993.
8. Idem, *Ortodoxia în Europa. Locul spiritualității române*, Editura Trinitas, Iași, 1995;
9. Buchiu, Ștefan, *Ortodoxie și secularizare*, Editura Libra, București, 1999;
10. Ică, pr.prof. univ.dr. Ioan jr, Germano Marani, *Gândirea Socială a Bisericii*, Ed. Deisis, Sibiu, 2002;
11. Himcinschi, Pr. Mihai, *Doctrina trinitară ca fundament misionar*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2004;
12. Idem, *Biserica în societate, Aspecte misionare ale Bisericii în societatea actuală*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2006;
13. -Mayendorff John, *Biserica Ortodoxă-ieri și azi*, Ed. Anastasia, București, 1996;
14. Nifon, Prof. Dr. Mihăiță, *Misiologie creștină*, Editura Asa, București, 2006;
15. Idem, *Misiune și viață*, Editura Asa, București, 2002;
16. Idem, *Ortodoxia în contextul european contemporan* *Ortodoxia în contextul european contemporan*, în „Almanah Bisericesc al Arhiepiscopiei Târgoviștei 2008”, Ed. Asa, București, 2007, pp. 81-90;
17. Idem, *Misiune, pastorație și slujire ecumenică*, Valahia University Press, București, 2009
18. Idem, *Semnificația ecumenică și teologică a vizitei Papei Ioan Paul al II-lea în România (7-9 mai 1999)* în „Almanahul Bisericesc al Arhiepiscopiei Târgoviștei 2010”, Ed. Asa, București, 2009, pp. 288-294;
19. Idem, *Misiune și reconciliere întru slujirea lui Hristos - Dialogul intercreștin și interreligios în slujirea misionară a P.F. Părinte Patriarh DANIEL*, în vol. „*Euharistion Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române*”, Editura Basilica, București, 2011, pp. 280-299;
20. Idem, *Dialog, deschidere și cooperare în aprofundarea unității europene* *Lisabona* în „Almanahul Bisericesc al Arhiepiscopiei Târgoviștei 2012”, Ed. Asa, București, 2011, (ISSN 1843-9101), pp. 168-172;
21. Idem, „*Teologie, cultură și dialog inter-religios în misiunea Bisericii*” (Bibliotheca/ Valahia University Press, Târgoviște, 2014);
22. Plămădeală, Antonie, Dr., *Ca toți să fie una*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979;
23. Idem, *Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă*, Pronostic, București, 1995,
24. Popescu, Pr. Prof. Dr. Dumitru, *Teologie și cultură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993;
25. Idem, *Cultură globală și culturi particulare*, în „Ortodoxia”, nr. 1-2, anul LVII (2006);
26. Stăniloae, Pr. Prof. Dr. Dumitru, *Ortodoxia Românească*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii, Ortodoxe Române, București, 1992;
27. Idem, *Trăirea lui Dumnezeu în Ortodoxie*, Dacia, Cluj-Napoca 1993;
28. Ware Kallistos, *Ortodoxia-calea dreptei credințe*, Ed. Trinitas, Iași, 1992,
29. Weber, Max, *Etica protestantă și spiritul capitalismului*, traducere de Ighor Lemnij, Editura Humanitas, București, 2003;

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
<i>Rolul culturii în activitatea pastoral-misionară a Bisericii</i>	expunere sistematică; Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	2 ore
<i>Relația dintre Evanghelie și Cultură în istorie și contemporaneitate</i>		2 ore
<i>Interpretarea experienței contemporane</i>		2 ore
<i>Analiza și interpretarea eclezială a paradigmei de civilizație românească</i>		2 ore
<i>Specificul spiritualității și culturii românești</i>		2 ore
<i>Vocația specială a ortodoxiei românești în dialogul intercreștin</i>		2 ore
<i>Implicarea panortodoxă a Ortodoxiei românești</i>		2 ore

Bibliografie:

1. Mantzaridis, Georgios I., *Globalizare și universalitate: himeră și adevăr*, traducere Pr. Prof. Dr. Vasile Răducă, Editura Bizantină, București, 2002;
2. Schmemmann, Pr. Alexander, *Biserică, lume, misiune*, traducere de Maria Vințeler, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2006;
3. Scrima, Andre, *Duhul Sfânt și unitatea Bisericii. Jurnalul de Conciliu*, Editura Anastasia, București, 2004;
4. Spidlik, Thomas, *Spiritualitatea răsăritului Creștin, vol. III- Monahismul*, Ed. Deisis, Sibiu, 2000
5. Achimescu, Pr. Dr. Nicolae, *Religii în dialog*, Editura Trinitas, Iași, 2006;
6. Bel, Pr. Prof. Dr. Valer, *Misiune, parohie, pastorație. Coordonate pentru o strategie misionară*, Editura Renașterea, Sluj Napoca, 2002;
7. Idem, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004;
8. Bria, Pr. Prof. Dr. Ion, *Destinul Ortodoxie*, EIBMBOR, București, 1989.
9. Clement, Oliver - Bartolomeu I., Patriarhul Ecumenic, *Adevăr și libertate, Ortodoxia în contemporaneitate*, trad. de Mihai Maci, Editura Deisis, Sibiu, 1997;
10. Nifon, Prof. Dr. Mihăiță, *Misiologie creștină*, Editura Asa, București, 2006;
11. -Idem, *Misiune și viață*, Editura Asa, București, 2002;
12. --Idem, *Ortodoxia în contextul european contemporan Ortodoxia în contextul european contemporan*, în „Almanah Bisericesc al Arhiepiscopiei Târgoviștei 2008”, Ed. Asa, București, 2007, pp. 81-90;
13. Idem, *Misiune, pastorație și slujire ecumenică*, Valahia University Press, București, 2009
14. Idem, *Semnificația ecumenică și teologică a vizitei Papei Ioan Paul al II-lea în România (7-9 mai 1999)* în „Almanahul Bisericesc al Arhiepiscopiei Târgoviștei 2010”, Ed. Asa, București, 2009, pp. 288-294;â
15. Yannoulatos, Anastasios Arhiepiscop al Tiranei și a toată Albania, *Ortodoxia și problemele lumii contemporane*, traducere de Drd. Gabriel Mândrilă și Pr. Prof. Dr. Constantin Coman, Editura Bizantină, București, 2003.

9.Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina oferă informațiile necesare pentru înțelegerea activității pastoral-misionare și de dialog pancreștin a Bisericii noastre, oferind elemente generale de introducere în domeniul misiologiei și al dialogului intercreștin, precum și o matrice științifică de înțelegere și interpretare. Toate aceste elemente

consolidează pregătirea intelectuală și morală a viitorilor slujitori ai Bisericii, cât și a profesorilor de Religie, atât în învățământul primar și gimnazial, cât și în cel universitar, ori de cercetare academică.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- răspunsurile la examen (evaluarea finală).	oral	60%
	- testarea continuă pe parcursul semestrului	oral	10%
	- prezență		5%
10.5 Seminar/laborator	- activitățile gen teme / referate/ proiecte, etc.	Lucrare scrisă și prezentare orală	20%
	- prezență		5%
10.6 Standard minim de performanță			
➤ Minim nota 5 la examen / colocviu ➤ Minim nota 7 la referat / eseu			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
IPS Prof. univ. dr. Nifon Mihăiță

Titularul de aplicații
Pr. Asist. univ. dr. Marian Puiescu

Data avizării în
departament
29.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
30.09.2025

Decan
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI
Teologie Pastorală
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Valahia” din Târgoviște
1.2 Facultatea/Departamentul	Teologie Ortodoxă și Științele Educației
1.3 Departamentul	Teologie
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Teologie Pastorală						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. Prof. univ. dr. Vîlcu Marian						
2.3 Titularul activităților de seminar	-						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	1	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	-
3.4 Total ore din planul de învățământ	14	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	-
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					8
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					5
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					-
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					22
3.9 Total ore pe semestru					50
3.10 Numărul de credite					2

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Istoria Bisericească Universală, Patrologie, Vechiul Testament, Noul Testament, Teologie liturgică, Teologie pastorală
4.2 de competențe	Cunoașterea conținutului și a problematicei pastorale în Biserică.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, tablă, acces la videoproiector/ online Platforma Moodle
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală de seminar, tablă, acces la videoproiector/ online Platforma Moodle

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe	<i>Studentul/absolventul descrie principiile și normele morale creștine, sistematizează concepte etice precum binele, răul și infracțiunea, pedepse și recompense morale etc., distinge și ierarhizează faptele și acțiunile sale și ale semenilor săi, înțelegând și anticipând consecințele acestor fapte și acțiuni din perspectiva valorilor sociale și ale Evangheliei.</i>
6.2 Aptitudini	<i>În baza unei gândiri reflexive, studentul/absolventul aplică principiile și normele morale și pastorale creștine.</i>
6.3 Responsabilitate și autonomie	<i>Studentul/absolventul ia decizii responsabile și argumentate privind faptele și acțiunile semenilor săi, evaluează valoric rezultatele acțiunilor semenilor săi în raport cu stadiul contemporan al vieții social-comunitare.</i>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	➤ Să enunțe corect doctrina Bisericii, și să cunoască mijloacele pastorale necesare pentru o pastorație autentică ➤ Să-și însușească cunoștințele generale și speciale despre pastorație
7.2 Obiectivele specifice	➤ Să analizeze și interpreteze datele privind evoluția lucrării pastorale ➤ Să dobândească informații referitoare la viața parohială sub toate aspectele ei ➤ Să dobândească informațiile științifice necesare unei pastorații eficiente

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Tratatul „ Despre Preoție ” al Sfântului Ioan Gură de Aur și importanța lui pentru slujirea preoțească	Prelegerea interactivă Dezbaterea, Conversația	4
Omilia <i>Către tineri</i> a Sfântului Vasile cel Mare, relevanța și actualitatea acestei scrieri pentru tinerii vremurilor noastre	Prelegerea interactivă Dezbaterea, Conversația	3
Probleme sociale în pastorația contemporană	Prelegerea interactivă Dezbaterea, Conversația	4
Problematika pastorală a parohiei urbane	Prelegerea interactivă Dezbaterea, Conversația	3

Bibliografie

1. Bel, Pr. Prof. Dr. Valer, *Misiune, Parohie, Pastorație*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2002;
2. Coman, Vasile, *Scrieri de teologie liturgică și pastorală*, Ed. Episcopiei Ortodoxe Române a Oradei, Oradea, 1983;
3. Galeriu, Pr. Conf. Constantin N., *Slujirea preoțească după Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție*, în Studii Teologice, XXIX (1977), nr. 1-2;
4. Sfântul Grigorie de Nazianz, *Despre Preoție*, în vol. Despre Preoție, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Fecioru, Ed. IBMBOR, București, 1998;
5. Sfântul Grigorie cel Mare, *Cartea Regulei Pastorale (Cartea grijii pastorale)*, traducere, prefață și note de Pr. Prof. Alexandru Moisiu, Ed. IBMBOR, București, 1996;
6. *** *Familia creștină azi*, Ed. Trinitas, Iași, 1995;
7. Sfântul Ioan Gură de Aur, *Tratatul despre Preoție*, în vol. Despre Preoție, traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Fecioru, Ed. IBMBOR, București, 1998;
8. Metallinos, Gheorghios D., *Parohia, Hristos în mijlocul nostru*, Editura Deisis, Sibiu, 2004;
9. Necula, Pr. Prof. Dr. Nicolae, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, București, 1998;
10. IDEM, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, Vol. I, II, Galați, 1996, Vol. III, București, 2004, Vol. IV, București, 2010;

11. IDEM, *Vizitele pastorale, metodă de pastorație și cale de cunoaștere a parohiei*, în Glasul Adevărului, XII (2001), nr. 123,
12. Nicolaescu, Diac. Prof. N. I., *Răspunderea pastorală și misionară a preotului, după Noul Testament*, în BOR, XCII (1974), nr. 3-4;
13. Ocoleanu, Lect. Dr. Picu, *Misiunea Bisericii prin slujirea socială*, în Studii Teologice, I (2005), nr. 3,
14. *** *Pastorație și Misiune în Biserica Ortodoxă*, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2001;
15. Popescu, Prof. Teodor M., *Sfințenia și răspunderile Preoției*, în Studii Teologice, IV (1952), nr. 3-4;
16. Plămădeală, Antonie, *Preotul în Biserică, în lume, acasă*, Tiparul tipografiei eparhiale din Sibiu, Sibiu, 1996;
17. Timiadis, Mitropolit Emilianos, *Preot, Parohie, Înnoire*, Editura Sofia, București, 2001;
18. Vasile cel Mare, Sfântul, *Omilia a XXII-a Către tineri*, în *Scrieri, Partea întâi*, col. Părinți și Scriitori bisericești, vol. 17, Ed. IBMBOR, București, 1986;
19. Vintilescu, Pr. Petre, *Spovedania și duhovnicia*, Alba Iulia, 1995;
20. IDEM, *Preotul în fața chemării sale de păstor al sufletelor*, București.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei oferă dobândirea capacității unei evaluări corecte a dinamicii vieții și realităților pastorale ale Bisericii. Oferta informațională este diversificată și actuală, pentru a oferi posibilitatea unei cât mai bune și complete pregătiri teologice, necesară viitoarei activități pastorale.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- răspunsurile la examen (evaluarea finală).	Examen oral	50%
	- testarea continuă pe parcursul semestrului	chestionare orală	10%
10.5 Seminar/laborator	- activitățile gen teme / referate / eseuri / proiecte etc.	Susținerea unui referat sau a unui proiect	30%
	prezență		10%
10.6 Standard minim de performanță			
Nota 5 la examen și nota 7 la susținere lucrării de seminar			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Pr. Prof. univ. dr. Marian Vîlcu

Titularul de aplicații
-

Data avizării în
departament
29.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
30.09.2025

Decan
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI
DREPT CANONIC ORTODOX, LEGISLAȚIE ȘI ADMINISTRAȚIE BISERICESCĂ
ANUL UNIVERSITAR 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Valahia” din Târgoviște
1.2 Facultatea/Departamentul	Facultatea de Teologie Ortodoxă și Științele Educației
1.3 Departamentul	Teologie
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Drept canonic ortodox. Legislație și administrație bisericească						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi						
2.3 Titularul activităților de seminar	Asist. univ. dr. Cosmin Iulian Cîrstea						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					6
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					4
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					4
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					18
3.9 Total ore pe semestru					60
3.10 Numărul de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Studiul Vechiului Testament, Studiul Noului Testament, Patrologie, Istoria Bisericii Ortodoxe Române, Istoria Bisericească Universală
4.2 de competențe	Sintetizarea principiilor morale exprimate în revelația supranaturală și în scrierile Sfinților Părinți

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, tablă, videoproiector, platforma Moodle.
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală de curs, tablă, videoproiector, platforma Moodle.

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe	<i>Studentul/absolventul descrie sistematic și rațional concepte religioase și teologice, raportându-se la evoluția lor istorică și le explică în mod critic și argumentat.</i>
6.2 Aptitudini	<i>Studentul/absolventul analizează sistematic teorii și concepte teologice și acceptă dialogul cu privire la o varietate de teme controversate, de pe poziții de toleranță religioasă, și caută fundamente creștine comune mai multor grupuri religioase.</i>
6.3 Responsabilitate și autonomie	<i>Studentul/absolventul gândește critic și monitorizează și respectă teorii, doctrine și reglementări canonice, evitând erori doctrinare și acceptă păreri noi în limitele dogmatice și canonice.</i>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	- Formarea intelectual-canonice a viitorului slujitor bisericesc, în treptele de diacon, preot, arhiepiscop. - Această formare se realizează treptat prin însușirea limbajului de drept, fixându-se noțiunile fundamentale, principiile dreptului canonic și natura sinodală a legislației bisericești. - Actualizarea Dreptului canonic ortodox în contextul juridic, cultural și științific actual. - Identificarea problemelor canonice-juridice din Biserică și din societatea contemporană, cu relevanță în domeniul teologiei practice, și conturarea unor răspunsuri adecvate la acestea; - Formarea și cultivarea unei conștiințe canonice a viitorilor slujitori ai Bisericii, capabili să articuleze un dialog onest între Biserică și Stat, în contextul actual.
7.2 Obiectivele specifice	- Evidențierea specificului și a importanței disciplinei Drept Canonic Ortodox, în contextul celorlalte discipline teologice, mai ales al disciplinelor din Teologia Practică. - Evidențierea perspectivei eclesiale asumate în abordarea teologiei practice, în contextul actual. - Actualizarea reperelor patristice în relația dintre membrii Bisericii și în relația dintre Biserică și Stat. - Cunoașterea principalelor resorturi ideologice care au distorsionat relația dintre membrii Bisericii și relația dintre Biserică și Stat. - Familiarizarea cu principalele direcții juridico-legislative, din contextul politic, cultural și științific actual. - Formarea și cultivarea unei conștiințe a dialogului care să articuleze o relație adecvată între Biserică și Stat. - Prezentarea specificului Ortodoxiei în dialogul dintre Biserică și Stat, în contextul actual. - Relaționarea datelor din cadrul teologiei practice cu datele specifice celorlalte discipline teologice, în vederea formării unei perspective unitare. - O bună orientare în bibliografia specifică Dreptului canonic ortodox, teologiei practice și științelor juridice.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Activitatea Bisericii. Prezentare generală	- expunere sistematică - conversație euristică - lucru în echipă - problematizare	2 ore
Exercitarea puterii bisericești. Exercitarea puterii învățătoarești		2 ore
Exercitarea puterii sfințitoare. Rânduile canonice privind Botezul și Mirungerea		2 ore
Rânduile canonice privind Împărtășirea		4 ore
Rânduile canonice privind Mărturisirea și Maslul		4 ore
Rânduile canonice privind Hirotonia		4 ore
Rânduile canonice privind Cununia		4 ore
Administrarea ierurgiilor		2 ore
Norme canonice privitoare la exercitarea puterii sfințitoare și la cultul bisericesc		2 ore

Bibliografie

1. ***, *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2022.
2. Floca, Ioan N., *Drept canonic ortodox, legislație și administrație bisericească*, vol. I și II, EIBM al BOR, București, 1990.
3. Floca, Ioan N., *Canoanele Bisericii Ortodoxe. Note și comentarii*, ediția a III-a revăzută, Arhiepiscopatul, Sibiu, 2005.
4. L'Huillier, Peter, *Dreptul bisericesc la sinoadele ecumenice I-IV*, Editura Gnosis, București 2000.
5. Milaș, Nicodim, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, vol. 1, Partea I, Tipografia Diecezană, Arad, 1930.
6. Milaș, Nicodim, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, vol. 1, Partea a II-a, Tipografia Diecezană, Arad, 1931.
7. Milaș, Nicodim, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, vol. 2, Partea I, Tipografia Diecezană, Arad, 1931.
8. Milaș, Nicodim, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, vol. 2, Partea a II-a, Tipografia Diecezană, Arad, 1936.
9. Phidas, Vlassios, *Drept canonic. O perspectivă ortodoxă*, trad. din lb. greacă de Pr. Adrian Dinu, Editura Trinitas, Iași, 2008.
10. Patsavos, Lewis J., *Valențele duhovnicești ale Sfintelor Canoane*, trad. de Emanuel P. Tăvală, Editura Andreiana, Sibiu, 2012.
11. Santi, Cosmin, *Procedura de judecată în dreptul canonic și dreptul civil. Aspecte comparative*, Editura C.H. Beck, București, 2023.
12. Santi, Cosmin, *Drept și canonicitate în viața Bisericii și a Statului democratic*, în „In Honorem - Pr. Prof. Univ. Dr. Constantin Rus”, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2023, pp. 364-380.
13. Santi, Cosmin, *Prevederi canonice privind Sfânta Taină a Spovedaniei și Sfânta Taină a Euharistiei*, în „Adevărul și frumusețea credinței creștine-îndrumător pentru tinerii de azi”, Editura Arhiepiscopiei Târgoviștei, 2017, pp. 146-157.
14. Santi, Cosmin, *Cununia - „Taina iubirii” interpersonală*, în „Misiune, spiritualitate, cultură: Teologie și persoană. Abordare teologică, pedagogică și bioetică”, Editura Valahia University Press, Târgoviște, 2015, pp. 386-395.
15. Santi, Cosmin, *The Importance of Scientific Research in Canon Law Today*, în „Journal of Education, Society & Multiculturalism (JESM)”, III (2022), no. 2, pp. 36-47.
16. Santi, Cosmin, *The Relation between Sacred Law and Secular Law. A Comparative Analysis*, în „International Journal of Orthodox Theology (IJOT)”, 12 (2022), nr. 4, pp. 114-135.
17. Santi, Cosmin, *Importanța izvoarelor și instituțiilor juridice în dezvoltarea dreptului canonic ortodox*, în „Mitropolia Olteniei”, LXXXVI (2019), nr. 5-8, pp. 133-148.
18. Santi, Cosmin, *Libertatea religioasă în Dreptul Uniunii Europene*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, series Iurisprudentia”, 64 (2019), nr. 1, pp. 72-106.
19. Santi, Cosmin, *Sinodalitatea, forma autentică de conducere democratică a Bisericii Ortodoxe*, în „Dinamica legislativă și realitatea juridică”, Academia Română, Editura Universul Juridic, București, 2025, pp. 301-313.
20. Santi, Cosmin, *Canon Law and its Relationship with State Law*, în „Misiune, spiritualitate, cultură: Teologia Ortodoxă și slujirea aproapelui: paradigme, exigențe, tendințe contemporane”, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2024, pp. 228-241.
21. Santi, Cosmin, *Dreptul canonic în cadrul sistemului general de drept*, în „Rolul Curții Constituționale și al Înaltei Curți de Casație și Justiție în configurarea dreptului românesc după intrarea în vigoare a noilor coduri”, Academia Română, Editura Universul Juridic, București, 2020, pp. 113-123.
22. Santi, Cosmin, *Necesitatea dreptului canonic în viața comunitară a Bisericii*, în „Misiune, spiritualitate, cultură: Teologie și tradiție, spiritualitate și modernitate. Contribuția patriarhilor Nicodim Munteanu și Iustin Moisesescu și a traducătorilor de cărți bisericești la spiritualitatea și cultura românească”, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2020, pp. 126-137.
23. Santi, Cosmin, *Principiile fundamentale ale dreptului canonic ortodox. O abordare analitică*, în „Starea excepțională și alerta ordinii de drept. Implicații juridice ale crizei sanitare generată de pandemia Covid-19”, Editura Universul Juridic, București, 2021, pp. 129-143.
24. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul I. Teologia Dreptului*, Editura Andreiana, Sibiu, 2010.
25. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul II. Izvoarele Dreptului Canonic Ortodox*, Editura Andreiana, Sibiu, 2012.
26. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul III. Principiile Dreptului Canonic Ortodox*, Editura Andreiana, Sibiu, 2012.
27. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul IV. Structura, organizarea și membrii Bisericii*, Editura Andreiana, Sibiu, 2013.
28. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul V. Probleme canonice actuale*, Editura Andreiana, Sibiu, 2014.
29. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul VI. Ortodoxia românească*, Editura Andreiana, Sibiu, 2015.
30. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul VII. Relațiile externe ale Bisericii. Ecumenismul*, Editura Andreiana, Sibiu, 2016.
31. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul VIII. Fragmente de curs*, Editura Andreiana, Sibiu, 2017.
32. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul IX. Îndrumător canonic. Alte studii și articole*, Editura Andreiana, Sibiu, 2018.
33. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul X. Studii sibieni*, Editura Andreiana, Sibiu, 2019.
34. Stan, Liviu, *Mirenii în Biserică. Studiu canonic-istoric*, Tiparul tipografiei Arhiepiscopale, Sibiu, 1939.
35. Stan, Liviu, *Ontologia Juris*, Tiparul tipografiei Arhiepiscopale, Sibiu, 1943.

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
Rânduieli canonice privind predica și cateheza/ Lucrări seminar	- expunere sistematică - conversație euristică - lucru în echipă - problematizare	2 ore
Rânduieli canonice privind cărțile sfinte/ Lucrări seminar		2 ore
Rânduieli canonice privind cântarea bisericească/ Lucrări seminar		2 ore
Rânduieli canonice privind iconografia/ Lucrări seminar		2 ore
Statul pentru organizarea și funcționarea B.O.R. Biserica și Statul / Alte regulamente ale Bisericii/ Protocoale / Lucrări seminar		2 ore
Gestionarul parohiei. Preotul și episcopul/ Lucrări seminar		2 ore
Alcătuirea unui dosar cu modele de acte parohiale/ Lucrări seminar		2 ore

Bibliografie

1. ***, *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2022.
2. Floca, Ioan N., *Canoanele Bisericii Ortodoxe. Note și comentarii*, ediția a III-a revăzută, Arhiepiscopie, Sibiu, 2005.
3. Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor (M.Of. nr. 11 din 8 ianuarie 2007).
4. Procedura de acordare și de retragere a avizului scris (binecuvântării) al Chiriarhului pentru desfășurarea de activități în învățământul religios și teologic, aprobată de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în ședința din 16-17 decembrie 2014 (Temei 13.879/2014).
5. Procedura statutară a alegerii de ierarhi în Biserica Ortodoxă Română, text juridico-canonice aprobat de Sfântul Sinod al B.O.R. prin Hotărârea nr. 931/2015 în ședința de lucru din 5-6 februarie 2015.
6. Protocol de cooperare între Patriarhia Română și Departamentul pentru Românii de Pretutindeni (17.05.2023).
7. Protocol de colaborare dintre Patriarhia Română și Jandarmeria Română, 2023.
8. Protocol de cooperare între Patriarhia Română și Ministerul de Interne, 2014.
9. Protocol de colaborare dintre Patriarhia Română și Ministerul Muncii și Solidarității Sociale în domeniul asistenței sociale, 2023.
10. Protocol de finanțare dintre Patriarhia Română și Secretariatul de Stat pentru Culte, 2013.
11. Protocol privind desfășurarea activităților de asistență religioasă creștin-ortodoxă în unitățile sanitare subordonate Ministerului Sănătății, încheiat între Ministerul Sănătății și Patriarhia Română, 2022.
12. Protocol cu privire la predarea disciplinei Religie - cultul ortodox în învățământul preuniversitar și la organizarea învățământului confesional, inclusiv teologic ortodox preuniversitar și universitar, încheiat între Ministerul Educației, Patriarhia Română și Secretariatul de Stat pentru Culte, 2024.
13. Regulamentul administrării bunurilor bisericești, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2019; text juridico-canonice aprobat de Sfântul Sinod al B.O.R. prin Hotărârea nr. 6332/2019 în ședința de lucru din 19 iunie 2019.
14. Regulamentul autorităților canonice disciplinare și al instanțelor de judecată ale B.O.R., Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2015; text juridico-canonice aprobat de Sfântul Sinod al B.O.R. prin Hotărârea nr. 937/2015 în ședința de lucru din 5-6 februarie 2015.
15. Regulamentul cimitirelor din Biserica Ortodoxă Română, text juridico-canonice aprobat de Sfântul Sinod al B.O.R. în ședința de lucru din 9-11 decembrie 2020.
16. Regulamentul de organizare și funcționare a Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe.
17. Regulamentul Organismelor Centrale ale Bisericii Ortodoxe Române, text juridico-canonice aprobat de Sfântul Sinod al B.O.R. prin Hotărârea nr. 6331/2019 în ședința de lucru din 28 iunie 2019.
18. Regulamentul pentru organizarea vieții monahale și funcționarea administrativă și disciplinară a mănăstirilor, text juridico-canonice aprobat de Sfântul Sinod al B.O.R. în ședința de lucru din 25 februarie 1950, completat și modificat de Sfântul Sinod în ședința de lucru din 4 iunie 1998.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina oferă informațiile necesare pentru organizarea unei pastorații eficiente în conformitate cu canoanele Bisericii Ortodoxe.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- răspunsurile la examen	Scris/Oral	70%
	- prezență: curs 50%	-	5%
10.5 Seminar/laborator	- activitățile gen teme / referate/ proiecte etc.	Scris/Oral	20%
	- prezență: seminar 75%	-	5%
10.6 Standard minim de performanță			
➤ Minim nota 5 la examen			
➤ Minim nota 7 la referat / eseu			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Titularul de aplicații
Asist. univ. dr. Cosmin Iulian Cîrstea

Data avizării în
departament
29.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
30.09.2025

Decan
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI Omiletică

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Valahia” din Târgoviște
1.2 Facultatea/Departamentul	Facultatea de Teologie Ortodoxă și Științele Educației
1.3 Departamentul	Teologie
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclu de studii	Facultate
1.6 Programul de studii/Calificarea	Teologie Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Omiletică						
2.2 Titularul activităților de curs	pr. lect. dr. Savelovici Anton						
2.3 Titularul activităților de seminar	pr. lect. dr. Savelovici Anton						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Ob.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					6
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					8
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					
3.7 Total ore studiu individual					22
3.9 Total ore pe semestru					50
3.10 Numărul de credite					2

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	- obligatorii: disciplinele teologice care dau conținutul propovăduirii - opționale: metodică predării religiei
4.2 de competențe	Sintetizarea

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Conversație euristică, expunere (Power Point), prelegerea intensificată, explicația, anamneza textelor patristice comparate + alte metode interactive, analiză, discuții, întrebări și răspunsuri
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Conversație euristică, expunere (Power Point), prelegerea intensificată,

	explicația, anamneza textelor patristice comparate + alte metode interactive, analiză, discuții, întrebări și răspunsuri
--	--

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe:	- cunoștințe introductive privind definiția, rolul și importanța omileticii în cadrul teologiei practice ortodoxe. - înțelegerea fundamentului biblic și patristic al predicii, precum și continuitatea tradiției omiletice în Biserică. - cunoașterea principiilor teologice și pastorale ale predicării, cu accent pe transmiterea corectă a învățăturii ortodoxe. - dobândirea informațiilor despre evoluția istorică a predicii ortodoxe, de la primele secole creștine până la epoca modernă. - înțelegerea structurii de bază a unei predici și rolul ei în viața liturgică și comunitară. - cunoașterea marile modele patristice de predicare (Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Vasile cel Mare, Sf. Grigorie Teologul).
6.2 Aptitudini:	- capacitatea de a analiza și interpreta texte omiletice biblice și patristice. - de structurare a ideilor într-o formă logică și coerentă pentru predicare. - abilități de redactare a unor schițe simple de predică, respectând principiile omileticii ortodoxe. - aptitudini de comunicare orală, utilizând un limbaj clar și adaptat auditoriului. - capacitatea de a evalua critic calitățile și limitele unui discurs omiletic, identificând elemente de îmbunătățire. - capacitatea de a utiliza resurse bibliografice de bază pentru documentarea și pregătirea unei predici.
6.3 Responsabilitate și autonomie:	- responsabilitate în transmiterea mesajului evanghelic, respectând fidelitatea față de Tradiția Bisericii. - autonomie în pregătirea materialelor de studiu și exercițiilor practice legate de omiletică. - capacitatea de asumare a responsabilității pentru coerența și claritatea unui mesaj predicat în contexte didactice sau practice. - discernământ teologic și pastoral în aplicarea principiilor omiletice la realitățile contemporane. - capacitatea de colaborare în cadrul lucrului în echipă, prin dezbateri și exerciții practice de predicare. - capacitatea de autoevaluare a performanțelor omiletice și să își propună modalități de îmbunătățire.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	1. Propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu, în deplin acord cu învățătura și canoanele Bisericii, după principii creștine de întocmire și rostire a predicii; 2. Realizarea principiului continuității în predică, potrivit paradigmelor specifice de propovăduire, reliefate în literatura patristică de specialitate și în predica actuală; 3. Formarea și cultivarea conștiinței misionare a preotului predicator, capabil să asume exigențele misiunii de propovăduire a sfintelor învățături în contextul actual.
7.2 Obiectivele specifice	1. Evidențierea specificului și importanței Omileticii, în contextul celorlalte discipline teologice practice; 2. Cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei, explicarea și interpretarea unor concepte, principii, proiecte etc., precum și a conținuturilor teoretice și practice; 3. Cunoașterea originii și evoluției istorice a Omileticii creștine; raportul ei cu Retorica greco-romană; 4. Cunoașterea operelor marilor personalități ale propovăduirii creștine de-a lungul veacurilor, ca modele în perfecționarea slujirii prin cuvânt în Biserică; 5. Însușirea principiilor, mijloacelor și metodelor de alcătuire și susținere a predicii; 6. Dobândirea de abilități în vederea comunicării mesajului evanghelic: gestică, vocalică, mimică, expresivitate etc.; 7. Însușirea noțiunilor de stil și limbaj specifice în expunerea omiletică; 8. Dobândirea capacității de promovare a valorilor creștine în spațiul multicultural contemporan; 9. Conturarea modelului creștin de personalitate, în concordanță cu idealul mântuirii; 10. O bună orientare în bibliografia specifică cercetării în domeniul Omileticii.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
I. Preliminarii: 1. Definiție, importanță, scop, obiective; Raportul cu celelalte discipline; orientare bibliografică generală	Conversație euristică, prelegerea intensificată, explicația, anamneza textelor patristice comparate + alte metode interactive, analiză, discuții, întrebări și răspunsuri	2 ore

II. Temeiuri ale propovăduirii în Biserica Ortodoxă: 2. Argumente biblice, patristice și canonice, ca temeiuri ale propovăduirii	Conversație euristică, prelegerea intensificată, explicația, anamneza textelor patristice comparate + alte metode interactive, analiză, discuții, întrebări și răspunsuri	2 ore
III. Izvoarele prediciei: 3. Principale (esențiale): Revelația naturală și supranaturală; Sfânta Scriptură și operele Sfinților Părinți; Auxiliare: elemente ale culturii umane de pretutindeni	Conversație euristică, prelegerea intensificată, explicația, anamneza textelor patristice comparate + alte metode interactive, analiză, discuții, întrebări și răspunsuri	2 ore
IV. Elemente de istoria prediciei: 4. Predica în Vechiul Testament 5. Predica Mântuitorului și kerygma apostolică 6. Predica în perioada apostolică, patristică și post-patristică, în Răsărit și Apus; Predica în contemporaneitate, în Răsărit și Apus	Conversație euristică, prelegerea intensificată, explicația, anamneza textelor patristice comparate + alte metode interactive, analiză, discuții, întrebări și răspunsuri	2 ore
V. Raportul dintre predica creștină și retorica greco-romană: 7. Sfinții Părinți și Școlile Retorice – valorificarea creștină a retoricii antice	Conversație euristică, prelegerea intensificată, explicația, anamneza textelor patristice comparate + alte metode interactive, analiză, discuții, întrebări și răspunsuri	2 ore
VI. Predica în Biserica Ortodoxă Română: 8. De la începuturi până în secolul al XX-lea 9. Începutul sec. al XX-lea – 1989 (I) 10. Începutul sec. al XX-lea – 1989 (II) 11. 1989 – actualitate	Conversație euristică, prelegerea intensificată, explicația, anamneza textelor patristice comparate + alte metode interactive, analiză, discuții, întrebări și răspunsuri	2 ore
VII. Predica și predicatorul. Ascultătorii prediciei: 12. Valoarea cuvântului în actul mântuirii; raportul dintre Cuvântul lui Dumnezeu și Sfintele Taine; dimensiunea liturgică și duhovnicească a prediciei 13. Personalitatea predicatorului (calități intelectuale, morale și fizice) 14. Ascultătorii prediciei (comunicare, adaptare și receptivitate)	Conversație euristică, prelegerea intensificată, explicația, anamneza textelor patristice comparate + alte metode interactive, analiză, discuții, întrebări și răspunsuri	2 ore

Bibliografie

- 1.Pr. prof. Nicolae Petrescu, *Omiletica, Manual pentru seminariile teologice*, București, 1977.
- 2.N. Cotlarciuc, *Treptele psihologice formale ale prediciei*, Cernăuți, 1924.
- 3.Petre Procovici, *Introducere în omiletică*, în Candelam, 1946.
- 4.Ioan Covrig, *Noțiuni de compoziție și stil*, București, 1970
- 5.Pr.Prof.Dr. Gabriel Popescu, *Predici și predicator*, în B.O.R., 1-2, 1970.
- 6.Vasile Florescu, *Retorică și neoretică*, București, 1973.
- 7.Ioan Toader, *Metode noi în practica omiletică*, Cluj Napoca, 1997.

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
Aspecte privind desfășurarea activității în cadrul seminarului. Studenții vor întocmi planuri de predici și vor prezenta predici în clasă și la paraclis, care vor fi dezbătute la orele de seminar.	seminar administrativ	
1. Realizarea și prezentarea prediciei exegetice	Predică în clasă și la paraclis. Dezbateri. Conversație euristică	2 ore
2. Realizarea și prezentarea prediciei tematice	Predică în clasă și la paraclis. Dezbateri. Conversație euristică	2 ore
3. Realizarea și prezentarea prediciei dogmatice	Omilie în clasă și la paraclis. Dezbateri. Conversație euristică	2 ore
4. Realizarea și prezentarea prediciei istorice	Pareneză în clasă. Dezbateri. Conversație euristică	2 ore
5. Realizarea și prezentarea prediciei morale	Pareneză în clasă. Dezbateri. Conversație euristică	2 ore
6. Realizarea și prezentarea prediciei de formare duhovnicească	Pareneză în clasă. Dezbateri. Conversație euristică	2 ore
7. Realizarea și prezentarea prediciei de formare duhovnicească	Pareneză în clasă. Dezbateri. Conversație euristică	2 ore

Bibliografie

1. Sfântul Chiril al Alexandriei - *Comentariu la Evanghelia după Ioan*, trad. pâr. Dr. Stăniloae, IBM BOR, București, 2000
2. Sfântul Ioan Gură de Aur - *Omiliile la Matei*, trad. pâr. Dr. Fecioru, IBM BOR, București, 1994
3. Idem - *Comentariile la epistolele pauline*
4. ***, *Viețile Sfinților, pe lunile ianuarie-decembrie*, Ed. Episcopiei Romanului și Hușilor
5. Ciobotea, Patriarh Daniel, *Făclii de Înviere*, Ed. „Trinitas”, Iași, 2005;
6. Idem, *Daruri de Crăciun*, Ed. „Trinitas”, Iași, 2005;

7. Idem, Foame și sete după Dumnezeu-înțelesul și folosul postului, „Basilica”, București, 2008;
8. Colectiv de autori, Teologia ortodoxă în secolul al XX lea și la începutul secolului al XXI lea (Cap. „Dezvoltarea studiilor pastorale... Omiletica și Catehetica...” – elab. de pr. V Gordon), coordonator pr. prof. univ. dr. V. Ioniță, Ed. Basilica, București, 2011;
9. Gordon, pr. Vasile, Introducere în Omiletică (Suport de curs, an IV Pastorală), Ed. Universității, București, 2001;
10. Idem, Pareneza în slujirea pastoral-misionară a Bisericii, Teză de doctorat, EIBMBOR, București, 2001;
11. Grigoraș, pr. Constantin, „...Mergând, învățați toate neamurile!...” - Bazele hristologice, apostolice și patristice ale Cateheticii și Omileticii, Ed. „Trinitas”, Iași, 2000;
12. Idem, „...Propovăduiți Evanghelia la toată făptura!...” - Omiletică și Catehetică specială, Ed. „Trinitas”, Iași, 2000;
13. Ivan, pr. Ilie, Omiletica ortodoxă. Repere teoretice, metodice și practice. Ed. Episcopiei Argeșului și Muscelului, Rm. Vâlcea, 1999;
14. Necula, pr. Constantin, Ascultă Israel – Activitatea învățătoarească a profeților în Vechiul Testament, Iași, 2004;
15. Idem, Iubi-Te-voi, Doamne..., Predici și meditații duhovnicești radiodifuzate (perioada Octoihului), Ed. „Tehnopress”, Iași, 2001;
16. Nicolae, pr. Jan, Nașterea Domnului oglindită în predica patristică, Teză de doctorat, București, 2008;
17. Paraschiv, dr. Constantin, Omilia ca gen al predicii, Teză de doctorat, București, 2008, ms. comput. BFTOUB;
18. Toader, lect. dr. Ioan, Metode noi în practica omiletică, Cluj-Napoca, 1997;
19. Idem, Retorica amvonului, Cluj-Napoca, 2002;

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile disciplinei se reformează continuu, prin progresul cunoașterii, dar având grijă să se rămână în Duhul și învățătura Bisericii Ortodoxe. De asemenea activitatea profesorului este centrată pe student, pe competențe și calitatea studiilor, vizând mereu un demers formativ, duhovnicesc. În acest sens, studentul trebuie pregătit pentru a deveni un bun predicator în rândul păstoriților săi.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- răspunsurile la examen (evaluarea finală).	Colocviu	60%
	- prezența	Realizarea prezenței (50%)	10%
10.5 Seminar/laborator	- activitățile gen teme / referate / eseuri / proiecte etc.	Realizarea și prezentarea predicii online și la paraclis, dezbateri, conversații	20%
	- prezență	(80%)	10%
10.6 Standard minim de performanță			
➢ Însușirea cunoștințelor omiletice minime ➢ Susținerea unei predici ➢ Să aibă calitățile fundamentale ale unui predicator ➢ Orientarea minimă în izvoarele necesare realizării unei predici			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Pr. lect. univ. dr. Anton Savelovici

Titularul de aplicații
pr. lect. univ. dr. Anton Savelovici

Data avizării în
departament
29.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
30.09.2025

Decan
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA VALAHIA DIN TÂRGOVIȘTE
1.2 Facultatea/Departamentul	FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
1.3 Departamentul	TEOLOGIE
1.4 Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5 Ciclu de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii/Calificarea	TEOLOGIE PASTORALĂ

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	SPIRITUALITATE ORTODOXĂ						
2.2 Titularul activităților de curs	PR.LECT. UNIV. DR. TRAIAN-ALEXANDRU MIU						
2.3 Titularul activităților de seminar	ASIST. UNIV. DR. COSMIN CÎRSTEA						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	OB.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					3
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					2
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					3
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					12
3.9 Total ore pe semestru					40
3.10 Numărul de credite					2

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Teologie Dogmatică; Teologie Morală; Studiul Vechiului Testament; Studiul Noului Testament
4.2 de competențe	Analizarea și investigarea conceptelor prin intermediul cărora abordăm și înțelegem lumea.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, tablă, acces la videoproiector / Platforme de comunicare online (după caz)
5.2 de desfășurare a seminarului /laboratorului	Sală de seminar, tablă, acces la videoproiector / Platforme de comunicare online (după caz)

6. Rezultatele Învățării

6.1.	Cunoștințe (<i>Rezultatul asimilării de informații prin învățare. Cunoștințele reprezintă ansamblul de fapte, principii, teorii și practici legate de un anumit domeniu de muncă sau de studiu. Pot fi teoretice și/sau faptice</i>) Studentul/absolventul recunoaște și explică dedicarea spirituală a unei persoane sau a unui grup pentru căutarea unui scop mai înalt al vieții, dincolo de limitele materiale ale existenței.
6.2.	Aptitudini (<i>Capacitatea de a aplica cunoștințe și de a utiliza know-how pentru a duce la îndeplinire sarcini și a rezolva probleme. Aptitudinile sunt descrise ca fiind cognitive (implicând utilizarea gândirii logice, intuitive și creative) sau practice (implicând dexteritate manuală și utilizarea de metode, materiale, unelte și instrumente)</i>) Studentul/absolventul aplică tehnici și metode de îmbunătățire și progres moral, cum sunt: rugăciunea, meditația, asceza, filantropia etc.
6.3.	Responsabilitate și autonomie (<i>Capacitatea cursantului de a aplica în mod autonom și responsabil cunoștințele și aptitudinile sale</i>) Studentul/absolventul gândește autonom și responsabil, alternând rituri și metode de progres moral și spiritual.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea preceptelor morale creștine și formarea personalității morale creștine;
7.2 Obiectivele specifice	- Însușirea istoricului disciplinei, a conceptelor, curentelor și noțiunilor specifice acesteia, dintr-o perspectivă cronologică și sistematică. - Cunoașterea terminologiei, conceptelor și noțiunilor generale specifice Asceticii și Misticii Ortodoxe. - Cunoașterea marilor personalități ale Spiritualității creștine și a specificului învățăturii lor. - Familiarizarea cu operele Sfinților Părinți și ale scriitorilor duhovnicești răsăriteni. - Cunoașterea marilor etape ale vieții creștine și notele lor definitorii. - Descrierea modalităților de manifestare a păcatelor și patimilor, ca forme ale răului spiritual. - Prezentarea corectă a mijloacelor de luptă trupească și duhovnicească împotriva păcatelor și a patimilor trupești și sufletești. - Însușirea noțiunilor fundamentale cu privire la virtuțile creștine și a modurilor de cultivare concretă a lor. - Prezentarea comparativă a aspectelor specifice Misticii Ortodoxe. - Cunoașterea modurilor de manifestare a trăirilor mistice ortodoxe. - Dobândirea criteriilor de discernere asupra experiențelor duhovnicești. - Conștientizarea asupra importanței pentru omul și lumea contemporană a valorii rugăciunii personale și eclesiale. - Evidențierea complementarității dintre mijloacele personale, individuale, și cele eclesiale, sacramentale de asceză și progres spiritual. - Dobândirea capacității de prezentare și interpretare comparativă a conținuturilor științifice și duhovnicești dobândite. - Obținerea capacității intelectuale și spirituale necesare prezentării învățăturilor duhovnicești răsăritene, în contextul actual, lumii și omului contemporan, în scopul îmbunătățirii vieții morale.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Istoria spiritualității creștine. Trăsăturile definitorii ale spiritualității ortodoxe	Expunere sistematică, studiu de caz, dezbateri, problematizare;	2
2. Desăvârșirea - ținta spiritualității ortodoxe	Expunere sistematică, studiu de caz, dezbateri, problematizare;	2
3. Urcușul duhovnicesc – specificul spiritualității ortodoxe. Dimensiunile spiritualității ortodoxe	Expunere sistematică, studiu de caz, dezbateri,	2

	problematizare;	
4. Asceza și mistica – elemente definitorii ale spiritualității ortodoxe	Expunere sistematică, studiu de caz, dezbatere, problematizare;	2
5. Trăsătura trinitară a spiritualității ortodoxe	Expunere sistematică, studiu de caz, dezbatere, problematizare;	2
6. Trăsătura hristologică–pneumatologică– ecleziologică a spiritualității ortodoxe	Expunere sistematică, studiu de caz, dezbatere, problematizare;	2
7. Monahismul creștin - „chipul îngeresc” de viață creștină (întemeietori, reguli, rânduieli, importanță și perspective)	Expunere sistematică, studiu de caz, dezbatere, problematizare;	2
8. Bibliografie: 1. <i>Biblia sau Sfânta Scriptură</i> . Tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, EIBMBOR, București, f.a. 2. Colecția „Părinți și scriitori bisericești”, EIBMBOR. 3. <i>Filocalia sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care ne arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși</i> . Vol. I-XII. Traducere de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Sibiu-București, 1946-1992 și reeditările. 4. Crainic, Nichifor, <i>Sfințenia-Împlinirea umanului (Curs de teologie mistică) (1935- 1936), Ediție îngrijită de Ierod. Teodosie Paraschiv, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1993.</i> 5. Idem, <i>Cursurile de mistică. I. Teologie mistică II. Mistică germană</i> , studiu introductiv și ediție de diac. Ioan I. Ică jr., DEISIS, Sibiu, 2010. 6. Stăniloae, Preot Profesor Dr. Dumitru, <i>Spiritualitatea ortodoxă. Ascetica și mistica</i> , EIBMBOR, București, 1992. 7. Mladin, Nicolae, <i>Prelegeri de mistică ortodoxă</i> , Editura Veritas, Târgu-Mureș, 1996. 8. Savin, Ioan Gh., <i>Mistica și ascetismul ortodox</i> , Sibiu, 1996. 9. Cosma, Preot Prof. univ. dr. Sorin, <i>Ascetismul</i> , Editura Marineasa, Timișoara, 2003. 10. Andrew Louth, <i>Originile tradiției mistice creștine. De la Platon la Dionisie Areopagitul</i> , traducere: Elisabeta Voichița Sita, Editura DEISIS, Sibiu, 2002. 11. Lossky, Vladimir, <i>Teologia mistică a Bisericii de Răsărit</i> . Traducere, studiu introductiv și note Pr. Vasile Răduță, Editura Anastasia, s.l, s.a. 12. Spidlik, Tomas, <i>Spiritualitatea Răsăritului creștin. I. Manual sistematic</i> . Traducere și prezentare: diac. Ioan I. Ică jr., Cuvânt înainte: P. Marko I. Rupnik S.J., Editura DEISIS, Sibiu, 1997. 13. Idem, <i>Spiritualitatea Răsăritului creștin. II. Rugăciunea</i> . Traducere: diac. Ioan I. Ică, Editura DEISIS, Sibiu, 1998. 14. Idem, <i>Spiritualitatea Răsăritului Ortodox. III. Monahismul</i> . Traducere: diac. Ioan Ică jr., Editura DEISIS, Sibiu, 2000. 15. Meyendorff, John, <i>Sfântul Grigorie Palama și mistica ortodoxă</i> . Traducere de Angela Pagu, Editura Enciclopedică, București, 1995. 16. Arseniev, Nicolae, <i>Mistica și Biserica ortodoxă</i> . Traducere: Remus Rus, Editura Iri, București, 1994. 17. Evdochimov, Paul, <i>Vârstele vieții spirituale</i> . Cuvânt înainte și traducere Pr. Prof. Ion Buga, Christiana, București, 1993 18. Larchet, Jean-Claude, <i>Terapeutică bolilor spirituale</i> , În românește de Marinela Bojin, Editura Sophia, București, 2001. 19. Vlachos, Mitropolit Hierotheos, <i>Psihoterapia ortodoxă. Știința Sfinților Părinți</i> . Traducere în limba română de Irina Luminița Niculescu, Editura Învierea - Arhiepiscopia Timișoarei, 1998.		
8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Literatura duhovnicească: Pateric, Limonariu, Sbornic, Filocalia, Pelerinul rus, etc.; Dicționare, enciclopedii, manuale, tratate și lucrări de spiritualitate răsăriteană din secolele al XX-XXI-lea.	Dezbatere; problematizare; studiu de caz; prezentare de cărți; lucrări practice.	2
2. Spiritualitatea ortodoxă românească: istoric, centre, personalități, caracteristici, note distinctive și contribuții specifice.	Dezbatere; problematizare; studiu de caz; prezentare de cărți; lucrări practice.	2
3. Lumea sau creația - operă a iubirii lui Dumnezeu, destinată îndumnezeirii; Învățătura ascetică despre raționalitatea creației; Experiența ascetică a „pustiei” și retragerea interioară; Taina sau misterul „materiei” înduhovnicite, țel final al epectazei creației spre desăvârșire; Valoarea duhovnicească a timpului sau cronologia îndumnezeirii.	Dezbatere; problematizare; studiu de caz; prezentare de cărți; lucrări practice.	2
4. Elemente de antropologie duhovnicească. Omul - rege și cunună a creației. Trupul - prieten sau dușman, ajutor sau potrivnic în opera ascetică? Asceza trupului; Problema afectelor și valoarea lor duhovnicească; Simțurile trupesti și simțurile duhovnicești; Sufletul - locaș al dumnezeirii; Perspectiva ascezei sufletesti.	Dezbatere; problematizare; studiu de caz; prezentare de cărți; lucrări practice.	2
5. Învățătura ascetico-mistică a marilor Părinți și scriitori duhovnicești: Sfântul Macarie Egipteanul și Evagrie Ponticul,	Dezbatere; problematizare; studiu de caz; prezentare de cărți; lucrări practice.	2
6. Învățătura ascetico-mistică a Sfântului Ioan Casian,	Dezbatere; problematizare;	2

	studiu de caz; prezentare de cărți; lucrări practice.	
7. Învățătura ascetico-mistică a Sfântului Grigorie de Nyssa	Dezbateri; problematizare; studiu de caz; prezentare de cărți; lucrări practice.	2
Bibliografie: 1. Diac. Ioan I. Ică jr., <i>Teologie și teologi după Sf. Grigorie de Nazianz</i>, în „Mitropolia Ardealului” XXXIV (1989), nr. 7. 2. Idem, <i>Sfântul Maxim Mărturisitorul despre iubirea agapică</i>, în „Mitropolia Ardealului” XXXIII (1988), nr. 7. 3. Idem, <i>Teologie și spiritualitate la Sf. Simeon Noul Teolog</i>, în „Mitropolia Ardealului”, XXXII (1997), nr. 3. 4. Idem, <i>Morala și spiritualitatea ortodoxă în viziunea Sfântului Grigorie Palama</i>, în „Revista Teologică” 76, 1994, nr. 3. 5. Regnault, Lucien, <i>Viața cotidiană a Părinților deșertului în Egiptul secolului IV</i>. În românește: diac. Ioan I. Ică jr., Editura DEISIS, Sibiu, 1997. 6. Timotei Alexandrinul, <i>Istoria monahilor din Egipt (390-394)</i>. Editura România creștină, 1998. 7. Bielawski, Maciej, <i>Monahismul bizantin</i>, traducere din limba italiană Andrei Mărcuș, Galaxia Gutenberg, 2007. 8. Teșu, Pr. Asist. Ioan, <i>Teologia creației. Perspectiva spiritualității ortodoxe</i>, în „Analele Științifice ale Universității <<Al. I. Cuza>> din Iași, Tom III (1995-1996). 9. Anghelescu, F. Gheorghe, <i>Timp și dincolo de timp. Considerații din antropologia patristică clasică răsăriteană</i>, Editura Universității din București, 1997. 10. Bunge, Ieromonah Gabriel, <i>Evagrie Ponticul. O introducere</i>. Studiu introductiv și traducere: diac. Ioan I. Ică jr., Editura DEISIS, Sibiu, 1997. 11. Cuviosul Paisie Aghioritul, <i>Cuvinte duhovnicești. IV. Viața de familie</i>. Traducere din limba greacă de Ierom. Ștefan Nuțescu, Schitul Lacu, Sfântul Munte Athos, Editura Evangelismos, București, 2003. 12. Arhimandritul Sofronie, Rugăciunea - experiența vieții veșnice. Traducere și prezentare: diac. Ioan I. Ică jr., Editura DEISIS, Sibiu, 1998.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Această disciplină sondează domeniul cunoașterii de o manieră istorică (cronologică) pornind de la analiza celor mai generale și abstracte trăsături ale lumii și până la categoriile de bază cu care gândim: minte, materie, relație, dovadă, adevăr, etc. cu dezideratul ca implementarea valorilor filosofice să contribuie la trasarea unor căi pentru soluționarea problemelor concrete de viață.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	evaluare sumativă	examen scris	70 %
	prezență		5%
	evaluare periodică	colocviu	-
10.5 Seminar/laborator	prezență		5%
	evaluare lucrare de seminar	prezentare probă practică	20 %
10.6 Standard minim de performanță: -50 % prezență la activitatea didactică, -minim nota 5 la examen/colocviu, -minim 5 la examinarea continuă de la seminar -minim 5 la prezentarea lucrării de seminar			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Pr. lect. univ. Traian Alexandru-Miu

Titularul de aplicații
Asist. dr. Cosmin Iulian Cîrstea

Data avizării în
departament
26.09.2025

Director de departament
Pr. conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
29.09.2025

Decan
Pr. prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL DE TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI
PRACTICĂ LITURGICĂ ȘI PASTORAȚIE
Anul universitar: 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Valahia” din Târgoviște
1.2 Facultatea/Departamentul	Facultatea de Teologie Ortodoxă și Științele Educației
1.3 Departamentul	Teologie
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Teologie Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Practică liturgică și pastorație						
2.2 Titularul activităților de curs	-						
2.3 Titularul activităților de seminar	Pr. lect. univ. Traian-Alexandru Miu						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	-	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	-	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					9
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					7
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					-
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități (exersări practice)					10
3.7 Total ore studiu individual					30
3.9 Total ore pe semestru					50
3.10 Numărul de credite					2

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Teologie Liturgică, Muzică bisericească și ritual, Teologie Pastorală
4.2 de competențe	Capacitatea de a reproduce acțiuni cu caracter cultic, Dicție, auz muzical

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	-
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Spațiu cultic; cărți de cult veșminte și obiecte liturgice uzuale

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe Studentul/absolventul descrie și clasifică ceremoniile, riturile și ritualurile creștine (generale sau specifice unor grupuri), în evoluția lor istorică și în situația actuală.
6.2 Aptitudini Studentul/absolventul oficiază acte de ritual și utilizează textele sacramentale în timpul ceremoniilor, cum ar fi Dumnezeiasca Liturghie, botezul, hirotoniile, funeraliile, confirmarea și alte ceremonii religioase.
6.3 Responsabilitate și autonomie Studentul/absolventul (sub condiția hirotonirii / ordinării / numirii / alegerii într-o funcție ecleziastică etc.) ia decizii privind oportunitatea și tipul de rituri și ritualuri necesare a fi aplicate în contexte specifice și în funcție de realitățile și nevoile individuale și comunitare.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Formarea deprinderilor și abilităților practice necesare în practica liturgico-pastorală a preotului; Familiarizarea cu aspectele practice ale slujirii liturgice.
7.2 Obiectivele specifice	a. Cunoașterea și întrebuițarea corectă a cărților de cult folosite de către preot (Molitfelnic, Liturghier, Aghiasmatar etc.); b. Cunoașterea și întrebuițarea corectă a veșmintelor liturgice ale Bisericii Ortodoxe, indiferent de tipul rânduiei liturgice la care participă; c. Cunoașterea și aplicarea corectă, din poziția preotului, a rânduiei liturgice ale Sfintei Liturghii și Laudelor bisericești (Vecernie, Utrenie etc.); d. Cunoașterea și aplicarea corectă, din poziția preotului, a rânduiei liturgice ale Sfintelor Taine (Botezul, Mirungerea, Euharistia, Cununia, Hirotonia, Maslul); e. Cunoașterea și aplicarea corectă a rânduiei și învățăturilor referitoare la administrarea Sfintei Taine a Spovedaniei; f. Cunoașterea și aplicarea corectă, din poziția preotului, a rânduiei liturgice privitoare la ierurgiile bisericești mai importante (înmormântarea, sfințirea apei, sfințirea bisericii); g. Instruirea viitorilor slujitori ai Bisericii în problemele legate de activitatea sacerdotală în parohie.

8. Conținuturi

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Introducere: cerințele și metodologia cursului - Prezentarea cadrului general al cursului. - Modalitatea de evaluare și cerințele examenului. - Importanța formării liturgice practice.	Exerciții practice	2 ore
2. Bibliografia liturgică fundamentală - Cărți de referință pentru liturgică. - Manuale și tratate academice. - Surse patristice și canonice.	Exerciții practice	2 ore
3. Familiarizarea cu spațiul liturgic Altarul și obiectele sacre.	Exerciții practice	2 ore

• Naosul și rolul credincioșilor. • Strana și funcția cântăreților.		
4. Cărțile de strană • Octoih, Minei, Triod, Penticostar. • Tipicul și ordonarea cântărilor. • Importanța cântării bisericești.	Exerciții practice	2 ore
5. Cărțile utilizate în Sfântul Altar • Liturghier, Evangheliar, Apostol. • Molitfelnic și Ceaslov. • Modul de utilizare în cult.	Exerciții practice	2 ore
6. Vecernia • Structura generală a Vecerniei. • Rugăciuni, ectenii, gesturi. • Exerciții practice.	Exerciții practice	2 ore
7. Utrenia • Structura generală a Utreniei. • Particularități (Doxologia, Canonul). • Exerciții practice.	Exerciții practice	2 ore
8. Gesturi și formule liturgice la laude • Semnul crucii, metaniile, închinăciunile. • Răspunsuri și formule dialogale. • Coordonarea mișcărilor între cler și strană.	Exerciții practice	2 ore
9. Proskomidia • Obiectele folosite (discul, potirul, copia). • Rugăciuni și gesturi. • Semnificația teologică a Proskomidiei.	Exerciții practice	2 ore
10. Liturghia Cuvântului • Antifoanele, Vohodul mic. • Apostolul și Evanghelia. • Predica și rolul ei.	Exerciții practice	2 ore
11. Liturghia Euharistică • Heruvicul și Vohodul Mare. • Anafora și epicleza. • Împărtășirea clerului și a credincioșilor.	Exerciții practice	2 ore
12. Mișcările și formulele la Sf. Liturghie • Intrări și procesiuni. • Ectenii și răspunsuri. • Practica liturgică corectă.	Exerciții practice	2 ore
13. Veșmintele liturgice – tipologie • Veșmintele preoțești, arhierești, diaconești. • Diferențe de culoare și simbolistică. • Rol funcțional și estetic.	Exerciții practice	2 ore
14. Rugăciunile la îmbrăcarea veșmintelor • Textele rugăciunilor. • Semnificația spirituală. • Practica personală a slujitorului.	Exerciții practice	2 ore
Bibliografie 1. <i>Acatistier</i>, Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, f.a. 2. <i>Aghiasmatar – care cuprinde slujbe, rânduiri și rugăciuni săvârșite de preot la diferite trebuințe din viața creștinilor</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002. 3. <i>Arhieraticon – adică rânduiala slujbelor săvârșite cu arhiereu</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993. 4. <i>Catavasier sau Octoih Mic</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002. 5. <i>Ceaslov</i>, ediția a II-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993. 6. <i>Liturghierul – care cuprinde dumnezeieștile liturghii ale sfinților noștri părinți: Ioan Gură de Aur, Vasile cel Mare, și Liturghia Darurilor mai înainte sfințite, precum și rânduiala Vecerniei, Utreniei, Dumnezeieștii Proskomidiei, Liturghiei cu arhiereu etc.</i>, Editura		

- Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2012.
7. *Mineiul pe Ianuarie*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2005.
 8. *Mineiul pe Februarie*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2002.
 9. *Mineiul pe Martie*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2001.
 10. *Mineiul pe Aprilie*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2001.
 11. *Mineiul pe Mai*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2001.
 12. *Mineiul pe Iunie*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2001.
 13. *Mineiul pe Iulie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003.
 14. *Mineiul pe August*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003.
 15. *Mineiul pe Septembrie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003.
 16. *Mineiul pe Octombrie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004.
 17. *Mineiul pe Noiembrie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005.
 18. *Mineiul pe Decembrie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005.
 19. *Molitfelnic – care cuprinde slujbe, rânduieli și rugăciuni săvârșite de preot la diferite trebuințe din viața creștinilor*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002.
 20. *Octoih Mare – care cuprinde slujba Învierii pe opt glasuri*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003.
 21. *Panihida – adică slujbele înmormântării și alte slujbe savârșite de preot pentru cei adormiți*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2016.
 22. *Penticostar – adică sfintele slujbe de la Duminica Paștilor până la Duminica Tuturor Sfinților*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1999.
 23. *Slujba Învierii. Carte de Tedeum*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000.
 24. *Tipic bisericesc*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1976.
 25. *Triodul – care cuprinde slujbele bisericești de la Duminica Vameșului și Fariseului până la Sfânta Înviere*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Absolvenții vor beneficia de cunoașterea, distingerea și aplicarea principalelor rânduieli liturgice, înțelegând motivele și justificările modificării cultului creștin. Utilizarea corectă a conceptelor liturgice în dezbateri publice

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs			
10.5 Seminar/laborator	-răspunsurile la examen (evaluarea finală).	Examen oral	70%
	-evaluare de parcurs -prezență	Examen oral	20% 10%
10.6 Standard minim de performanță			
Minim nota 5 la examenul oral Prezența conform regulamentului U.V.T.			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
-

Titularul de aplicații
Pr. lect. univ. dr. Traian-Alexandru Miu

Data avizării în
departament
26.09.2025

Director de departament
Pr. conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
29.09.2025

Decan
Pr. prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI
MUZICĂ BISERICESCĂ ȘI RITUAL
ANUL UNIVERSITAR 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA VALAHIA DIN TÂRGOVIȘTE
1.2 Facultatea/Departamentul	FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
1.3 Departamentul	TEOLOGIE
1.4 Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5 Ciclu de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii/Calificarea	TEOLOGIE PASTORALĂ

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei				MUZICĂ BISERICESCĂ ȘI RITUAL			
2.2 Titularul activităților de curs				Lect. Dr. Vlădăreanu Mihail			
2.3 Titularul activităților de seminar				Lect. Dr. Vlădăreanu Mihail			
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	-	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	-	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					5
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					-
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					47
3.9 Total ore pe semestru					75
3.10 Numărul de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Muzică	
4.2 de competențe	Aptitudini muzicale	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs/După caz, platforme electronice de comunicare	
-------------------------------	--	--

5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală de seminar/După caz, platforme electronice de comunicare
--	---

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe (<i>Rezultatul asimilării de informații prin învățare. Cunoștințele reprezintă ansamblul de fapte, principii, teorii și practici legate de un anumit domeniu de muncă sau de studiu. Pot fi teoretice și/sau faptice</i>)
Studentul/absolventul descrie și clasifică ceremoniile și ritualurile liturgice atât din perspectiva săvârșitorului ritualului (diacon, preot) cât și din perspectiva cântărețului bisericesc (cunoașterea rânduiei tipiconale, muzicale și de practică bisericească de strănă)
6.2 Aptitudini (<i>Capacitatea de a aplica cunoștințe și de a utiliza know-how pentru a duce la îndeplinire sarcini și a rezolva probleme. Aptitudinile sunt descrise ca fiind cognitive (implicând utilizarea gândirii logice, intuitive și creative) sau practice (implicând dexteritate manuală și utilizarea de metode, materiale, unelte și instrumente)</i>)
Studentul/absolventul oficiază acte de ritual și utilizează textele liturgice sacramentale în timpul ceremoniilor, cum ar fi Dumnezeiasca Liturghie, utrenia, vecernia, botezul, slujba înmormântării dar și alte ceremonii religioase.
6.3 Responsabilitate și autonomie (<i>Capacitatea cursantului de a aplica în mod autonom și responsabil cunoștințele și aptitudinile sale</i>)
Studentul/absolventul (sub condiția hirotonirii / ordinării / numirii / alegerii într-o funcție ecleziastică etc.) ia decizii privind oportunitatea și tipul de rituri și ritualuri necesare a fi aplicate în contexte specifice și în funcție de realitățile și nevoile individuale și comunitare. Misiunea de propovăduire a credinței ortodoxe și prin intermediul muzicii bisericești.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Însușirea cântării practice în cele opt glasuri bisericești • Cântările specifice Sfințelor Taine și Ierurgiilor • Aplicabilitatea continuă a gramaticii muzicii psaltice • Aplicabilitatea continuă a noțiunilor de teorie muzicală liniară • Explicarea și interpretarea textelor de muzică psaltică • Explicarea și interpretarea textelor de muzică liniară • Asmilarea unor cunoștințe generale de istorie a muzicii bisericești de tradiție bizantină din spațiul românesc în general și din spațiul transilvănean în special • Însușirea elementelor de bază privind notația muzicală psaltică și liniară • Formarea deprinderilor practice de cântare bisericească de strănă și corală • Formarea deprinderilor practice privind recitativul liturgic • Cunoașterea rânduiei slujbelor bisericești (tipic și ritual) • Înțelegerea bazelor teologice a cântării bisericești și a imnografiei ortodoxe
7.2 Obiectivele specifice	-Dezvoltarea însușirilor de interpretare și înțelegere a muzicii în general și a muzicii bisericești în special. -Aprofundarea cunoștințelor de teorie muzicală (psaltică și liniară) în vederea însușirii cântărilor bisericești și laice. -Cunoașterea celor opt glasuri bisericești, irmologic și stihiraric -Însușirea cunoștințelor pedagogice și muzicale în vederea învățării credincioșilor a cântărilor necesare cultului. -Cunoașterea trecutului istoric al cântării Bisericii creștine în general și al Bisericii Ortodoxe Române, în special. -Pregătirea muzicală teoretică și practică necesară unui viitor preot, profesor de religie, cântăreț sau dirijor de cor bisericesc. -Însușirea cunoștințelor de tipic bisericesc (rânduiala Vecerniei, rânduiala Sfintei Liturghii) necesare însușirii corecte a cântărilor bisericești. -Formarea deprinderilor de folosire a cărților de cult: Octoih, Mineie, Triod, Penticostar, Ceaslov, etc -Învățarea unor cântări calofonice de strănă -Formarea abilităților de interpretare corală corectă, după regulile cântului profesionist -Însușirea unui repertoriu coral adecvat (cântări liturgice, colinde, coruri populare, coruri religioase și laice din repertoriul universal) -Cunoașterea imnografiei răsăritene- Deprinderea elementelor

	generale, teoretice și practice, legate de dirijat -Formarea unor deprinderi de îndrumare și de înjghebare a corurilor parohiale, a grupurilor corale și a celor de strună -Însușirea unor cântări religioase mai accesibile și aplicarea lor în serviciile religioase: Sfânta Liturghie, Utrenia, Vecernia etc..
--	---

8 Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
-	-	-
8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Cântări la Sfintele Taine și ierurgii: Sfeștania, Slujba sfințirii bisericii, Taina Sf. Botez 2. Rânduieți tipiconale la Sfintele Taine și ierurgii 3. Cântări la Sfintele Taine și ierurgii: Taina Sf. Cununii, Taina Sf. Maslu și cântări la înmormântare 4. Rânduieți tipiconale la Sfintele Taine și ierurgii 5. Ritualul îmbrăcării cu sfintele veșminte 6. Probleme specifice de ritual în cadrul Sfintei Liturghii 7. Recitativul liturgic: Citirea declamativă a rugăciunilor 8. Recitativul liturgic: Rostirea ecteniilor 9. Recitativul liturgic: Rostirea pericopelor apostolice, a paremiilor și a pericopelor evanghelice 10. Organizarea corului bisericesc 11. Elemente generale teoretice de dirijat coral I 12. Elemente generale teoretice de dirijat coral II 13. Folclorul religios: colinde, cântece de stea, bocete, pricesne, etc 14. Misiunea preotului în parohie prin muzica bisericească	Expunere sistematică, Exemplificare, Audiție muzicală pentru stimularea interesului studenților	14 ORE
Bibliografie: • Pr. prof. dr, N. Moldoveanu - <i>Cântările Sf. Liturghii și alte cântări bisericești</i>. București, 1992. • Prof. N. Lungu, Pr. prof. Gr. Costea, Prof. L Croitoru - <i>Gramatica muzicii bisericești psaltice</i> - stadiu comparativ cu notația liniară. • Pr. Prof. Dr. Nicu Moldoveanu, <i>Istoria muzicii bisericești la români</i>, Editura Basilica, București, 2010 • Vasile Stanciu, <i>Anastasimatarul, sau cântările Vecerniei de Sâmbătă seara și ale utreniei de Duminică dimineața, compuse și fixate pe notație liniară după melodiile celor opt glasuri, notate de preotul dimitrie Cunțanu</i>, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2010 • <i>Noul Idiomelar</i>, București, 1999, 2000, 2007 ((Ediție revizuită, completată și diortosită de Pr. Prof. Dr. Nicu Moldoveanu) • <i>Cântările Sfintei Liturghii și alte cântări liturgice la sărbătorile de peste an, Ed.a II-a, partea I-a și a II-a</i>, Antologie de texte muzicale alcătuită de Pr.Prof.univ.dr.Vasile Stanciu, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2006, 2011. • Dimitrie Cunțanu, <i>Cântările bisericești după melodiile celor opt glasuri</i>, Viena, 1890 și Sibiu 1943 • Pr. Prof. Dr. Vasile Stanciu, <i>Slujbele sfinților români din Transilvania</i>, Cluj, 1990. • Pr.Vasile Grăjdian, <i>Elemente de cântare bisericească și tipic</i>, Ed.Univ."Lucian Blaga", Sibiu, 1996 • As.dr. Mihail Daniel Vlădăreanu, <i>Creația Corală cu caracter religios a compozitorilor Dumitru G. Kiriac și Ioan D. Chirescu</i>, editura Bibliotheca, Târgoviște, 2018		

9 Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina modelează aptitudinile necesare săvârșirii cultului creștin ortodox, condiție fundamentală viitorilor slujitori ai Bisericii. În același timp, disciplina oferă cunoștințe muzicale esențiale viitorilor profesori de Religie din învățământul primar și gimnazial.
--

10 Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	-	-	-

	-		
10.5 Seminar/laborator	- activitățile gen teme / referate/ proiecte, etc.	-	-
	- evaluarea finală	oral	20%
	- testarea continuă pe parcursul semestrului		
10.6 Standard minim de performanță			
➤ Minim nota 5 la colocviu			
➤ Minim nota 5 la testarea continuă			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Lect. univ. dr. Vlădăreanu Mihail

Titularul de aplicații
Lect. univ. dr. Vlădăreanu Mihail

Data avizării în
departament
29.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
30.09.2025

Decan
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI
TEOLOGIE DOGMATICĂ ORTODOXĂ
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Valahia” din Târgoviște
1.2 Facultatea/Departamentul	Facultatea de Teologie Ortodoxă și Științele Educației
1.3 Departamentul	Teologie
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Teologie Patorală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Teologie Dogmatică Ortodoxă						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. Lect. dr. Traian-Alexandru Miu						
2.3 Titularul activităților de seminar	Asist. dr. Cosmin-Iulian Cîrstea						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	II	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	30	din care: 3.5 curs	20	3.6 seminar/laborator	10
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					8
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					-
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					8
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					10
3.9 Total ore pe semestru					50
3.10 Numărul de credite					2

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Cunoștințe privind istoria dogmelor, a filosofiei, a Noului și Vechiului Testament și a Istoriei Bisericești Universale
4.2 de competențe	Sintetizarea, sistematizarea, analiza și actualizarea doctrinei ortodoxe

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, tablă, acces la videoproiector
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală de seminar, tablă, acces la videoproiector

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe (<i>Rezultatul asimilării de informații prin învățare. Cunoștințele reprezintă ansamblul de fapte, principii, teorii și practici legate de un anumit domeniu de muncă sau de studiu. Pot fi teoretice și/sau faptice</i>) Studentul/absolventul descrie sistematic și rațional concepte religioase și teologice, raportându-se la evoluția lor istorică și le explică în mod critic și argumentat.
6.2 Aptitudini (<i>Capacitatea de a aplica cunoștințe și de a utiliza know-how pentru a duce la îndeplinire sarcini și a rezolva probleme. Aptitudinile sunt descrise ca fiind cognitive (implicând utilizarea gândirii logice, intuitive și creative) sau practice (implicând dexteritate manuală și utilizarea de metode, materiale, unelte și instrumente)</i>) Studentul/absolventul analizează sistematic teorii și concepte teologice și acceptă dialogul cu privire la o varietate de teme controversate, de pe poziții de toleranță religioasă, și caută fundamente creștine comune mai multor grupuri religioase.
6.3 Responsabilitate și autonomie (<i>Capacitatea cursantului de a aplica în mod autonom și responsabil cunoștințele și aptitudinile sale</i>) Studentul/absolventul gândește critic și monitorizează și respectă teorii, doctrine și reglementări canonice, evitând erori doctrinare și acceptă păreri noi în limitele dogmatice și canonice.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea doctrinei Bisericii Ortodoxe pentru aplicarea ei în spirit irenic în viață
7.2 Obiectivele specifice	Cunoașterea lui Dumnezeu, cunoașterea cosmologiei, antropologiei, hristologiei, pnevmatologiei, eshatologiei.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Sfintele Taine; Generalități; Tainele inițierii: Botezul, Mirungerea, Euharistia	Prelegerea interactivă Dezbateri Dialogul	3
Preoția lui Hristos în Biserica ortodoxă	Prelegerea interactivă Dezbateri Dialogul	2
Tainele reînnoirii și creșterii duhovnicești: Taina Pocăinței; Taina Nunții; Taina Maslului	Prelegerea interactivă Dezbateri Dialogul	3
Eshatologia ortodoxă: Dumnezeu Judecătorul Relația dintre istorie și eshatologie	Prelegerea interactivă Dezbateri Dialogul	3
Concepția creștină despre moarte și moartea ca trecere în veșnicie. Judecata particulară, rai și iad.	Prelegerea interactivă Dezbateri Dialogul	3
A doua venire a Domnului, Învierea morților și Judecata obștească. Finalitatea istoriei.	Prelegerea interactivă Dezbateri Dialogul	3
Viață veșnică, Cer nou și pământ nou, Împărăția lui Dumnezeu.	Prelegerea interactivă Dezbateri Dialogul	3
Bibliografie: - Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Teologia Dogmatică Ortodoxă, Vol. I-III, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998 - Pr. Prof. Chițescu, Pr. Prof. Todoran, Pr. Prof. Zăgrean, Teologia Dogmatică și Simbolică, București, 1955-1958,		

2 Vol.		
- Pr. Bria, Ioan, Tratat de Teologie dogmatică și ecumenică, Ed. România Creștină, București, 1999. - Pr. Prof. dr. D. Popescu, Teologie și cultură, Ed. Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997 - Pr. Prof. dr. D. Popescu, Iisus Hristos Pantocrator, Ed. Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005. - Pr. Prof. D. Popescu, Introducere în Teologie Dogmatică, Ed. Scripta, București, 1998 - Colecția Părinți și Scriitori Bisericești, Editura Institutului Biblic și de Misiune, București - Pr. Prof. dr. Boris Bobrinskoy, Taina Bisericii, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2002. - Alexandre Schmemmann, Euharistia Taina Împărăției, Editura Anastasia, 1984. - Episcop Vicar Calinic Botoșăneanul, Logica Trinității, Editura GEDO, Cluj-Napoca, 2005. - John Maeyendorff, Teologia Bizantină, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996 - Panayotis Nellas, Omul – animal îndumnezeit, Editura DEISIS, Sibiu, 1999. - Dominique Beaufils, Pr. Boris Bobrinskoy, John Breck, Olivier Clement, Claude Hiffler, Ioan Cryssavgis, Mitropolitul Meletios, Ignace Peckstadt, Jean Roberty, Bertrand Vergely, Bioetica și taina persoanei. Perspective ortodoxe, Editura Bizantină, București, 2006. - Basarab Nicolescu și Magda Stavinschi, Colecția Știință și Religie, Perspective românești asupra științei și Teologiei, Editura Curtea Veche, București, 2006. - Idem, Transdisciplinarity in science and religion, 1/2007, 2/2007. - Idem, Transdisciplinarity approaches of the Dialogue Between Science, art, and religion in the europe of tomorrow, Editura Curtea Veche, București, 2008. - Petre Țuțea, Omul - tratat de antropologie creștină, Editura Timpul, Iași, 2008. - Arhimandritul Iustin Popovici, Omul și Dumnezeu om, Editura Deisis, Sibiu, 1997. - Yannaras, Christos, Persoana si Eros, Editura Anastasia, Bucuresti, 2000 - Nikos Matsoukas, Teologie Dogmatică și Simbolică, 3 vol., Editura Bizantină, București, 2006. - Stilianou G. Papadopoulou, Teologie si limba. Teologie experimentală. Limba conventională, Editura Mitropolia Olteniei - Sf. Ioan Damaschin, Dogmatica, Editura Institutul Biblic (IBMBOR) - Lect. Univ Dr. Cristinel Ioja, Dogmatica și dogmatism. Prolegomena privind aprofundarea Teologiei Dogmatice Ortodoxe Române în a doua jumătate a secolului al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea, Editura Marineasa, Timisoara, 2008. - Paul Evdochimov, Ortodoxia, București, 1998 - V. Lossky, Chip și asemănare și Teologia mistică a Bisericii de Răsărit - xxx, Metode de cercetare în Teologia Dogmatică, Ed. Sigma, București, 2009 - Stoica Ion, Adevărul, lumea și omul, Ed. ASA, București, 2006 - Stoica Ion, <i>Preoția privită intrconfesional, Studiu dogmatic, exegetic și istoric</i> , Ed. ASA, București, 2006		
2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
Caracterul eclesiologic al Teologiei Ortodoxe.	expunere sistematică; Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	1
Arhieria lui Hristos și preoția Bisericii	expunere sistematică; Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	1
Biserica – comunitate și comuniune teandrică, sau trup tainic al lui Iisus Hristos	Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	1
Libertatea umană, sensul vieții și înviere obștească.	Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	1
Eutanasia și combaterea ei teologică	Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	1
Suicidul – formă de comportament autodistructiv pe fondul desacralizării vieții și sensului existenței.	Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	1
Eugenia- implicații pozitive și negative și impactul asupra teologiei	Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	1
Discuții pe marginea lucrărilor de seminar	Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	3

Bibliografie:

- Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Teologia Dogmatică Ortodoxă, Vol. I-III, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998
- Pr. Prof. Chișescu, Pr. Prof. Todoran, Pr. Prof. Zăgrean, Teologia Dogmatică și Simbolică, București, 1955-1958, 2 Vol.
- Pr. Bria, Ioan, Tratat de Teologie dogmatică și ecumenică, Ed. România Creștină, București, 1999.
- Pr. Prof. dr. D. Popescu, Teologie și cultură, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997
- Pr. Prof. dr. D. Popescu, Iisus Hristos Pantocrator, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005.
- Pr. Prof. D. Popescu, Introducere în Teologia Dogmatică, Ed. Scripta, București, 1998

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Ca viitor preot, studentul trebuie să cunoască bine doctrina Bisericii pe care o slujește, să ajute pe credincioși pe calea mântuirii spre a evita rătăcirile doctrinare și totodată să poată întreține un dialog pertinent cu științele, cu societatea și cu celelalte confesiuni creștine, într-un spirit irenic.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	răspunsurile la examen (evaluarea finală).	Examen scris	70%
	testarea continuă pe parcursul semestrului	-	-
	prezență activă		5%
10.5 Seminar/laborator	Prezență activă		5%
	- activitățile gen teme / referate / eseuri / proiecte etc.	oral	20%
10.6 Standard minim de performanță ➤ Minim nota 5 la examen ➤ Minim nota 7 la referat / eseu ➤ Cunoașterea unor idei și concepte de bază din domeniu și capacitate minimală de utilizare a acestora; ➤ Parcurgerea principalelor lucrări indicate în cadrul bibliografiei; ➤ Capacitatea de sinteză și relaționarea asupra unei teme date; Capacitatea de a comunica propriile idei asupra operelor studiate.			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Pr. lect. univ. dr. Traian-Alexandru Miu

Titularul de aplicații
Asist. dr. Cosmin Iulian Cîrstea

Data avizării în
departament
26.09.2025

Director de departament
Pr. conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
29.09.2025

Decan
Pr. prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI
TEOLOGIE DOGMATICĂ MORALĂ
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA VALAHIA DIN TÂRGOVIȘTE
1.2 Facultatea/Departamentul	FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
1.3 Departamentul	TEOLOGIE
1.4 Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5 Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii/Calificarea	TEOLOGIE PASTORALĂ

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	TEOLOGIE MORALĂ						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. Lect. Dr. Bugiulescu Marin						
2.3 Titularul activităților de seminar	Asist. Drd. Cîrstea Cosmin Iulian						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	II	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	30	din care: 3.5 curs	20	3.6 seminar/laborator	10
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					9
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					-
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					7
Tutoriat					17
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					20
3.9 Total ore pe semestru					75
3.10 Numărul de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Studiul Vechiului Testament, Studiul Noului Testament, Patrologie, Teologie dogmatică, Teologie morală
4.2 de competențe	Sintizarea principiilor morale exprimate în revelația supranaturală și în scrierile Sfinților Părinți

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, tablă sau, după caz, platforme de comunicare on-line.
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală de seminar, tablă sau, după caz, platforme de comunicare on-line.

6. Rezultatele învățării

1.1 Studentul/absolventul descrie sistematic și rațional concepte religioase și teologice, raportându-se la evoluția lor istorică și le explică în mod critic și argumentat.
1.2 Studentul/absolventul analizează sistematic teorii și concepte teologice și acceptă dialogul cu privire la o varietate de teme controversate, de pe poziții de toleranță religioasă, și caută fundamente creștine comune mai multor grupuri religioase.
1.3 Studentul/absolventul gândește critic și monitorizează și respectă teorii, doctrine și reglementări canonice, evitând erori doctrinare și acceptă păreri noi în limitele dogmatice și canonice.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	➤ Cunoașterea și aprofundarea conceptelor fundamentale ale Moralei creștine; ➤ Formarea spiritual-morală a studenților prin experiența adevărurilor de credință; ➤ Dogmatica este disciplina la care studentul învață în mod sistematic doctrina Bisericii. Morala urmărește modul în care se aplică doctrina Bisericii în mod practic, la nivel individual și comunitar.
7.2 Obiectivele specifice	➤ Orice religie presupune doctrină, cult și morală; ➤ Cultul și viața morală sunt cele două modalități în care se manifestă omul religios; ➤ În lumina revelației divine și a gândirii omenești sănătoase, Teologia morală, ca disciplină teologică, prezintă normele după care creștinul trebuie să-și ordoneze viața sa religioasă sau în funcție de care trebuie să aplicăm în mod practic, doctrina; ➤ Studentul teolog și viitorul preot trebuie să știe mai bine decât orice creștin modul în care se aplică doctrina Bisericii, în care sunt evaluate faptele omenești care trebuie să aibă perspectiva normalității, adică mântuirea omului; ➤ Aplicarea normelor și principiilor morale în viața creștinului; ➤ Formarea convingerilor morale și creșterea creștinului în Iisus Hristos, ca mădular al Bisericii.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Familia creștină. Afectivitate, iubire, căsătorie, familie. Sensul familiei creștine. Obligația membrilor familiei. Părinți și copii. Conviețuirea liberă și relațiile intime personale și riscurile morale pe care le presupun acestea. Educația copiilor.	expunere sistematică; demonstrație didactică	2 ore
2. Probleme morale ale familiei ,astăzi.		2 ore
3. Provocările familiei creștine în societatea contemporană (cazuri de patologie familială: divorț, abandon, violența în familie etc.).		2 ore
4. Concubinajul- formă de viețuire în afara spațiului moralei creștine.		2 ore
5. Perspective bioetice contemporane cu privire la familie.		2 ore
6. Bunurile materiale și morala creștină		2 ore
7. Munca, din punctul de vedere al moralei creștine		2 ore
8. Relația dintre Biserică și Stat, potrivit morale creștine.		1 oră
9. Mediul înconjurător și grija față de acesta. Tehnica în lumina moralei creștine.		2 ore
10. Atitudinea Bisericii față de marile probleme de ordin social (violența, alcoolism, drog, somaj, asistența socială).		2 ore
11. Căile desăvârșirii: curățirea de pătimi, iluminarea, unirea cu Dumnezeu.		1 oră
8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
Bioetică creștină	expunere sistematică; dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	2 ore
Rolul moral și social al familiei		2 ore
Rolul moral și social al statului		2 ore
Ecoteologie creștină		2 ore
Treptele desăvârșirii creștine		2 ore

Bibliografie:

1. ***, *Teologia Morală Creștină Ortodoxă*, manual universitar în trei volume, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1980-1981.
2. Pr. Prof. Dumitru Radu, *Cursul de morală*, litografiat.
3. Șerban Ionescu, *Morală Creștină*, curs, 1940-1946.
4. Em. Vorintșchi, *Prelegeri de morală*, două volume, 1900-1912.
5. Pr. Florea Ștefan, *Spiritualitate și desăvârșire moral-creștină la Sfântul Grigorie de Nyssa*, Editura Bibliotheca, Targoviste, 2015
6. Pr. Florea Ștefan, *Între filosofie și mistică*, Editura Bibliotheca, Targoviste, 2015
7. Pr. Florea Ștefan, *Familia- o perspective morală contemporană*, Editura Bibliotheca, Targoviste 2018.
8. Pr. Florea Ștefan, *Principii etice pentru o civilizație a iubirii*, Valahia University Press, Târgoviște, 2009.
9. Dr. Nicolae Mladin, *Asceza și Mistica Paulină*, Deisis, Sibiu, 1996.
10. Idem, *Studii de Teologie Morală*, Sibiu, 1969.
11. Pr. Prof. Dr. Ilie Moldovan, *Adolescența*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2001.
12. P.Tillich, *Dinamica credinței*, Ed. Herald, 2007.
13. Georgios Mantzaridis, *Morală creștină*, Ed. Bizantină, 2006.
14. Idem, *Mondializare și Globalizare*, Ed. Bizantină, 2001.
15. Placide Deseille, *La spiritualité Orthodoxe*, Bazard Editions, 1979.
16. Alsdair Macintyre, *Tratat de Morală după virtute*, Humanitas, 1998.
17. Erich Fuchs, *Le desir et la tendresse*, Labor et Fides, 1979.
18. Idem, *L'éthique protestante*, Labor et Fides, 1998.
19. Jean Ansaldi, *Ethique et sacification*, Labor et Fides, 1983.
20. Pr. Prof. Dr. D. Stăniloae, *Asceza și Mistica în Biserica Ortodoxă*, Buc., 2005
21. B.H.Haring, *Libres dans le Christ*, Cerf, 1998.
22. Pierre Grelot, *Problemes de morale fondamentale*, Cerf, 1982.
23. John Breck, *Darul sacru al vieții*, Patmos, Cluj-Napoca, 2002.
24. Idem, *Unde este Dumnezeu când avem nevoie de El?*, Ed. Patmos, Cluj-Napoca, 2005.
25. Pr. Prof. Dr. Vasile Răduță, *Monahismul egiptean*, Nemira, 2002.
26. Idem, *Chidul creștinului ortodox de azi*, Humanitas, 2006.
27. Idem, *Grija Bisericii față de mediul ambient*, în ST, nr. 3; 1991.
28. Idem, *Căsătoria-taină a comuniunii și desăvârșirii persoanei*, în ST, 3-4, 1992.
29. Idem, *Bioetica, familia și morală creștină*, în ST, nr. 3-4, 1999.
30. Idem, *Despre transplantul de organe*, în Ortodoxia, nr. 4, 2004.
31. Idem, *Planificarea familială, controlul nașterilor și contracepția*, în Ortodoxia, nr. 1-2, 2002.
32. Elio Sgreccia & Victor Tambone, *Manual de Bioetică*, Ed. Romano-Catolică, București, 2001.
33. Vladimir Soloviov, *Îndreptățirea Binelui*, Ed. Humanitas, București, 1994.
34. Servais Pinckaers, *Les sources de la morale chretienne*, Ed. Universitaires Suisse, 1985.
35. Jean-Claude Larchet, *Creștinul în fața suferinței și a bolii*, Ed. Sophia, București, 2004.
36. Jacques Leclercq, *Saisir la vie a pleines mains*, Casterman, 1962.
37. Angelucci & co., *Iubirea se construiește*, Ed. Pauline, 1999.
38. Luigi Giussani, *Eul, Puterea Operele*, Nemira, București, 2005
39. Jean-Louis Brugués, *Precis de Theologie Morale Chretienne*, 3 vol., Ed. Parole et Silence.
40. Olivier Clement, *Trupul morții și al slavei*, Ed. Christiana, București, 1995.
41. Claude Larchet, *Dumnezeu nu vrea suferința oamenilor*, Ed. Sophia, București, 2008.
42. C.S.Lewis, *Problema durerii*, Ed. Humanitas, București, 2006.
43. Simone Weil, *Forme de iubire implicită a lui Dumnezeu*, Humanitas, 2005.
44. Roberto Poli, *Între speranță și responsabilitate*, Curtea veche, 2009.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina oferă informațiile necesare pentru punerea în practică a principiilor moralei creștine plecând de la cunoașterea adevărilor de credință. Toate aceste elemente consolidează pregătirea intelectuală și morală a viitorilor slujitori ai Bisericii, cât și a profesorilor de Religie în învățământul primar și gimnazial.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- răspunsurile la examen (evaluarea finală).	Lucrare scrisă	60%

	- testarea periodică prin lucrări de control	-	-
	- prezență: curs 50%	-	5%
10.5 Seminar/laborator	- activitățile gen teme / referate/proiecte, etc.	Lucrare scrisă și prezentare orală	30%
	- prezență: seminar 75%		5%
10.6 Standard minim de performanță			
➤ Minim nota 5 la examen ➤ Minim nota 7 la referat / eseu			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Pr. Lect. Dr. Bugiulescu Marin

Titularul de aplicații
Asist. Drd. Cîrstea Cosmin

Data avizării în
departament
29.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
30.09.2025

Decan
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI
Teologie Liturgică
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Valahia” din Târgoviște
1.2 Facultatea/Departamentul	Teologie Ortodoxă și Științele Educației
1.3 Departamentul	Teologie
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Teologie Liturgică						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. Prof. univ. dr. Vîlcu Marian						
2.3 Titularul activităților de seminar	Pr. Lect. univ. dr. Savelovici Anton						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	II	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	30	din care: 3.5 curs	20	3.6 seminar/laborator	10
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					9
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					2
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					5
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					20
3.9 Total ore pe semestru					50
3.10 Numărul de credite					2

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Muzică bisericească, Patrologie, Studiul Noului Testament, Studiul Vechiului Testament
4.2 de competențe	Cunoașterea ritualului de cult aplicat în Biserica Ortodoxă

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, tablă, acces la videoproiector/ Mijloace electronice pentru platforme de comunicare online.
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Mijloace electronice pentru platforme de comunicare online.

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe	<i>Studentul/absolventul descrie și clasifică ceremoniile, riturile și ritualurile creștine (generale sau specifice unor grupuri), în evoluția lor istorică și în situația actuală.</i>
6.2 Aptitudini	<i>Studentul/absolventul oficiază acte de ritual și utilizează textele sacramentale în timpul ceremoniilor, cum ar fi Dumnezeiasca Liturghie, botezul, hirotoniile, funeraliile, confirmarea și alte ceremonii religioase.</i>
6.3	<i>Studentul/absolventul (sub condiția hirotonirii / ordinării / numirii / alegerii într-o funcție ecleziastică etc.) ia decizii privind oportunitatea și tipul de rituri și ritualuri necesare a fi aplicate în contexte specifice și în funcție de realitățile și nevoile individuale și comunitare.</i>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	➤ Însușirea conținuturilor teoretice și practice privind slujbele cultului divin public ortodox
7.2 Obiectivele specifice	➤ Reliefarea Importanței Sfintei Liturghii în cultul ortodox ➤ Stabilirea cu rigurozitate a rolului Sfințelor Taine în viața creștină ➤ Evidențierea importanței Sfințelor Ierurgii ca mijloace de binecuvântare și sfințire ➤ Dezvoltarea capacităților privind săvârșirea slujbelor divine. ➤ Familiarizarea cu aspectele practice ale slujirii liturgice.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Liturghiile Ritului Bizantin		
Cap. 4. Rânduiala Liturghiei Sfântului Ioan și a Liturghiei Sfântului Vasile		
• Rânduiala Proscomidiei. Rânduiala Liturghiei catehumenilor și a credincioșilor.		1 oră
• Rânduiala Liturghiei în sobor		1 oră
Cap. 5. Istoria Liturghiei Ortodoxe		
• Proscomidia. Liturghia catehumenilor. Liturghia credincioșilor		1 oră
Cap. 6. Explicarea Sfintei Liturghii		
• Scopul Sfintei Liturghii. Sfânta Liturghie ca Jertfă a cultului divin public ortodox		1 oră
• Liturghia ca formă de cult și centru al cultului divin ortodox		1 oră
• Simbolismul Sfintei Liturghii. Simbolismul Proscomidiei		1 oră
• Explicarea Liturghiei catehumenilor și a credincioșilor		1 oră
Cap. 7. Liturghia Darurilor mai înainte sfințite		1 oră
Partea a patra: Sfintele Taine		
Cap. 1. Introducere generală		1 oră
Cap. 2. Botezul și Ungerea cu Sfântul Mir		1 oră
Cap. 3. Spovedania		1 oră
Cap. 4. Împărtășirea		1 oră
Cap. 5. Cununia		1 oră
Cap. 6. Hirotonia și hirotesile		2 ore
Cap. 7. Sfântul Maslu		1 oră

Partea a cincea: Ierurgiile		
Cap. 1. Introducere generală despre ierurgii		1 oră
Cap. 2. Ierurgiile în legătură cu nașterea și botezul		1 oră
Cap. 3. Aghiasma sau sfințirea apei. Tedeumul sau doxologia		1 oră
Cap. 5. Ierurgiile și rânduielile tradiționale în legătură cu sfârșitul omului și cu grija pentru cei adormiți		1 oră

Bibliografie

1. *** *Antologhion Paisian, Tomul I, Perioada Triodului*, Ed. Sophia, 2005.
2. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Liturgică Specială*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980.
3. Cabasila, Nicolae, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii și Despre viața în Hristos*, București, 1989.
4. Cireșanu, Dr. Badea, *Tezaurul Liturgic al Sfintei Biserici Creștine Ortodoxe de Răsărit*, București, 1910-1912.
5. Felmy, Karl Christian, *De la Cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe - un comentariu istoric*, Ed. Deisis, 2004.
6. *** *Îndrumări misionare*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1986.
7. *** *Liturghierul*, Ed. IBMBOR, București, 2012.
8. *** *Molitfelnic*, Ed. IBMBOR, București, 2013.
9. Necula, Pr. Prof. Dr. Nicolae, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, București, 1998.
10. IDEM, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, Vol. I, II, Galați, 1996 și Vol. III, București, 2004, Vol. IV, București, 2010.
11. Sava, Pr.Conf.Dr. Viorel, *Taina Mărturisirii în riturile liturgice actuale*, Editura Trinitas, Iași, 1999.
12. Schmemmann Al., *Liturghie și Viață*, trad. de Pr. Viorel Sava, Editura Erola, Iași, 2001.
13. Streza, I.P.S. Dr., Laurențiu, *Tainele de inițiere creștină*, Ed.Trinitas, Iași, 2002.
14. *** *Tipic Bisericesc*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1976.
15. *** *Tipic bisericesc zilnic*, Mitropolia Moldovei și Bucovinei, Ed. Trinitas, 2006.
16. Vintilescu, Pr. Prof. Dr. Petre, *Liturghierul explicat*, București, 1998.
17. Idem, *Spovedania și duhovnicia*, ediția a II-a, Alba Iulia, 1995.

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
Sfânta Liturghie săvârșită în sobor de preoți cu arhiereu	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	1 ore
Liturghia Darurilor mai înainte sfințite - particularități	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	2 ore
Sfânta Taină a Spovedaniei - particularități	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	1 ore
Administrarea Sfintei Împărtășanii	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	1 ore
Taina Preoției, responsabilitățile candidatului pentru primirea Tainei Preoției	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	2 ore
Ierurgiile mai importante din viața omului	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	1 ore
Tradiții și obiceiuri întâlnite la înmormântare	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	2 ore

Bibliografie

1. *** *Antologhion Paisian, Tomul I, Perioada Triodului*, Ed. Sophia, 2005.
2. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Liturgică Specială*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980.
3. Cabasila, Nicolae, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii și Despre viața în Hristos*, București, 1989.
4. Cireșanu, Dr. Badea, *Tezaurul Liturgic al Sfintei Biserici Creștine Ortodoxe de Răsărit*, București, 1910-1912.
5. Felmy, Karl Christian, *De la Cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe - un comentariu istoric*, Ed. Deisis, 2004.
6. *** *Îndrumări misionare*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1986.
7. *** *Liturghierul*, Ed. IBMBOR, București, 2012.
8. *** *Molitfelnic*, Ed. IBMBOR, București, 2013.
9. Necula, Pr. Prof. Dr. Nicolae, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, București, 1998.
10. IDEM, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, Vol. I, II, Galați, 1996 și Vol. III, București, 2004, Vol. IV, București, 2010.

11. Sava, Pr.Conf.Dr. Viorel, *Taina Mărturisirii în riturile liturgice actuale*, Editura Trinitas, Iași, 1999.
12. Schmemmann Al., *Liturghie și Viață*, trad. de Pr. Viorel Sava, Editura Erola, Iași, 2001.
13. Streza, I.P.S. Dr., Laurențiu, *Tainele de inițiere creștină*, Ed.Trinitas, Iași, 2002.
14. *** *Tipic Bisericesc*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1976.
15. *** *Tipic bisericesc zilnic*, Mitropolia Moldovei și Bucovinei, Ed. Trinitas, 2006.
16. Vintilescu, Pr. Prof. Dr. Petre, *Liturghierul explicat*, București, 1998.
17. Idem, *Spovedania și duhovnicia*, ediția a II-a, Alba Iulia, 1995.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile disciplinei se reformează permanent, iar oferta informațională este una diversificată și actuală pentru a oferi posibilitatea unei cat mai bune și complete pregătiri teologice necesare într-o viitoare perspectivă pastorală. În consecință, *centrarea pe student, pe competențe și calitatea studiilor* reprezintă scopul principal care trebuie atins în cadrul acestui demers formativ.

10.Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- răspunsurile la examen (evaluarea finală).	Examen scris/oral	60%
	- prezență		5%
	- testarea continuă pe parcursul semestrului	Teste; chestionare orală	10%
10.5 Seminar/laborator	- activitățile gen teme / referate / eseuri / proiecte etc.	Susținerea unui referat sau a unui proiect	20%
	- prezență		5%
10.6 Standard minim de performanță			
➤ Minim nota 5 la examen / colocviu			
➤ Minim 7 la susținerea lucrării de seminar			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Pr. Prof. univ. dr. Marian Vilciu

Titularul de aplicații
Pr. Lect. univ. dr. Anton Savelovici

Data avizării în
departament
29.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
30.09.2025

Decan
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE**

**FIȘA DISCIPLINEI
"ISTORIA ȘI FILOSOFIA RELIGIILOR"**

1.Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Valahia” din Târgoviște
1.2 Facultatea/Departamentul	Facultatea de Teologie
1.3 Departamentul	Teologie Pastorală
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	4 ani
1.6 Programul de studii/Calificarea	Licență

2.Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Istoria și filosofia Religiiilor						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. Conf. Dr. Arion Alexandru-Corneliu						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. Dr. Mihai Vlădăreanu						
2.4 Anul de studiu IV		2.5 Semestrul II		2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OP

3.Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: curs	2	seminar	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	30	din care: curs	20	Seminar	10
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					14
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					-
Examinări					26
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					64
3.9 Total ore pe semestru					94
3.10 Numărul de credite					3

4.Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	➤ Istoria medievală și modernă a lumii ➤ Istoria filosofiei ➤ Istoria logicii
4.2 de competențe	➤ <i>Cunoașterea și înțelegerea</i> mentalităților principalelor civilizații contemporane prin prezentarea dimensiunii lor religioase ➤ <i>Explicarea și interpretarea</i> surselor și mecanismelor de generare a problematicei Istoriei și filosofiei Religiiilor ➤ <i>Organizarea și conducerea</i> demersului științific de cercetare ➤ <i>Valorificarea</i> deprinderilor de corelare a disciplinei „Istoria și filosofia Religiiilor” cu alte discipline teologice

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	➤ Interactivitate, încercând obținerea feed-back-ului necesar optimei derulări a procesului didactic; ➤ Împietirea materialului de predare clasic (scris) cu cel modern, prin intermediul videoproiectorului ➤ Dialoguri libere pentru stimularea interesului studenților;
-------------------------------	--

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe <i>Asimilarea de informații prin învățare, legate de cunoașterea fenomenului religios în vederea însușirii cât mai corecte a doctrinei principalelor religii ale lumii contemporane pentru a decela elementele divergente dar și convergente cu creștinismul;</i>
6.2 Aptitudini <i>Capacitatea de a aplica cunoștințe și de a identifica conceptele fundamentale ale marilor religii contemporane și a le înțelege în contextul religios-cultural specific</i>
6.3. Responsabilitate și autonomie <i>Capacitatea cursantului de a aplica în mod autonom și responsabil cunoștințele și aptitudinile sale</i>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	➤ Familiarizarea cu marile religii contemporane și cu unele sisteme filosofico-religioase specifice acestora, ca și evaluarea acestora dintr-o perspectivă creștină acolo unde este cazul.
7.2 Obiectivele specifice	➤ Familiarizarea cu principiile doctrinare, morale și filosofice specifice fiecărei religii în parte și înțelegerea impactului pe care marile religii contemporane îl au asupra omului și societății din spațiul spiritual respectiv; ➤ Identificarea valorilor religios-morale comune marilor religii contemporane în vederea dezvoltării unui dialog interreligios eficient; ➤ Studiarea unor mari religii contemporane: hinduismul, budismul, confucianismul, daoismul, șintoismul, iudaismul și islamul, ca și a modului în care creștinismul se raportează la valorile acestor religii; ➤ Analiza textelor sacre, conceptelor teologice și filosofice ale religiilor menționate pentru a cunoaște modul în care ele se reflectă în planul vieții religioase cotidiene, în organizarea socială și în perspectiva mântuirii; ➤ În anumite cazuri, analiza din perspectivă fenomenologică a unor elemente fundamentale ale religiilor tratate.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Iudaismul: istorie și semnificații	– Interactivitate, încercând obținerea feed-back-ului necesar optimei derulări a procesului didactic	2 ore
2. Morala și mistica iudaică	– Împietirea materialului de predare clasic (scris) cu cel modern, prin intermediul videoproiectorului	2 ore
3. Profiluri ale iudaismului contemporan: iudaismul ortodox, reformator, conservator și secular	– Împietirea materialului de predare clasic (scris) cu cel modern, prin intermediul videoproiectorului	2 ore
4. Mahomed și învățătura sa	– Dialoguri libere în vederea stimulării interesului studenților	2 ore
5. Coranul și Sunna. Sharia și dreptul islamic	– Împietirea materialului de predare clasic (scris) cu cel modern, prin intermediul videoproiectorului	2 ore
6. Sectele islamice: sunnismul și šiismul	– Împietirea materialului de predare clasic (scris) cu cel modern, prin intermediul videoproiectorului	2 ore
7. Filosofia și mistica islamică	– Interactivitate, încercând obținerea feed-back-ului necesar optimei derulări a procesului didactic	2 ore
8. Evoluții istorice, religioase și politice în spațiul islamic. Islamul în Occident	– Împietirea materialului de predare clasic (scris) cu cel modern, prin intermediul videoproiectorului	2 ore
9. Dialogul creștinismului cu religiile necreștine (I)	– Interactivitate, încercând obținerea feed-back-ului necesar optimei derulări a procesului didactic	2 ore
10. Dialogul creștinismului cu religiile necreștine (II)	– Dialoguri libere în vederea stimulării interesului	2 ore

		studenților	
Bibliografie			
1. ACHIMESCU, Nicolae, <i>Religii în dialog</i>, Edit. Trinitas, Iași, 2006; 2. ARION, Alexandru-Corneliu, "The concept of «persona» in Hinduism and Christianity. A theological approach", în: <i>Icon of Faith, International Journal of Interdisciplinary Scientific Research</i>, Year 2, No. 4, June, 2016. http://revistaicoanacredintei.tk/en/NO-4-YEAR-II-JUNE-2016/ 3. Arion, Alexandru-Corneliu, „Cosmologia hinduistă și viziunea creștină a părintelui Dumitru Stăniloae”, în vol.: <i>Părintele Dumitru Stăniloae – creatorul unei teologii mărturisitoare în contemporaneitate</i>, coord.: Gheorghe F. Angheliescu, Edit. Enciclopedică, București, 2015; 4. Arion, Alexandru-Corneliu, „Concepția hinduistă de Trimurti și triadologia creștină”, în: <i>Dionysiana</i>, anul II, nr. 1 (2008): <i>The monotheist Religions and their role in the society of ours days</i>, Edit. Ovidius University Press, Constanța, 2008; 5. Arion, Alexandru-Corneliu, „Rolul islamului în cultura europeană”, în: <i>Revista Românească de Studii Axiologice</i>, nr. 2, Anul 1/2020. 6. Arseniev, Nikolai, <i>Descoperirea vieții veșnice</i>, Editura „Credința noastră”, București, 1991; 7. DELUMEAU, Jean (coordonator), <i>Religiile lumii</i>, Edit. Humanitas, București, 1996; 8. FILORAMO, G., MASSENZIO, M., RAVERI, M., SCARPI, P., <i>Manual de Istorie a religiilor</i>, Editura Humanitas, București, 2004; 9. Filoramo, Giovanni (coord.), <i>Istoria Religiilor</i>, vol. II: <i>Iudaismul și creștinismul</i>, Edit. Polirom, Iași, 2008; 10. Filoramo, Giovanni (coord.), <i>Istoria Religiilor</i>, vol. III: <i>Religiile dualiste. Islamul</i>, Edit. Polirom, Iași, 2009; 11. Malherbe, Michel, <i>Enciclopedia religiilor</i>, vol. 2, Edit. Nemira, București, 2013. 12. Stan, Pr. Alexandru, <i>Biserica Ortodoxă și religiile necreștine</i>, «Ortodoxia», nr. 2-3, 1984; 13. VASILESCU, Diac. Prof. Emilian, <i>Istoria Religiilor</i> (Manual pentru Facultățile de Teologie), București, 1998.			
8.2. Seminar/laborator		Metode de predare	Observații
1. Analiză a conceptului de «Dumnezeu» în religiile mari ale lumii		– Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	2 ore
2. Analiză comparativă a antropologiei în religiile monoteiste ale lumii		– Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	2 ore
3. Analiză comparativă a principalelor tehnici contemplative asiatice și a isihasmului		– Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	2 ore
4. Analiză comparativă a misticii în marile religii ale lumii de astăzi		– Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	2 ore
5. O „interpretatio Christiana” a marilor religii ale lumii		– Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	2 ore
Bibliografie			
1. Achimescu, Nicolae, <i>India. Religie și filosofie</i>, Edit. Tehnopress, Iași, 2001; 2. Achimescu, Nicolae, <i>Budism și creștinism</i>, Iași, 2005; 3. Achimescu, Nicolae, <i>Religii în dialog</i>, Edit. Trinitas, Iași, 2005; 4. AL-GEORGE, Sergiu, <i>Filosofia indiană în texte</i>, Edit. Științifică, Buc., 1975; 5. Armstrong, Karen, <i>O istorie a lui Dumnezeu</i>, Edit. Nemira, București, 2009; 6. Arseniev, Nikolai, <i>Descoperirea vieții veșnice</i>, Edit. „Credința noastră”, București, 1991; 7. Eliade, Mircea, <i>Tratat de istorie a religiilor</i>, ed. a II-a, Edit. Humanitas, București, 1995; 8. Eliade, Mircea, <i>Istoria ideilor și credințelor religioase</i>, vol. 4: De la epoca marilor descoperiri geografice până în prezent, I.P. Culianu (coord.), Edit. Polirom, Iași, 2007. 9. Guénon, René, <i>Simboluri ale științei sacre</i>, Humanitas, București, 1997 ; 10. Pop, Vasile, <i>Yoga și Isihasmul</i>, Editura Lidia, București, 2003; 11. Rus, Dr. Remus, <i>Concepția despre om în marile religii</i>, în «Glasul Bisericii», nr. 7-8, 1978; 12. Stan, Pr. Alexandru, <i>Biserica Ortodoxă și religiile necreștine</i>, «Ortodoxia», nr. 2-3, 1984;			

9.Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

O bună impregnare a caracterului moral teologic și a pregătirii intelectuale, în vederea slujirii Bisericii strămoșești și adaptării la mesajul umanist al societății contemporane.

10.Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- răspunsurile la examen (evaluarea finală).	Evaluare finală – SCRIS	70%
10.5 Seminar/laborator	- prezență		10%
	- susținerea lucrării de seminar	Lucrare de seminar – scris și oral	20%
10.6 Standard minim de performanță			
➤ Minim nota 5 la examen ➤ Minim nota 7 la referat / eseu			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Pr. Conf. Dr. Alexandru-Corneliu Arion

Titularul de aplicații
Lect. Dr. Mihai Vlădăreanu

Data avizării în
departament
29.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
30.09.2025

Decan
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI Misiologie Ortodoxă

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA VALAHIA DIN TÂRGOVIȘTE
1.2 Facultatea/Departamentul	FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
1.3 Departamentul	TEOLOGIE
1.4 Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5 Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii/Calificarea	TEOLOGIE PASTORALĂ

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Misiologie ortodoxă						
2.2 Titularul activităților de curs	IPS Prof. Dr. Nifon Mihăiță						
2.3 Titularul activităților de seminar	Pr. Asist. Dr. Marian Puiescu						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	II	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	20	din care: 3.5 curs	10	3.6 seminar/laborator	10
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					12
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					7
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					7
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					30
3.9 Total ore pe semestru					50
3.10 Numărul de credite					2

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Patrologie, Vechiul Testament, Noul Testament, Teologia Dogmatică, Teologia Morală, Istoria Bisericii Universale, Istoria Bisericii Ortodoxe Române.
4.2 de competențe	Sintetizarea caracteristicilor perioadei de formare și evoluție istorică a creștinismului

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, sau, după caz, mijloace electronice pentru platforme de comunicare online.
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală de curs, sau, după caz, mijloace electronice pentru platforme de comunicare online.

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	➤ Analiza și interpretarea datelor, privind istoria cultului/Bisericii și istoria religiilor ➤ Interpretarea realităților istorice prin valorificarea cercetărilor fundamentale în domeniu ➤ Evaluarea corectă, critică, a datelor istorice și capacitatea de a sesiza dinamica evenimentelor ➤ Elaborarea unor strategii misionare inovative, adaptate specificului inculturației, prin utilizarea unor metodologii consacrate ➤ Reproducerea unor repere biblice, patristice, doctrinare și istorice referitoare la misiunea Bisericii. ➤ Reproducerea momentelor fondatoare principale ale evenimentelor ecumenice ➤ Redarea principalelor activități ecumenice ale Bisericii noastre ➤ Fixarea unor cunoștințe privind misiunea și pastorația Bisericii în societatea contemporană, dar și a dialogului ecumenic, în vederea susținerii eficace a activității ecleziale.
Competențe transversale	➤ Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religio-morale și canonice ➤ Evaluarea corectă, critică, a datelor istorice și capacitatea de a sesiza dinamica vieții ecleziale. ➤ Descrierea conceptelor, metodelor și domeniilor de cercetare specifice misiunii creștine și dialogului ecumenic. ➤ Interpretarea realității istorice prin valorificarea cercetărilor fundamentale în domeniu.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Însușirea de noțiuni fundamentale de misiologie și ecumenism • Aprofundarea legăturii dintre credință și cultură în misiunea Bisericii • Evidențierea principalelor provocări pastoral-misionare ale Bisericii și răspunsul adecvat
7.2 Obiectivele specifice	• Sublinierea elementelor principale ale misiunii și pastorației Bisericii în contemporaneitate • Reliefarea activității mirenilor în misiunea Bisericii de astăzi • Accentuarea rolului misionar specific al femeii și al familiei • Formarea spre dialog inter-creștin • Accentuarea principalelor evenimente, noțiuni și structuri ecumenice

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. ORTODOXIA ÎN CONTEXTUL EUROPEAN CONTEMPORAN . <i>Aspecte teologice și misionare ortodoxe.</i>	expunere sistematică; demonstrație didactică;	1 oră
2. <i>Specificul misionar ortodox contemporan.</i>	expunere sistematică; demonstrație didactică;	1 oră
3. MISIUNEA ȘI PASTORAȚIA ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ. <i>Rolul spiritualității în promovarea democrației și a culturii prosperității.</i>	expunere sistematică; demonstrație didactică;	1 oră
4. <i>Dialog și misiune ortodoxă în contemporaneitate.</i>	expunere sistematică; demonstrație didactică;	1 oră
5. <i>Realizări și perspective ale dialogului ortodoxo-anglican.</i>	expunere sistematică; demonstrație didactică;	1 oră
6. <i>Specificul misiunii Bisericii într-o lume globalizată.</i>	expunere sistematică; demonstrație didactică;	1 oră
7. MISIUNEA DIASPOREI ROMÂNEȘTI. <i>Dialog și cooperare din perspectivă religioasă în Uniunea europeană.</i>	expunere sistematică; demonstrație didactică;	1 oră
8. MISIUNEA EDUCAȚIONALĂ A ORTODOXIEI ROMÂNEȘTI	expunere sistematică; demonstrație didactică;	1 oră

PRIN INTERMEDIUL PAROHIEI ȘI AL ȘCOLII. <i>Valorile creștine în planul politic și social euro-atlantic.</i>		
9. <i>Documentele Sfântului și Marehui Sinod al Bisericii Ortodoxe din Creta.</i>	expunere sistematică; demonstrație didactică;	1 oră
10. APOSTOLATUL RECONCILIERII ȘI PROBLEMA MIGRANȚILOR ÎN EUROPA. <i>Dialogul interreligios, o șansă pentru cooperare între oameni și religii.</i>	expunere sistematică; demonstrație didactică;	1 oră

Bibliografie:

1. ***, *Biserica Ortodoxă în Uniunea Europeană*, Editura Universității București, 2006;
2. ***, *Implicații ale religiilor asupra securității în contextul extinderii U.E.*, Editura Universității Naționale de Apărare, Carol I, București, 2006;
3. ***, *Ortodoxia – parte integrantă din spiritualitatea și cultura europeană*, Mănăstirea Constantin Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus, 28 apr.-2 mai 2004;
4. ***, *Religia în societate la început de secol XXI. Tendințe europene*, Valahia University Press, Târgoviște, 2006;
5. Bobrinskoy, Pr. Prof. Dr. Boris, *Taina Bisericii*, Editura Patmos, Cluj Napoca, 2002;
6. Bria, Pr. Prof. Dr. Ion, *Dicționar de Teologie Ortodoxă*, EIBMBOR, București, 1991
7. Idem, *Tratat de Teologie Dogmatică și Ecumenică*, EIBMBOR, București, 1993.
8. Idem, *Ortodoxia în Europa. Locul spiritualității române*, Editura Trinitas, Iași, 1995;
9. Buchiu, Ștefan, *Ortodoxie și secularizare*, Editura Libria, București, 1999;
10. Ică, pr.prof. univ.dr. Ioan jr, Germano Marani, *Gândirea Socială a Bisericii*, Ed. Deisis, Sibiu, 2002;
11. Himcinschi, Pr. Mihai, *Doctrina trinitară ca fundament misionar*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2004;
12. Idem, *Biserica în societate, Aspecte misionare ale Bisericii în societatea actuală*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2006;
13. -Mayendorff John, *Biserica Ortodoxă-ieri și azi*, Ed. Anastasia, București, 1996;
14. Nifon, Prof. Dr. Mihăiță, *Misiologie creștină*, Editura Asa, București, 2006;
15. Idem, *Misiune și viață*, Editura Asa, București, 2002;
16. Idem, *Ortodoxia în contextul european contemporan* *Ortodoxia în contextul european contemporan*, în „Almanah Bisericesc al Arhiepiscopiei Târgoviștei 2008”, Ed. Asa, București, 2007, pp. 81-90;
17. Idem, *Misiune, pastorație și slujire ecumenică*, Valahia University Press, București, 2009
18. Idem, *Semnificația ecumenică și teologică a vizitei Papei Ioan Paul al II-lea în România (7-9 mai 1999)* în „Almanahul Bisericesc al Arhiepiscopiei Târgoviștei 2010”, Ed. Asa, București, 2009, pp. 288-294;
19. Idem, *Misiune și reconciliere întru slujirea lui Hristos - Dialogul intercreștin și interreligios în slujirea misionară a P.F. Părinte Patriarh DANIEL*, în vol. „Euharistion Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române”, Editura Basilica, București, 2011, pp. 280-299;
20. Idem, *Dialog, deschidere și cooperare în aprofundarea unității europene Lisabona* în „Almanahul Bisericesc al Arhiepiscopiei Târgoviștei 2012”, Ed. Asa, București, 2011, (ISSN 1843-9101), pp. 168-172;
21. Idem, *„Teologie, cultură și dialog inter-religios în misiunea Bisericii”* (Bibliotheca/ Valahia University Press, Târgoviște, 2014);
22. Plămădeală, Antonie, Dr., *Ca toți să fie una*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979;
23. Idem, *Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă*, Pronostic, București, 1995,
24. Popescu, Pr. Prof. Dr. Dumitru, *Teologie și cultură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993;
25. Idem, *Cultură globală și culturi particulare*, în „Ortodoxia”, nr. 1-2, anul LVII (2006);
26. Stăniloae, Pr. Prof. Dr. Dumitru, *Ortodoxia Românească*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii, Ortodoxe Române, București, 1992;
27. Idem, *Trăirea lui Dumnezeu în Ortodoxie*, Dacia, Cluj-Napoca 1993;
28. Ware Kallistos, *Ortodoxia-calea dreptei credințe*, Ed. Trinitas, Iași, 1992,
29. Weber, Max, *Etica protestantă și spiritul capitalismului*, traducere de Ighor Lemnij, Editura Humanitas, București, 2003;

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. <i>Diaspora ortodoxă, un nou tipar misionar.</i>	expunere sistematică; Dialoguri libere, pentru stimularea interesului studenților	1 oră
2. <i>Dialog și cooperare între oameni și religii în Uniunea europeană.</i>		1 oră
3. <i>Noi mișcări religioase: secte și religii.</i>		2 ore
4. <i>Noile mijloace de comunicare social în misiunea Bisericii.</i>		2 ore
5. <i>Ora de Religie, mijloc catehetic educațional pentru tânăra generație.</i>		1 oră
6. <i>Teme de actualitate misionară în documentele CMB.</i>		2 ore
7. <i>Colaborarea între preot și profesorul de Religie în misiunea pastorală a Bisericii.</i>		1 oră

Bibliografie:

1. Mantzaridis, Georgios I., *Globalizare și universalitate: himeră și adevăr*, traducere Pr. Prof. Dr. Vasile Răducă, Editura Bizantină, București, 2002;
2. Schmemmann, Pr. Alexander, *Biserică, lume, misiune*, traducere de Maria Vințeler, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2006;
3. Scrima, Andre, *Duhul Sfânt și unitatea Bisericii. Jurnalul de Conciliu*, Editura Anastasia, București, 2004;
4. Spidlik, Thomas, *Spiritualitatea răsăritului Creștin, vol. III- Monahismul*, Ed. Deisis, Sibiu, 2000
5. Achimescu, Pr. Dr. Nicolae, *Religii în dialog*, Editura Trinitas, Iași, 2006;
6. Bel, Pr. Prof. Dr. Valer, *Misiune, parohie, pastorație. Coordonate pentru o strategie misionară*, Editura Renașterea, Sluj Napoca, 2002;
7. Idem, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004;
8. Bria, Pr. Prof. Dr. Ion, *Destinul Ortodoxie*, EIBMBOR, București, 1989.
9. Clement, Oliver - Bartolomeu I., Patriarhul Ecumenic, *Adevăr și libertate, Ortodoxia în contemporaneitate*, trad. de Mihai Maci, Editura Deisis, Sibiu, 1997;
10. Nifon, Prof. Dr. Mihăiță, *Misiologie creștină*, Editura Asa, București, 2006;
11. -Idem, *Misiune și viață*, Editura Asa, București, 2002;
12. --Idem, *Ortodoxia în contextul european contemporan Ortodoxia în contextul european contemporan*, în „Almanah Bisericesc al Arhiepiscopiei Târgoviștei 2008”, Ed. Asa, București, 2007, pp. 81-90;
13. Idem, *Misiune, pastorație și slujire ecumenică*, Valahia University Press, București, 2009
14. Idem, *Semnificația ecumenică și teologică a vizitei Papei Ioan Paul al II-lea în România (7-9 mai 1999)* în „Almanahul Bisericesc al Arhiepiscopiei Târgoviștei 2010”, Ed. Asa, București, 2009, pp. 288-294;â
15. Yannoulatos, Anastasios Arhiepiscop al Tiranei și a toată Albania, *Ortodoxia și problemele lumii contemporane*, traducere de Drd. Gabriel Mândrilă și Pr. Prof. Dr. Constantin Coman, Editura Bizantină, București, 2003.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina oferă informațiile necesare pentru înțelegerea activității pastoral-misionare și de dialog pancreștin a Bisericii noastre, oferind elemente generale de introducere în domeniul misiologiei și al dialogului intercreștin, precum și o matrice științifică de înțelegere și interpretare. Toate aceste elemente consolidează pregătirea intelectuală și morală a viitorilor slujitori ai Bisericii, cât și a profesorilor de

Religie, atât în învățământul primar și gimnazial, cât și în cel universitar, ori de cercetare academică.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- răspunsurile la examen (evaluarea finală).	oral	60%
	- testarea continuă pe parcursul semestrului	oral	10%
	- prezență		5%
10.5 Seminar/laborator	- activitățile gen teme / referate/ proiecte, etc.	Lucrare scrisă și prezentare orală	20%
	- prezență		5%
10.6 Standard minim de performanță			
➤ Minim nota 5 la examen / colocviu			
➤ Minim nota 7 la referat / eseu			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
IPS Prof. univ. dr. Nifon Mihăiță

Titularul de aplicații
Pr. Asist. univ. dr. Marian Puiescu

Data avizării în
departament
29.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
30.09.2025

Decan
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI
Teologie Pastorală
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Valahia” din Târgoviște
1.2 Facultatea/Departamentul	Teologie Ortodoxă și Științele Educației
1.3 Departamentul	Teologie
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Teologie Pastorală						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. Prof. univ. dr. Vîlcu Marian						
2.3 Titularul activităților de seminar	Pr. Lect. univ. dr. Savelovici Anton						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	II	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	20	din care: 3.5 curs	10	3.6 seminar/laborator	10
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					8
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					8
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					30
3.9 Total ore pe semestru					50
3.10 Numărul de credite					2

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Istoria Bisericească Universală, Patrologie, Vechiul Testament, Noul Testament, Teologie liturgică, Teologie pastorală
4.2 de competențe	Cunoașterea conținutului și a problematicei pastorale în Biserică.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, tablă, acces la videoproiector/ online Platforma Moodle
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală de seminar, tablă, acces la videoproiector/ online Platforma Moodle

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe	<i>Studentul/absolventul descrie principiile și normele morale creștine, sistematizează concepte etice precum binele, răul și infracțiunea, pedepse și recompense morale etc., distinge și ierarhizează faptele și acțiunile sale și ale semenilor săi, înțelegând și anticipând consecințele acestor fapte și acțiuni din perspectiva valorilor sociale și ale Evangheliei.</i>
6.2 Aptitudini	<i>În baza unei gândiri reflexive, studentul/absolventul aplică principiile și normele morale și pastorale creștine.</i>
6.3 Responsabilitate și autonomie	<i>Studentul/absolventul ia decizii responsabile și argumentate privind faptele și acțiunile semenilor săi, evaluează valoric rezultatele acțiunilor semenilor săi în raport cu stadiul contemporan al vieții social-comunitare.</i>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	➤ Să enunțe corect doctrina Bisericii, și să cunoască mijloacele pastorale necesare pentru o pastorație autentică ➤ Să-și însușească cunoștințele generale și speciale despre pastorație
7.2 Obiectivele specifice	➤ Să analizeze și interpreteze datele privind evoluția lucrării pastorale ➤ Să dobândească informații referitoare la viața parohială sub toate aspectele ei ➤ Să dobândească informațiile științifice necesare unei pastorații eficiente

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Familia creștină și importanța ei pentru păstrarea demnității umane și a sfințeniei vieții	Prelegerea interactivă Dezbateri, Conversația	2
Aspecte pastorale în teologia ortodoxă contemporană	Prelegerea interactivă Dezbateri, Conversația	3
Spovedania ca Taină a tămăduirii omului și restaurării vieții	Prelegerea interactivă Dezbateri, Conversația	3
Vizitele pastorale ca mijloc de cunoaștere a parohiei și de lucrare pastorală	Prelegerea interactivă Dezbateri, Conversația	2
8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
Sfintele Taine, prilejuri de pastorație	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	2
Sfintele Ierurgii, prilejuri de pastorație	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	2
Importanța pastorală a predicii	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	2
Prezentarea și analizarea lucrărilor de seminar	Proiectul, Dezbateri, Conversații Aplicațiile practice individuale	4
Bibliografie 1. Bel, Pr. Prof. Dr. Valer, <i>Misiune, Parohie, Pastorație</i>, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2002; 2. Coman, Vasile, <i>Scrieri de teologie liturgică și pastorală</i>, Ed. Episcopiei Ortodoxe Române a Oradei, Oradea, 1983; 3. Galeriu, Pr. Conf. Constantin N., <i>Slujirea preoțească după Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție</i>, în Studii Teologice, XXIX (1977), nr. 1-2; 4. Sfântul Grigorie de Nazianz, <i>Despre Preoție</i>, în vol. Despre Preoție, Traducere, introducere și note de Pr.		

Dumitru Fecioru, Ed. IBMBOR, București, 1998;

5. Sfântul Grigorie cel Mare, *Cartea Regulei Pastorale (Cartea grijii pastorale)*, traducere, prefață și note de Pr. Prof. Alexandru Moisiu, Ed. IBMBOR, București, 1996;

6. *** *Familia creștină azi*, Ed. Trinitas, Iași, 1995;

7. Sfântul Ioan Gură de Aur, *Tratatul despre Preoție*, în vol. Despre Preoție, traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Fecioru, Ed. IBMBOR, București, 1998;

8. Metallinos, Gheorghios D., *Parohia, Hristos în mijlocul nostru*, Editura Deisis, Sibiu, 2004;

9. Necula, Pr. Prof. Dr. Nicolae, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, București, 1998;

10. IDEM, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, Vol. I, II, Galați, 1996, Vol. III, București, 2004, Vol. IV, București, 2010;

11. IDEM, *Vizitele pastorale, metodă de pastorație și cale de cunoaștere a parohiei*, în Glasul Adevărului, XII (2001), nr. 123,

12. Nicolaescu, Diac. Prof. N. I., *Răspunderea pastorală și misionară a preotului, după Noul Testament*, în BOR, XCII (1974), nr. 3-4;

13. Ocoleanu, Lect. Dr. Picu, *Misiunea Bisericii prin slujirea socială*, în Studii Teologice, I (2005), nr. 3,

14. *** *Pastorație și Misiune în Biserica Ortodoxă*, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2001;

15. Popescu, Prof. Teodor M., *Sfințenia și răspunderile Preoției*, în Studii Teologice, IV (1952), nr. 3-4;

16. Plămădeală, Antonie, *Preotul în Biserică, în lume, acasă*, Tiparul tipografiei eparhiale din Sibiu, 1996;

17. Timiadis, Mitropolit Emilianos, *Preot, Parohie, Înnoire*, Editura Sofia, București, 2001;

18. Vasile cel Mare, Sfântul, *Omilia a XXII-a Către tineri*, în *Scrieri, Partea întâi*, col. Părinți și Scriitori bisericești, vol. 17, Ed. IBMBOR, București, 1986;

19. Vintilescu, Pr. Petre, *Spovedania și duhovnicia*, Alba Iulia, 1995;

20. IDEM, *Preotul în fața chemării sale de păstor al sufletelor*, București.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei oferă dobândirea capacității unei evaluări corecte a dinamicii vieții și realităților pastorale ale Bisericii. Oferta informațională este diversificată și actuală, pentru a oferi posibilitatea unei cât mai bune și complete pregătiri teologice, necesară viitoarei activități pastorale.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- răspunsurile la examen (evaluarea finală).	Examen oral	50%
	- testarea continuă pe parcursul semestrului	chestionare orală	10%
10.5 Seminar/laborator	- activitățile gen teme / referate / eseuri / proiecte etc.	Susținerea unui referat sau a unui proiect	30%
	prezență		10%
10.6 Standard minim de performanță			
Nota 5 la examen și nota 7 la susținere lucrării de seminar			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Pr. Prof. univ. dr. Marian Vîlcu

Titularul de aplicații
Pr. Lect. univ. dr. Anton Savelovici

Data avizării în
departament
29.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
30.09.2025

Decan
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI
DREPT CANONIC ORTODOX, LEGISLAȚIE ȘI ADMINISTRAȚIE BISERICESCĂ
ANUL UNIVERSITAR 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Valahia” din Târgoviște
1.2 Facultatea/Departamentul	Facultatea de Teologie Ortodoxă și Științele Educației
1.3 Departamentul	Teologie
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Drept canonic ortodox. Legislație și administrație bisericească						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi						
2.3 Titularul activităților de seminar	Asist. univ. dr. Cosmin Iulian Cîrstea						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	II	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	20	din care: 3.5 curs	10	3.6 seminar/laborator	10
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					4
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					-
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					2
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					10
3.9 Total ore pe semestru					40
3.10 Numărul de credite					2

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Studiul Vechiului Testament, Studiul Noului Testament, Patrologie, Istoria Bisericii Ortodoxe Române, Istoria Bisericească Universală
4.2 de competențe	Sintetizarea principiilor morale exprimate în revelația supranaturală și în scrierile Sfinților Părinți

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, tablă, videoproiector, platforma Moodle.
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală de curs, tablă, videoproiector, platforma Moodle.

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe	<i>Studentul/absolventul descrie sistematic și rațional concepte religioase și teologice, raportându-se la evoluția lor istorică și le explică în mod critic și argumentat.</i>
6.2 Aptitudini	<i>Studentul/absolventul analizează sistematic teorii și concepte teologice și acceptă dialogul cu privire la o varietate de teme controversate, de pe poziții de toleranță religioasă, și caută fundamente creștine comune mai multor grupuri religioase.</i>
6.3 Responsabilitate și autonomie	<i>Studentul/absolventul gândește critic și monitorizează și respectă teorii, doctrine și reglementări canonice, evitând erori doctrinare și acceptă păreri noi în limitele dogmatice și canonice.</i>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	- Formarea intelectual-canonice a viitorului slujitor bisericesc, în treptele de diacon, preot, arhieru. - Această formare se realizează treptat prin însușirea limbajului de drept, fixându-se noțiunile fundamentale, principiile dreptului canonic și natura sinodală a legislației bisericești. - Actualizarea Dreptului canonic ortodox în contextul juridic, cultural și științific actual. - Identificarea problemelor canonico-juridice din Biserica și din societatea contemporană, cu relevanță în domeniul teologiei practice, și conturarea unor răspunsuri adecvate la acestea; - Formarea și cultivarea unei conștiințe canonice a viitorilor slujitori ai Bisericii, capabili să articuleze un dialog onest între Biserica și Stat, în contextul actual.
7.2 Obiectivele specifice	- Evidențierea specificului și a importanței disciplinei Drept Canonic Ortodox, în contextul celorlalte discipline teologice, mai ales al disciplinelor din Teologia Practică. - Evidențierea perspectivei eclesiale asumate în abordarea teologiei practice, în contextul actual. - Actualizarea reperelor patristice în relația dintre membrii Bisericii și în relația dintre Biserica și Stat. - Cunoașterea principalelor resorturi ideologice care au distorsionat relația dintre membrii Bisericii și relația dintre Biserica și Stat. - Familiarizarea cu principalele direcții juridico-legislative, din contextul politic, cultural și științific actual. - Formarea și cultivarea unei conștiințe a dialogului care să articuleze o relație adecvată între Biserica și Stat. - Prezentarea specificului Ortodoxiei în dialogul dintre Biserica și Stat, în contextul actual. - Relaționarea datelor din cadrul teologiei practice cu datele specifice celorlalte discipline teologice, în vederea formării unei perspective unitare. - O bună orientare în bibliografia specifică Dreptului canonic ortodox, teologiei practice și științelor juridice.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Canonizarea sfinților după învățătura și rânduiala Ortodoxă	- expunere sistematică	2 ore
Activitatea jurisdicțională a Bisericii. Puterea deliberativă bisericească	- conversație euristică	2 ore
Activitatea judecătorească în Biserica. Instanțele și procedura de judecată eclezială	- lucru în echipă	2 ore
Activitatea administrativă sau funcția executivă în Biserica	- problematizare	2 ore
Raporturile Bisericii cu Statul; Raporturile dintre Bisericile Ortodoxe – drept comparativ		
Bibliografie		
1. ***, <i>Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2022. 2. Floca, Ioan N., <i>Drept canonic ortodox, legislație și administrație bisericească</i>, vol. I și II, EIBM al BOR, București, 1990. 3. Floca, Ioan N., <i>Canoanele Bisericii Ortodoxe. Note și comentarii</i>, ediția a III-a revăzută, Arhiepiscopie, Sibiu, 2005. 4. L'Huillier, Peter, <i>Dreptul bisericesc la sinoadele ecumenice I-IV</i>, Editura Gnosis, București 2000. 5. Milaș, Nicodim, <i>Canoanele Bisericii Ortodoxe</i>, vol. 1, Partea I, Tipografia Diecezană, Arad, 1930. 6. Milaș, Nicodim, <i>Canoanele Bisericii Ortodoxe</i>, vol. 1, Partea a II-a, Tipografia Diecezană, Arad, 1931. 7. Milaș, Nicodim, <i>Canoanele Bisericii Ortodoxe</i>, vol. 2, Partea I, Tipografia Diecezană, Arad, 1931. 8. Milaș, Nicodim, <i>Canoanele Bisericii Ortodoxe</i>, vol. 2, Partea a II-a, Tipografia Diecezană, Arad, 1936.		

9. Phidas, Vlassios, *Drept canonic. O perspectivă ortodoxă*, trad. din lb. greacă de Pr. Adrian Dinu, Editura Trinitas, Iași, 2008.
10. Patsavos, Lewis J., *Valențele duhovnicești ale Sfintelor Canoane*, trad. de Emanuel P. Tăvală, Editura Andreiana, Sibiu, 2012.
11. Santi, Cosmin, *Procedura de judecată în dreptul canonic și dreptul civil. Aspecte comparative*, Editura C.H. Beck, București, 2023.
12. Santi, Cosmin, *Retragerea din activitatea clericală, act de responsabilitate sau neascultare canonică? – autonomia dreptului bisericesc*, în „Biserica Ortodoxă Română”, Seria a IV-a, XV (2024), nr. 3, pp. 264-282.
13. Santi, Cosmin, *Incompatibilitatea judecătorului și instituția recuzării în dreptul canonic și dreptul civil*, în „Studii și Cercetări Juridice”, anul 8 (64), nr. 4, 2019, pp. 443-460.
14. Santi, Cosmin, *Procesul canonic și procesul civil, complementaritate și specificitate*, în „Almanah Bisericesc”, Editura Arhiepiscopiei Târgoviștei, 2025, pp. 219-231.
15. Santi, Cosmin, *Raportul dintre autoritatea canonică și instanța de judecată eclezială în Biserica Ortodoxă Română*, în „Misiune, spiritualitate, cultură: Teologie și viață, slujire și artă creștină în contextul lumii de azi”, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2023, pp. 288-308.
16. Santi, Cosmin, *Dreptul de devoluțiune și instituția controlului judiciar în dreptul canonic*, în „Studii și Cercetări Juridice”, 12 (68), 2023, nr. 3, pp. 399-418.
17. Santi, Cosmin, *Instituțiile iertării, amnistiei și grației în dreptul canonic și dreptul penal. Aspecte comparative*, în „Dreptul și crizele globale. Implicații juridice ale crizei sanitare”, Universul Juridic, București, 2022, pp. 278-286.
18. Santi, Cosmin, *Necompetența instanțelor civile în materie disciplinară canonică – jurisdicție și jurisprudență*, în „Studii și Cercetări Juridice”, 12 (68), 2023, nr. 2, pp. 227-254.
19. Santi, Cosmin, *Instituția jurământului - considerații teologice și juridice*, în „Principiile constituționale fundamentale și reflectarea lor în ramurile sistemului juridic românesc”, Academia Română, Editura Universul Juridic, București, 2024, pp. 131-171.
20. Santi, Cosmin, *Puterea judecătorească în Biserica și instanțele de judecată eclezială*, în „Almanah Bisericesc”, Editura Arhiepiscopiei Târgoviștei, 2023, ISSN 1843-9101, pp. 43-52.
21. Santi, Cosmin, *Drept și canonicitate în viața Bisericii și a Statului democratic*, în „In Honorem - Pr. Prof. Univ. Dr. Constantin Rus”, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2023, pp. 364-380.
22. Santi, Cosmin, *Prevederi canonice privind Sfânta Taină a Spovedaniei și Sfânta Taină a Euharistiei*, în „Adevărul și frumusețea credinței creștine-îndrumător pentru tinerii de azi”, Editura Arhiepiscopiei Târgoviștei, 2017, pp. 146-157.
23. Santi, Cosmin, *The Importance of Scientific Research in Canon Law Today*, în „Journal of Education, Society & Multiculturalism (JESM)”, III (2022), no. 2, pp. 36-47.
24. Santi, Cosmin, *The Relation between Sacred Law and Secular Law. A Comparative Analysis*, în „International Journal of Orthodox Theology (IJOT)”, 12 (2022), nr. 4, pp. 114-135.
25. Santi, Cosmin, *Importanța izvoarelor și instituțiilor juridice în dezvoltarea dreptului canonic ortodox*, în „Mitropolia Olteniei”, LXXVI (2019), nr. 5-8, pp. 133-148.
26. Santi, Cosmin, *Libertatea religioasă în Dreptul Uniunii Europene*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, series Iurisprudentia”, 64 (2019), nr. 1, pp. 72-106.
27. Santi, Cosmin, *Sinodalitatea, forma autentică de conducere democratică a Bisericii Ortodoxe*, în „Dinamica legislativă și realitatea juridică”, Academia Română, Editura Universul Juridic, București, 2025, pp. 301-313.
28. Santi, Cosmin, *Canon Law and its Relationship with State Law*, în „Misiune, spiritualitate, cultură: Teologia Ortodoxă și slujirea aproapelui: paradigme, exigențe, tendințe contemporane”, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2024, pp. 228-241.
29. Santi, Cosmin, *Dreptul canonic în cadrul sistemului general de drept*, în „Rolul Curții Constituționale și al Înaltei Curți de Casație și Justiție în configurarea dreptului românesc după intrarea în vigoare a noilor coduri”, Academia Română, Editura Universul Juridic, București, 2020, pp. 113-123.
30. Santi, Cosmin, *Necesitatea dreptului canonic în viața comunitară a Bisericii*, în „Misiune, spiritualitate, cultură: Teologie și tradiție, spiritualitate și modernitate. Contribuția patriarhilor Nicodim Munteanu și Iustin Moisesescu și a traducătorilor de cărți bisericești la spiritualitatea și cultura românească”, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2020, pp. 126-137.
31. Santi, Cosmin, *Principiile fundamentale ale dreptului canonic ortodox. O abordare analitică*, în „Starea excepțională și alerta ordinii de drept. Implicații juridice ale crizei sanitare generată de pandemia Covid-19”, Editura Universul Juridic, București, 2021, pp. 129-143.
32. Santi, Cosmin, *Canonizarea sfinților, act istoric și sacru în Biserica Ortodoxă Română*, în „Tradiții, spiritualitate și cultură în cetatea Târgoviștei”, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2025, pp. 145-157.
33. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul I. Teologia Dreptului*, Editura Andreiana, Sibiu, 2010.
34. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul II. Izvoarele Dreptului Canonic Ortodox*, Editura Andreiana, Sibiu, 2012.
35. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul III. Principiile Dreptului Canonic Ortodox*, Editura Andreiana, Sibiu, 2012.
36. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul IV. Structura, organizarea și membrii Bisericii*, Editura Andreiana, Sibiu, 2013.
37. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul V. Probleme canonice actuale*, Editura Andreiana, Sibiu, 2014.
38. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul VI. Ortodoxia românească*, Editura Andreiana, Sibiu, 2015.
39. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul VII. Relațiile externe ale Bisericii. Ecumenismul*, Editura Andreiana, Sibiu, 2016.
40. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul VIII. Fragmente de curs*, Editura Andreiana, Sibiu, 2017.
41. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul IX. Îndrumător canonic. Alte studii și articole*, Editura Andreiana, Sibiu, 2018.
42. Stan, Liviu, *Biserica și Dreptul X. Studii sibieni*, Editura Andreiana, Sibiu, 2019.
43. Stan, Liviu, *Mirenii în Biserica. Studiu canonic-istoric*, Tiparul tipografiei Arhiepiscopiei Arhidiecezane, Sibiu, 1939.
44. Stan, Liviu, *Ontologia Juris*, Tiparul tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1943.

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
Legislația Bisericii Ortodoxe Române. Statutul B.O.R./ Lucrări seminar	- expunere sistematică	2 ore
Legislația Bisericii Ortodoxe Române. Regulamentele B.O.R./ Lucrări seminar		2 ore

Biserica Ortodoxă și Statul/ Lucrări seminar	- conversație euristică	2 ore
Biserica Ortodoxă în context european/ Lucrări seminar	- lucru în echipă	2 ore
Probleme canonice actuale. Jurisprudență CEDO / Lucrări seminar	- problematizare	2 ore

Bibliografie

1. ***, *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2022.
2. ***, *Constituția României* (M.Of. nr. 767 din 31 decembrie 2003).
3. ***, *Carta Drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*.
4. ***, *Convenția europeană a drepturilor omului*.
5. ***, *Declarația Universală a Drepturilor Omului*.
6. Floca, Ioan N., *Canoanele Bisericii Ortodoxe. Note și comentarii*, ediția a III-a revăzută, Arhidiecezană, Sibiu, 2005.
7. Santi, Cosmin, *Libertatea religioasă în Dreptul Uniunii Europene*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, series Iurisprudentia”, 64 (2019), nr. 1, pp. 72-106.
8. Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor (M.Of. nr. 11 din 8 ianuarie 2007).
9. Procedura de acordare și de retragere a avizului scris (binecuvântării) al Chiriarhului pentru desfășurarea de activități în învățământul religios și teologic, aprobată de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în ședința din 16-17 decembrie 2014 (Temei 13.879/2014).
10. Procedura statutară a alegerii de ierarhi în Biserica Ortodoxă Română, text juridico-canonice aprobat de Sfântul Sinod al B.O.R. prin Hotărârea nr. 931/2015 în ședința de lucru din 5-6 februarie 2015.
11. Regulamentul administrării bunurilor bisericești, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2019; text juridico-canonice aprobat de Sfântul Sinod al B.O.R. prin Hotărârea nr. 6332/2019 în ședința de lucru din 19 iunie 2019.
12. Regulamentul autorităților canonice disciplinare și al instanțelor de judecată ale B.O.R., Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2015; text juridico-canonice aprobat de Sfântul Sinod al B.O.R. prin Hotărârea nr. 937/2015 în ședința de lucru din 5-6 februarie 2015.
13. Regulamentul cimitirelor din Biserica Ortodoxă Română, text juridico-canonice aprobat de Sfântul Sinod al B.O.R. în ședința de lucru din 9-11 decembrie 2020.
14. Regulamentul de organizare și funcționare a Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe.
15. Regulamentul Organismelor Centrale ale Bisericii Ortodoxe Române, text juridico-canonice aprobat de Sfântul Sinod al B.O.R. prin Hotărârea nr. 6331/2019 în ședința de lucru din 28 iunie 2019.
16. Regulamentul pentru organizarea vieții monahale și funcționarea administrativă și disciplinară a mănăstirilor, text juridico-canonice aprobat de Sfântul Sinod al B.O.R. în ședința de lucru din 25 februarie 1950, completat și modificat de Sfântul Sinod în ședința de lucru din 4 iunie 1998.
17. Regulamentul Sectoarelor (Corpurilor) de Control financiar și Audit intern ale Bisericii Ortodoxe Române, 2025.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina oferă informațiile necesare pentru organizarea unei pastorații eficiente în conformitate cu canoanele Bisericii Ortodoxe.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- răspunsurile la examen	Scris/Oral	70%
	- prezență: curs 50%	-	5%
10.5 Seminar/laborator	- activitățile gen teme / referate/ proiecte etc.	Scris/Oral	20%
	- prezență: seminar 75%	-	5%
10.6 Standard minim de performanță			
➤ Minim nota 5 la examen			
➤ Minim nota 7 la referat / eseu			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Titularul de aplicații
Asist. univ. dr. Cosmin Iulian Cîrstea

Data avizării în
departament
29.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
30.09.2025

Decan
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI Omiletică

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Valahia” din Târgoviște
1.2 Facultatea/Departamentul	Facultatea de Teologie Ortodoxă și Științele Educației
1.3 Departamentul	de Teologie
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclu de studii	Facultate
1.6 Programul de studii/Calificarea	Teologie pastorală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Omiletică						
2.2 Titularul activităților de curs	pr. lect. dr. Savelovici Anton						
2.3 Titularul activităților de seminar	pr. lect. dr. Savelovici Anton						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	II	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Ob.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	20	din care: 3.5 curs	10	3.6 seminar/laborator	10
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					4
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					12
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					30
3.9 Total ore pe semestru					50
3.10 Numărul de credite					2

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	- obligatorii: disciplinele teologice care dau conținutul propovăduirii - opționale: metodică predării religiei
4.2 de competențe	Sintetizarea

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Mijloace electronice pentru platforme de comunicare online.
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Mijloace electronice pentru platforme de comunicare online.

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe: - cunoștințe aprofundate despre metodologia redactării și rostirii predicii ortodoxe. - înțelegerea tipologiei predicii liturgice și non-liturgice (catehetică, misionară, festivă, morală). - cunoașterea principiilor hermeneutice necesare interpretării textelor biblice în vederea pregătirii predicii. - cunoștințe despre retorica sacră și despre rolul ei în structurarea și prezentarea mesajului evanghelic. - înțelegerea raportului dintre mesajul evanghelic și realitățile sociale și culturale contemporane, cu aplicabilitate omiletică. - cunoașterea modelelor clasice și contemporane de predicare, identificând elementele de continuitate și adaptare.
6.2 Aptitudini: - capacitatea de a elabora predici complete, respectând rigoarea teologică și structura omiletică. - utilizarea metodelor moderne de comunicare pentru transmiterea mesajului evanghelic. - adaptarea mesajului predicii la diferite categorii de credincioși (copii, tineri, adulți, vârstnici). - abilități de prezentare orală convingătoare și expresivă, utilizând corect resursele retoricii sacre. - capacitatea de a integra teme actuale în predică (provocări sociale, culturale, etice), menținând fidelitatea față de învățătura Bisericii. - aptitudini de evaluare și autocritică a propriilor lucrări omiletice, precum și de oferire a feedback-ului colegial.
6.3 Responsabilitate și autonomie: - autonomie în conceperea și rostirea predicii, asumând responsabilitatea pentru conținut și formă. - capacitatea de a aplica în mod responsabil principiile teologice, pastorale și retorice în practica omiletică. - discernământ pastoral în abordarea temelor sensibile și actuale în predică. - capacitate de inițiativă în pregătirea și prezentarea unor predici originale, respectând normele Bisericii. - capacitatea de a colabora cu clericii și colegii pentru dezvoltarea unor proiecte omiletice comune. - autonomie și responsabilitate în formarea continuă, recurgând la bibliografie de specialitate și modele patristice pentru îmbogățirea propriului stil omiletic.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Formarea unor deprinderi temeinice necesare unui bun predicator
7.2 Obiectivele specifice	1. Evidențierea specificului și importanței Omileticii, în contextul celorlalte discipline teologice practice; 2. Cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei, explicarea și interpretarea unor concepte, principii, proiecte etc., precum și a conținuturilor teoretice și practice; 3. Cunoașterea originii și evoluției istorice a Omileticii creștine; raportul ei cu Retorica greco-romană; 4. Cunoașterea operelor marilor personalități ale propovăduirii creștine de-a lungul veacurilor, ca modele în perfecționarea slujirii prin cuvânt în Biserică; 5. Însușirea principiilor, mijloacelor și metodelor de alcătuire și susținere a predicii; 6. Dobândirea de abilități în vederea comunicării mesajului evanghelic: gestică, vocalică, mimică, expresivitate etc.; 7. Însușirea noțiunilor de stil și limbaj specifice în expunerea omiletică; 8. Dobândirea capacității de promovare a valorilor creștine în spațiul multicultural contemporan; 9. Conturarea modelului creștin de personalitate, în concordanță cu idealul mântuirii; 10. O bună orientare în bibliografia specifică cercetării în domeniul Omileticii.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
VIII. Genurile predicii: 15. Omilia și predica tematică. Teorie și exemplificări 16. Panegiricul și pareneza. Teorie și exemplificări	Expunerea, analiza, studiul de caz, conversația, dezbateră, problematizarea.	2 ore
IX. Elaborarea predicii: 17. Etapele pregătirii generale, d.p.v. intelectual și duhovnicesc 18. Etapele pregătirii speciale: documentare, plan, redactare (I) 19. Etapele pregătirii speciale: documentare, plan, redactare (II)	Expunerea, analiza, studiul de caz, conversația, dezbateră, problematizarea.	2 ore
X. Stilul predicii: 20. Stilul omiletic-literar și însușirea lui 21. Figuri stilistice de cuvinte; figuri stilistice retorice	Expunerea, analiza, studiul de caz, conversația, dezbateră, problematizarea.	2 ore
XI. Rostirea (prezentarea) și receptarea predicii: 22. Strategii privind acțiunea în predică (gestica, mimica, oculezica) 23. Receptarea predicii (feedback, strategii persuasive, eliminarea „rezistenței” la persuasiune)	Expunerea, analiza, studiul de caz, conversația, dezbateră, problematizarea.	2 ore
XII. Schițe și modele de predici (materiale tipărite); exemplificări cu predici audio și video: 24. Schițe și modele pentru omilii și predici tematice	Expunerea, analiza, studiul de caz, conversația,	2 ore

25. Schițe și modele pentru panegirice	dezbateri,	
26. Schițe și modele pentru pareneze	problematizarea.	
Bibliografie 1.Sfântul Chiril al Alexandriei - Comentariu la Evanghelia după Ioan, trad. păr. Dr. Stăniloae, IBM BOR, București, 2000 2.Sfântul Ioan Gură de Aur - Omiliile la Matei, trad. păr. Dr. Fecioru, IBM BOR, București, 1994 3.Idem - Comentariile la epistolele pauline 4.***, Viețile Sfinților, pe lunile ianuarie-decembrie, Ed. Episcopiei Romanului și Hușilor 5.Ciobotea, Patriarh Daniel, Făclii de Înviere, Ed. „Trinitas”, Iași, 2005; 6.Idem, Daruri de Crăciun, Ed. „Trinitas”, Iași, 2005; 7. Idem, Foame și sete după Dumnezeu-înțelesul și folosul postului, „Basilica”, București, 2008; 8.Colectiv de autori, Teologia ortodoxă în secolul al XX lea și la începutul secolului al XXI lea (Cap. „Dezvoltarea studiilor pastorale... Omiletica și Catehetica...” – elab. de pr. V Gordon), coordonator pr. prof. univ. dr. V. Ioniță, Ed. Basilica, București, 2011; 9.Gordon, pr. Vasile, Introducere în Omiletică (Suport de curs, an IV Pastorală), Ed. Universității, București, 2001; 10. Idem, Pareneza în slujirea pastoral-misionară a Bisericii, Teză de doctorat, EIBMBOR, București, 2001; 11. Grigoraș, pr. Constantin, „...Mergând, învățați toate neamurile!...” - Bazele hristologice, apostolice și patristice ale Cateheticii și Omileticii, Ed. „Trinitas”, Iași, 2000; 12. Idem, „...Propovăduiți Evanghelia la toată făptura!...” - Omiletică și Catehetică specială, Ed. „Trinitas”, Iași, 2000; 13.Ivan, pr. Ilie, Omiletica ortodoxă. Repere teoretice, metodice și practice. Ed. Episcopiei Argeșului și Muscelului, Rm. Vâlcea, 1999; 14.Necula, pr. Constantin, Ascultă Israel – Activitatea învățătoarească a profeților în Vechiul Testament, Iași, 2004; 15. Idem, Iubi-Te-voi, Doamne..., Predici și meditații duhovnicești radiodifuzate (perioada Octoiului), Ed. „Tehnopress”, Iași, 2001; 16. Nicolae, pr. Jan, Nașterea Domnului oglindită în predica patristică, Teză de doctorat, București, 2008; 17. Paraschiv, dr. Constantin, Omilia ca gen al predicii, Teză de doctorat, București, 2008, ms. comput. BFTOUB; 18.Toader, lect. dr. Ioan, Metode noi în practica omiletică, Cluj-Napoca, 1997; 19. Idem, Retorica amvonului, Cluj-Napoca, 2002;		
8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
Aspecte privind desfășurarea activității în cadrul seminarului.	seminar administrativ	
Studentii vor întocmi planuri de predici și vor prezenta predici în clasă și la paraclis, care vor fi dezbătute la orele de seminar:		
1. Realizarea și prezentarea omiliei	Predică în clasă și la paraclis Dezbateri.Conversații	2 ore
2. Realizarea și prezentarea panegiricului	Predică în clasă și la paraclis Dezbateri.Conversații	2 ore
3. Realizarea și prezentarea necrologului	Omilie în clasă și la paraclis Dezbateri.Conversații	1 oră
4. Realizarea și prezentarea parenezei	Pareneză în clasă Dezbateri.Conversații	1 oră
5. Realizarea și prezentarea omiliei la botez	Pareneză în clasă Dezbateri.Conversații	1 oră
6. Realizarea și prezentarea omiliei la nuntă	Pareneză în clasă Dezbateri.Conversații	1 oră
7. Realizarea și prezentarea omiliei despre viața de familie	Pareneză în clasă Dezbateri.Conversații	1 oră
8. Realizarea și prezentarea omiliei la ocazii speciale	Pareneză în clasă Dezbateri.Conversații	1 oră
Bibliografie 1.Sfântul Chiril al Alexandriei - Comentariu la Evanghelia după Ioan, trad. păr. Dr. Stăniloae, IBM BOR, București, 2000 2.Sfântul Ioan Gură de Aur - Omiliile la Matei, trad. păr. Dr. Fecioru, IBM BOR, București, 1994 3.Idem - Comentariile la epistolele pauline 4.***, Viețile Sfinților, pe lunile ianuarie-decembrie, Ed. Episcopiei Romanului și Hușilor 5.Ciobotea, Patriarh Daniel, Făclii de Înviere, Ed. „Trinitas”, Iași, 2005; 6.Idem, Daruri de Crăciun, Ed. „Trinitas”, Iași, 2005; 7. Idem, Foame și sete după Dumnezeu-înțelesul și folosul postului, „Basilica”, București, 2008; 8.Colectiv de autori, Teologia ortodoxă în secolul al XX lea și la începutul secolului al XXI lea (Cap. „Dezvoltarea studiilor pastorale... Omiletica și Catehetica...” – elab. de pr. V Gordon), coordonator pr. prof. univ. dr. V. Ioniță, Ed. Basilica, București, 2011; 9.Gordon, pr. Vasile, Introducere în Omiletică (Suport de curs, an IV Pastorală), Ed. Universității, București, 2001; 10. Idem, Pareneza în slujirea pastoral-misionară a Bisericii, Teză de doctorat, EIBMBOR, București, 2001; 11. Grigoraș, pr. Constantin, „...Mergând, învățați toate neamurile!...” - Bazele hristologice, apostolice și patristice ale Cateheticii și Omileticii, Ed. „Trinitas”, Iași, 2000; 12. Idem, „...Propovăduiți Evanghelia la toată făptura!...” - Omiletică și Catehetică specială, Ed. „Trinitas”, Iași, 2000; 13.Ivan, pr. Ilie, Omiletica ortodoxă. Repere teoretice, metodice și practice. Ed. Episcopiei Argeșului și Muscelului, Rm. Vâlcea, 1999; 14.Necula, pr. Constantin, Ascultă Israel – Activitatea învățătoarească a profeților în Vechiul Testament, Iași, 2004;		

15. Idem, Iubi-Te-voi, Doamne..., Predici și meditații duhovnicești radiodifuzate (perioada Octoiului), Ed. „Tehnopress”, Iași, 2001;
 16. Nicolae, pr. Jan, Nașterea Domnului oglindită în predica patristică, Teză de doctorat, București, 2008;
 17. Paraschiv, dr. Constantin, Omilia ca gen al predicii, Teză de doctorat, București, 2008, ms. comput. BFTOUB;
 18. Toader, lect. dr. Ioan, Metode noi în practica omiletică, Cluj-Napoca, 1997;
 19. Idem, Retorica amvonului, Cluj-Napoca, 2002;

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile disciplinei se reformează continuu, prin progresul cunoașterii, dar având grijă să se rămână în Duhul și învățătura Bisericii Ortodoxe. De asemenea activitatea profesorului este centrată pe student, pe competențe și calitatea studiilor, vizând mereu un demers formativ, duhovnicesc. În acest sens, studentul trebuie pregătit pentru a deveni un bun predicator în rândul păstoriților săi.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- răspunsurile la examen (evaluarea finală).	Colocviu	60%
	- prezența	Realizarea prezenței (50%)	10%
10.5 Seminar/laborator	- activitățile gen teme / referate / eseuri / proiecte etc.	Realizarea și prezentarea predicii online și la paraclis, dezbateri, conversații	20%
	- prezență	(80%)	10%
10.6 Standard minim de performanță			
➤ Însușirea cunoștințelor omiletice minime ➤ Susținerea unei predici ➤ Să aibă calitățile fundamentale ale unui predicator ➤ Orientarea minimă în izvoarele necesare realizării unei predici			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
pr. lect. univ. dr. Anton Savelovici

Titularul de aplicații
pr. lect. univ. dr. Anton Savelovici

Data avizării în
departament
29.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
30.09.2025

Decan
Pr. Prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL DE TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI
PRACTICĂ LITURGICĂ ȘI PASTORAȚIE
Anul universitar: 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Valahia” din Târgoviște
1.2 Facultatea/Departamentul	Facultatea de Teologie Ortodoxă și Științele Educației
1.3 Departamentul	Teologie
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Teologie Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Practică liturgică și pastorație						
2.2 Titularul activităților de curs	-						
2.3 Titularul activităților de seminar	Pr. lect. univ. Traian-Alexandru Miu						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	II	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	-	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	20	din care: 3.5 curs	-	3.6 seminar/laborator	20
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					9
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					7
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					-
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități (exersări practice)					10
3.7 Total ore studiu individual					30
3.9 Total ore pe semestru					50
3.10 Numărul de credite					2

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Teologie Liturgică, Muzică bisericească și ritual, Teologie Pastorală
4.2 de competențe	Capacitatea de a reproduce acțiuni cu caracter cultic, Dicție, auz muzical

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	-
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Spațiu cultic; cărți de cult veșminte și obiecte liturgice uzuale

6. Rezultatele învățării

6.1 Cunoștințe Studentul/absolventul descrie și clasifică ceremoniile, riturile și ritualurile creștine (generale sau specifice unor grupuri), în evoluția lor istorică și în situația actuală.
6.2 Aptitudini Studentul/absolventul oficiază acte de ritual și utilizează textele sacramentale în timpul ceremoniilor, cum ar fi Dumnezeiasca Liturghie, botezul, hirotoniile, funeraliile, confirmarea și alte ceremonii religioase.
6.3 Responsabilitate și autonomie Studentul/absolventul (sub condiția hirotonirii / ordinării / numirii / alegerii într-o funcție ecleziastică etc.) ia decizii privind oportunitatea și tipul de rituri și ritualuri necesare a fi aplicate în contexte specifice și în funcție de realitățile și nevoile individuale și comunitare.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Formarea deprinderilor și abilităților practice necesare în practica liturgico-pastorală a preotului; Familiarizarea cu aspectele practice ale slujirii liturgice.
7.2 Obiectivele specifice	a. Cunoașterea și întrebuițarea corectă a cărților de cult folosite de către preot (Molitfelnic, Liturghier, Aghiasmatar etc.); b. Cunoașterea și întrebuițarea corectă a veșmintelor liturgice ale Bisericii Ortodoxe, indiferent de tipul rânduielii liturgice la care participă; c. Cunoașterea și aplicarea corectă, din poziția preotului, a rânduielilor liturgice ale Sfintei Liturghii și Laudelor bisericești (Vecernie, Utrenie etc.); d. Cunoașterea și aplicarea corectă, din poziția preotului, a rânduielilor liturgice ale Sfintelor Taine (Botezul, Mirungerea, Euharistia, Cununia, Hirotonia, Maslul); e. Cunoașterea și aplicarea corectă a rânduielilor și învățăturilor referitoare la administrarea Sfintei Taine a Spovedaniei; f. Cunoașterea și aplicarea corectă, din poziția preotului, a rânduielilor liturgice privitoare la ierurgiile bisericești mai importante (înmormântarea, sfințirea apei, sfințirea bisericii); g. Instruirea viitorilor slujitori ai Bisericii în problemele legate de activitatea sacerdotală în parohie.

8. Conținuturi

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Taina Botezului - Exorcismele și lepădările de la Botez. - Ritualul propriu-zis al Botezului	Exerciții practice	2 ore
2. Taina Mirungerii - Ungerea cu Sfântul și Marele Mir. - Formula: „Pecetea darului Duhului Sfânt”.	Exerciții practice	2 ore
3. Împărtășirea euharistică a pruncilor - Rânduiala împărtășirii nou-botezaților. - Semnificația teologică a împărtășirii copiilor.	Exerciții practice	2 ore
4. Sfânta Euharistie – Taina unității și a vieții în Hristos - Structura liturgică a Tainei. - Exigențe spirituale și morale pentru împărtășire.	Exerciții practice	2 ore

5. Sfânta Spovedanie • Rânduiala liturgică a Tainei Pocăinței • Implicații rituale și integrare liturgică	Exerciții practice	2 ore
6. Sfântul Maslu – rânduială și semnificații • Rugăciuni, psalmi și lecturi biblice. • Ungerea cu untdelemn sfințit de șapte ori.	Exerciții practice	2 ore
7. Ierurgiile • Rânduiele de binecuvântare și sfințire • Practică liturgică și gesturi specifice	Exerciții practice	2 ore
8. Taina Cununii • Rânduiala Logodnei și a Cununii. • Semnificații rituale	Exerciții practice	2 ore
9. Taina Hirotoniei • Rânduiala liturgică a hirotoniei. • Practică liturgică și implicații.	Exerciții practice	2 ore
10. Slujba înmormântării • Structura liturgică a rânduiei • Particularități	Exerciții practice	2 ore
Bibliografie 1. <i>Acatistier</i>, Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, f.a. 2. <i>Aghiasmatar – care cuprinde slujbe, rânduiele și rugăciuni săvârșite de preot la diferite trebuințe din viața creștinilor</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002. 3. <i>Arhieraticon – adică rânduiala slujbelor săvârșite cu arhiereu</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993. 4. <i>Catavasier sau Octoih Mic</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002. 5. <i>Ceaslov</i>, ediția a II-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993. 6. <i>Liturghierul – care cuprinde dumnezeieștile liturghii ale sfinților noștri părinți: Ioan Gură de Aur, Vasile cel Mare, și Liturghia Darurilor mai înainte sfințite, precum și rânduiala Vecerniei, Utreniei, Dumnezeieștii Proskomidii, Liturghiei cu arhiereu etc.</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2012. 7. <i>Mineiul pe Ianuarie</i>, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2005. 8. <i>Mineiul pe Februarie</i>, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2002. 9. <i>Mineiul pe Martie</i>, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2001. 10. <i>Mineiul pe Aprilie</i>, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2001. 11. <i>Mineiul pe Mai</i>, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2001. 12. <i>Mineiul pe Iunie</i>, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2001. 13. <i>Mineiul pe Iulie</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003. 14. <i>Mineiul pe August</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003. 15. <i>Mineiul pe Septembrie</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003. 16. <i>Mineiul pe Octombrie</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004. 17. <i>Mineiul pe Noiembrie</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005. 18. <i>Mineiul pe Decembrie</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005. 19. <i>Molitfelnic – care cuprinde slujbe, rânduiele și rugăciuni săvârșite de preot la diferite trebuințe din viața creștinilor</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002. 20. <i>Octoih Mare – care cuprinde slujba Învierii pe opt glasuri</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003. 21. <i>Panihida – adică slujbele înmormântării și alte slujbe savârșite de preot pentru cei adormiți</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2016. 22. <i>Penticostar – adică sfintele slujbe de la Duminica Paștilor până la Duminica Tuturor Sfinților</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1999. 23. <i>Slujba Învierii. Carte de Tedeum</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000. 24. <i>Tipic bisericesc</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române,		

București, 1976.
 25. *Triodul – care cuprinde slujbele bisericești de la Duminica Vameșului și Fariseului până la Sfânta Înviere*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000.

- 9.** Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Absolvenții vor beneficia de cunoașterea, distingerea și aplicarea principalelor rânduieli liturgice, înțelegând motivele și justificările modificării cultului creștin. Utilizarea corectă a conceptelor liturgice în dezbateri publice

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs			
10.5 Seminar/laborator	-răspunsurile la examen (evaluarea finală).	Examen oral	70%
	-evaluare de parcurs -prezență	Examen oral	20% 10%
10.6 Standard minim de performanță			
Minim nota 5 la examenul oral Prezența conform regulamentului U.V.T.			

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs

Titularul de aplicații
Pr. lect. univ. dr. Traian-Alexandru Miu

Data avizării în
departament
26.09.2025

Director de departament
Pr. conf. univ. dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
29.09.2025

Decan
Pr. prof. univ. dr. Florea Ștefan

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
DEPARTAMENTUL TEOLOGIE

FIȘA DISCIPLINEI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA VALAHIA DIN TÂRGOVIȘTE
1.2 Facultatea/Departamentul	FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
1.3 Departamentul	TEOLOGIE
1.4 Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5 Ciclu de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii/Calificarea	TEOLOGIE PASTORALĂ

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	SPIRITUALITATE ORTODOXĂ						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. Lect. Univ. Dr. Traian-Alexandru Miu						
2.3 Titularul activităților de seminar	Asist. Univ. Dr. Cosmin Iulian Cîrstea						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	II	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Op.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	20	din care: 3.5 curs	10	3.6 seminar/laborator	10
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					7
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					2
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					7
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual					20
3.9 Total ore pe semestru					40
3.10 Numărul de credite					2

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Teologie Dogmatică; Teologie Morală; Studiul Vechiului Testament; Studiul Noului Testament
4.2 de competențe	Analizarea și investigarea conceptelor prin intermediul cărora abordăm și înțelegem lumea.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, tablă, acces la videoproiector / Platforme de comunicare online (după caz)
5.2 de desfășurare a seminarului /laboratorului	Sală de seminar, tablă, acces la videoproiector / Platforme de comunicare online (după caz)

6. Rezultatele învățării

6.1.	<i>Cunoștințe (Rezultatul asimilării de informații prin învățare. Cunoștințele reprezintă ansamblul de fapte, principii, teorii și practici legate de un anumit domeniu de muncă sau de studiu. Pot fi teoretice și/sau faptice)</i> Studentul/absolventul recunoaște și explică dedicarea spirituală a unei persoane sau a unui grup pentru căutarea unui scop mai înalt al vieții, dincolo de limitele materiale ale existenței.
6.2.	<i>Aptitudini (Capacitatea de a aplica cunoștințe și de a utiliza know-how pentru a duce la îndeplinire sarcini și a rezolva probleme. Aptitudinile sunt descrise ca fiind cognitive (implicând utilizarea gândirii logice, intuitive și creative) sau practice (implicând dexteritate manuală și utilizarea de metode, materiale, unelte și instrumente))</i> Studentul/absolventul aplică tehnici și metode de îmbunătățire și progres moral, cum sunt: rugăciunea, meditația, asceza, filantropia etc.
6.3.	<i>Responsabilitate și autonomie (Capacitatea cursantului de a aplica în mod autonom și responsabil cunoștințele și aptitudinile sale)</i> Studentul/absolventul gândește autonom și responsabil, alternând rituri și metode de progres moral și spiritual.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea preceptelor morale creștine și formarea personalității morale creștine;
7.2 Obiectivele specifice	- Însușirea istoricului disciplinei, a conceptelor, curentelor și noțiunilor specifice acestora, dintr-o perspectivă cronologică și sistematică. - Cunoașterea terminologiei, conceptelor și noțiunilor generale specifice Asceziei și Misticii Ortodoxe. - Cunoașterea marilor personalități ale Spiritualității creștine și a specificului învățăturii lor. - Familiarizarea cu operele Sfinților Părinți și ale scriitorilor duhovnicești răsăriteni. - Cunoașterea marilor etape ale vieții creștine și notele lor definitorii. - Descrierea modalităților de manifestare a păcatelor și patimilor, ca forme ale răului spiritual. - Prezentarea corectă a mijloacelor de luptă trupească și duhovnicească împotriva păcatelor și a patimilor trupești și sufletești. - Însușirea noțiunilor fundamentale cu privire la virtuțile creștine și a modurilor de cultivare concretă a lor. - Prezentarea comparativă a aspectelor specifice Misticii Ortodoxe. - Cunoașterea modurilor de manifestare a trăirilor mistice ortodoxe. - Dobândirea criteriilor de discernere asupra experiențelor duhovnicești. - Conștientizarea asupra importanței pentru omul și lumea contemporană a valorii rugăciunii personale și eclesiale. - Evidențierea complementarității dintre mijloacele personale, individuale, și cele eclesiale, sacramentale de asceză și progres spiritual. - Dobândirea capacității de prezentare și interpretare comparativă a conținuturilor științifice și duhovnicești dobândite. - Obținerea capacității intelectuale și spirituale necesare prezentării învățăturilor duhovnicești răsăritene, în contextul actual, lumii și omului contemporan, în scopul îmbunătățirii vieții morale.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Asceza negativă: Păcatul și patimile - boli ale sufletului	Expunere sistematică, studiu de caz, dezbateri, problematizare;	1
2. Asceza pozitivă: virtuțile creștine - redobândire a stării originare de sănătate duhovnicească:	Expunere sistematică, studiu de caz, dezbateri, problematizare;	2
3. Teognosia ortodoxă. Cunoaștere și contemplație. Formele cunoașterii lui Dumnezeu.	Expunere sistematică, studiu de caz,	1

	dezbatere, problematizare;	
4. Rugăciunea - „convorbire cu Dumnezeu”; Forme, metode, rânduiești, trepte;	Expunere sistematică, studiu de caz, dezbatere, problematizare;	2
5. Rugăciunea lui Iisus – Isihasmul	Expunere sistematică, studiu de caz, dezbatere, problematizare;	1
6. Cultul, parte integrantă a spiritualității creștine	Expunere sistematică, studiu de caz, dezbatere, problematizare;	2
7. Icoana - comoară a spiritualității ortodoxe	Expunere sistematică, studiu de caz, dezbatere, problematizare;	1
Bibliografie: 1. <i>Biblia sau Sfânta Scriptură</i>. Tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, EIBMBOR, București, f.a. 2. Colecția „Părinți și scriitori bisericești”, EIBMBOR. 3. <i>Filocalia sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care ne arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși</i>. Vol. I-XII. Traducere de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Sibiu-București, 1946-1992 și reeditările. 4. Crainic, Nichifor, <i>Sfințenia-Împlinirea umanului (Curs de teologie mistică) (1935- 1936), Ediție îngrijită de Ierod. Teodosie Paraschiv, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1993.</i> 5. Idem, <i>Cursurile de mistică. I. Teologie mistică II. Mistică germană</i>, studiu introductiv și ediție de diac. Ioan I. Ică jr., DEISIS, Sibiu, 2010. 6. Ieromonahul Benedict Aghioritul, <i>Patimile și vindecarea lor</i>. Traducere din limba greacă de Ieroschim. Ștefan Nuțescu, Schitul Lacu - Sfântul Munte Athos, Editura Evanghelismos, București, 2002. 7. Stăniloae, Preot Profesor Dr. Dumitru, <i>Spiritualitatea ortodoxă. Ascetica și mistică</i>, EIBMBOR, București, 1992. 8. Mladin, Nicolae, <i>Prelegeri de mistică ortodoxă</i>, Editura Veritas, Târgu-Mureș, 1996. 9. Savin, Ioan Gh., <i>Mistica și ascetica ortodoxă</i>, Sibiu, 1996. 10. Cosma, Preot Prof. univ. dr. Sorin, <i>Ascetica</i>, Editura Marineasa, Timișoara, 2003. 11. Andrew Louth, <i>Originile tradiției mistice creștine. De la Platon la Dionisie Areopagitul</i>, traducere: Elisabeta Voichița Sita, Editura DEISIS, Sibiu, 2002. 12. Lossky, Vladimir, <i>Teologia mistică a Bisericii de Răsărit</i>. Traducere, studiu introductiv și note Pr. Vasile Răduță, Editura Anastasia, s.l, s.a. 13. Spidlik, Tomas, <i>Spiritualitatea Răsăritului creștin. I. Manual sistematic</i>. Traducere și prezentare: diac. Ioan I. Ică jr., Cuvânt înainte: P. Marko I. Rupnik S.J., Editura DEISIS, Sibiu, 1997. 14. Idem, <i>Spiritualitatea Răsăritului creștin. II. Rugăciunea</i>. Traducere: diac. Ioan I. Ică, Editura DEISIS, Sibiu, 1998. 15. Idem, <i>Spiritualitatea Răsăritului Ortodox. III. Monahismul</i>. Traducere: diac. Ioan Ică jr., Editura DEISIS, Sibiu, 2000. 16. Meyendorff, John, <i>Sfântul Grigorie Palama și mistică ortodoxă</i>. Traducere de Angela Pagu, Editura Enciclopedică, București, 1995. 17. Arseniev, Nicolae, <i>Mistica și Biserica ortodoxă</i>. Traducere: Remus Rus, Editura Iri, București, 1994. 18. Evdochimov, Paul, <i>Vârstele vieții spirituale</i>. Cuvânt înainte și traducere Pr. Prof. Ion Buga, Christiana, București, 1993 19. Larchet, Jean-Claude, <i>Terapeutica bolilor spirituale</i>, În românește de Marinela Bojin, Editura Sophia, București, 2001. 20. Teșu, Preot Ioan C., <i>Virtuțile creștine, cărări spre fericirea veșnică</i>, Trinitas, Iași, 2001. 21. Vlachos, Mitropolit Hierotheos, <i>Psihoterapia ortodoxă. Știința Sfinților Părinți</i>. Traducere în limba română de Irina Luminița Niculescu, Editura Învierea - Arhiepiscopia Timișoarei, 1998. 22. Sfântul Nicodim Aghioritul, <i>Războiul nevăzut</i> alcătuit pentru cel mai mare folos sufletesc de ieromonahul atonit și editat la cererea mai marilor credincioși creștini de P. Cuv. Ieromonah Gavriil Aghioritul, Chișinău, 1991. 23. Idem, <i>Paza celor cinci simțuri. Carte sfătuitoare pentru paza celor cinci simțuri, a nălucirii și a inimii și care sunt îndulcirile duhovnicești și chiar ale minții</i>, colecția „Comorile pustiei”, nr. 35, Anastasia, 1999.		
8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Învățătura ascetico-mistică a Sfântului Grigorie de Nyssa.	Dezbatere; problematizare; studiu de caz; prezentare de cărți; lucrări practice.	1
2. Învățătura ascetico-mistică a Sfântului Ioan Scărarul. Învățătura ascetico-mistică a Sfântului Simeon Noul Teolog.	Dezbatere; problematizare; studiu de caz; prezentare de cărți; lucrări practice.	2

3. Harul și darurile Sfântului Duh în viața creștină.	Dezbateri; problematizare; studiu de caz; prezentare de cărți; lucrări practice.	1
4. Spiritualitatea siriacă. Spiritualitatea sinaită	Dezbateri; problematizare; studiu de caz; prezentare de cărți; lucrări practice.	2
5. Experiințe mistice suprafirești. Criterii de discernere.	Dezbateri; problematizare; studiu de caz; prezentare de cărți; lucrări practice.	1
6. Sfântul Grigorie Palama și isihasmul.	Dezbateri; problematizare; studiu de caz; prezentare de cărți; lucrări practice.	2
7. Spiritualitatea athonită.	Dezbateri; problematizare; studiu de caz; prezentare de cărți; lucrări practice.	1

Bibliografie:

1. Diac. Ioan I. Ică jr., *Teologie și teologi după Sf. Grigorie de Nazianz*, în „Mitropolia Ardealului” XXXIV (1989), nr. 7.
2. Idem, *Sfântul Maxim Mărturisitorul despre iubirea agapică*, în „Mitropolia Ardealului” XXXIII (1988), nr. 7.
3. Idem, *Teologie și spiritualitate la Sf. Simeon Noul Teolog*, în „Mitropolia Ardealului”, XXXII (1997), nr. 3.
4. Idem, *Morala și spiritualitatea ortodoxă în viziunea Sfântului Grigorie Palama*, în „Revista Teologică” 76, 1994, nr. 3.
5. Regnault, Lucien, *Viața cotidiană a Părinților deșertului în Egiptul secolului IV*. În românește: diac. Ioan I. Ică jr., Editura DEISIS, Sibiu, 1997.
6. Timotei Alexandrinul, *Istoria monahilor din Egipt (390-394)*. Editura România creștină, 1998.
7. Bielawski, Maciej, *Monahismul bizantin*, traducere din limba italiană Andrei Mărcuș, Galaxia Gutenberg, 2007.
8. Teșu, Pr. Asist. Ioan, *Teologia creației. Perspectiva spiritualității ortodoxe*, în „Analele Științifice ale Universității <<Al. I. Cuza>> din Iași, Tom III (1995-1996).
9. Angheliescu, F. Gheorghe, *Timp și dincolo de timp. Considerații din antropologia patristică clasică răsăriteană*, Editura Universității din București, 1997.
10. Bunge, Ieromonah Gabriel, *Evagrie Ponticul. O introducere*. Studiu introductiv și traducere: diac. Ioan I. Ică jr., Editura DEISIS, Sibiu, 1997.
11. Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cuvinte duhovnicești. IV. Viața de familie*. Traducere din limba greacă de Ierom. Ștefan Nuțescu, Schitul Lacu, Sfântul Munte Athos, Editura Evanghelismos, București, 2003.
12. Arhimandritul Sofronie, Rugăciunea - experiența vieții veșnice. Traducere și prezentare: diac. Ioan I. Ică jr., Editura DEISIS, Sibiu, 1998.
13. Sfântul Nicodim Aghioritul, *Războiul nevăzut* alcătuit pentru cel mai mare folos sufletească de ieromonahul atonit și editat la cererea mai marilor credincioși creștini de P. Cuv. Ieromonah Gavriil Aghioritul, Chișinău, 1991.
14. Idem, *Paza celor cinci simțuri. Carte sfătuitoare pentru paza celor cinci simțuri, a nălucirii și a inimii și care sunt îndulcirile duhovnicești și chiar ale minții*, colecția „Comorile pustiei”, nr. 35, Anastasia, 1999.

9.Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Această disciplină sondează domeniul cunoașterii de o manieră istorică (cronologică) pornind de la analiza celor mai generale și abstracte trăsături ale lumii și până la categoriile de bază cu care gândim: minte, materie, relație, dovadă, adevăr, etc. cu dezideratul ca implementarea valorilor filosofice să contribuie la trasarea unor căi pentru soluționarea problemelor concrete de viață.

10.Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	evaluare sumativă	examen scris	70 %
	Prezență		5%
	evaluare periodică	colocviu	-
10.5 Seminar/laborator	Prezență		5 %
	evaluare lucrare de seminar	prezentare probă practică	20 %
10.6 Standard minim de performanță:			

-50 % prezență la activitatea didactică,
-minim nota 5 la examen/colocviu,
-minim 5 la examinarea continuă de la seminar
-minim 5 la prezentarea lucrării de seminar

Data completării
26.09.2025

Titularul de curs
Pr. Lect. univ. dr. Traian-Alexandru Miu

Titularul de aplicații
Asist. dr. Cosmin Iulian Cîrstea

Data avizării în
departament
26.09.2025

Director de departament
Pr. Conf. univ dr. Cosmin Santi

Data avizării în
Consiliul Facultății
29.09.2025

Decan
Pr. prof. univ. dr. Florea Ștefan